

RADA GALERIÍ ČESKÉ REPUBLIKY

(25 let činnosti)

Publikaci podpořilo Ministerstvo kultury ČR finanční dotací

ÚVODNÍ SLOVO

Mgr. Jiří Jůza, PhD., předseda Rady galerií, 2016

Rada galerií České republiky sdružuje české galerie výtvarného umění – muzea umění a některá muzea, která spravují významné umělecké sbírky výtvarné povahy a mají podstatnou částí galerijní charakter. Své počátky má v časném porevolučním období, kdy byly pochopitelné celooborové snahy sdružovat instituce muzejního charakteru. Již tehdy bylo však zřejmé, že specifické problémy muzeí umění si vyžadují individualizaci a potřebu vzniku sice počtem nevelkého, ale cíleně zaměřeného sdružení. Aktivita vycházela z již mnoho desetiletí trvající tradice sítě regionálních galerií, které byly zpravidla zakládány v časově blízkém úseku 50. let 20. století. Takto vytvořená síť regionálních institucí se zastřešujícími národními institucemi v podobě Národní galerie v Praze a Moravské galerie v Brně vytvořila velmi soudržný celek, v němž se od počátku rozvíjela intenzivní spolupráce, vyplývající ze společných oborových východisek, ale i z nutnosti organizační a ekonomické spolupráce. Tyto silné vazby logicky vyústily v založení Rady galerií ČR. Ve svých počátcích to rada neměla příliš jednoduché, přestože většina institucí měla společného zřizovatele v Ministerstvu kultury. Krok založení způsobil zbytečnou nelibost, spojenou s lichými pocity separatismu, elitářství a nekolegiality, které bylo možné vnímat z okolí. První roky existence rady by bylo možné hodnotit jako období, které se naplňovalo možností svobodné činnosti, plánování rozvoje jednotlivých organizací, spolupořádání výstav, postupného napravování křivd a zaplňování vzniklých mezer. A snad i pokus o rehabilitaci, znovunavrácení významu a potřebnosti paměťových institucí, galerií konkrétně. Dlužno také přiznat, že se to stále nepodařilo a ačkoliv mnoho z členských organizací hraje velmi důležitou roli nejen v republikovém kontextu, ale v regionu zejména, tak je to hlavně a jen svými vlastními schopnostmi než reputací oboru. Mnohé je pochopitelně dáno postavením kultury ve společnosti vůbec, ale také velmi špatnou vyjednávací pozicí, kde není možné pracovat s popularitou herců, životně důležitou potřebností lékařů, škol, kde děti tráví téměř polovinu aktivního dne, a podobně. Paměťové instituce se během dvaceti pěti let dostaly do situace, kdy také nejsou schopny konkurovat na trhu práce. Nemám na mysli jen historiky umění, u nichž je předpoklad práce v galeriích přirozený a zde snad nouze až taková není. Je však velmi tristní, když je plat i po pár letech práce v galerií u mladého vysokoškoláka společensky dehonestující a zejména existenčně nedostačující pro další osobnostní, společenský a zejména rodinný rozvoj. Tristní stav věcí se bohužel projevil také v dalších profesích. Proměna galerijní instituce v posledních dvou desetiletích je zásadní a pochopitelně si vyžaduje nové profese a zejména vyšší nároky na činnost. Zde konkurence se školstvím, finanční správou, kreativním průmyslem a třeba také

obchodní sférou nebo drobnými řemeslníky je tak vzdálená platové praxi, která je v galeriích běžná, že mnohdy je zcela nereálné některé profese adekvátně obsadit, anebo si stávající pracovníky udržet a nadále motivovat. Bohužel toto není obligátní vzlykání, ale krutá realita, která se na kvalitě činnosti institucí brzy projeví a snad nakonec nedojde i na správu a ochranu kulturního dědictví, které se v nich nachází. Investice do lidského bohatství tedy výrazně vážnou, čemuž však neodpovídá násobně větší množství čerstvých absolventů filozofických fakult a oborů dějin umění, kteří každoročně školy opouští a pochopitelně jsou nuceni si hledat nejrůznější alternativy obživy. Je zřejmé, že v galeriích by bylo třeba navýšit počet odborně vzdělaných zaměstnanců, ale ekonomické možnosti toto zpravidla nedovolují, v horších případech ani prostorové nebo infrastrukturní.

Ve srovnání s trendy západní Evropy, kde se mohutně stavělo a byly vztyčeny desítky, možná i stovky nových galerijních budov, u nás vzniklo jen pár novostaveb depozitářů. Ano, i v galeriích se stavělo, ale ty větší akce byly pouze rekonstrukcí objektů s původně jinou funkcí, které nemohou plně a moderně poskytnout funkční kvalitu novostavby. Přerozdělení evropských peněz opětovně prokázalo, že přiřkládaný význam galeriím není ve veřejné správě, ale i v samotné oblasti kultury veliký.

Pochopitelně je to chybou i Rady galerií ČR, že aktivněji nevysvětluje problematiku a potřebnost galerijních institucí, což by měl být jeden ze základních cílů jakékoliv její práce. Vždyť muzea umění mají a mnohdy plní důležitou roli v místě svého působení. Nejen, že jsou paměťovou institucí ve všech konotacích tohoto významu, ale muzeum umění je schopné vytvářet komunitní středobod, spojující nejrůznější aktivity občanské společnosti. Dále může představovat důležitou destinaci turistického ruchu, informační portál, volnočasový prostor a zejména místo vzdělávání od mateřských škol po celoživotní. Jsou na to muzea infrastrukturně a personálně připravená? Již dnes svou službu veřejnosti plní více než tři sta dní v roce osm hodin denně, což je v kulturní oblasti poměřitelné snad pouze s knihovnami.

Ministerstvo kultury České republiky si vytyčilo cíl registrace a akreditace muzeí a galerií, který by měl vnést systémovou změnu, schopnost měřitelnosti výkonů, a tudíž i základní parametry institucí. Rada galerií ČR se již několik let touto problematikou zabývá, také díky podpoře samotného ministerstva a projektové spolupráci s Uníí zaměstnavatelských svazů, jejímž je členem. Je to jistě nesnadný cíl, neboť tento proces v západní Evropě trval mnoho let, byla mu vytvořena značná podpora a vyvíjí se dodnes. V rámci rady došlo k velmi podrobnému průzkumu stavu napříč všemi institucemi, který je popsán a stal se východiskem návrhu akreditačního rámce. Podrobně postihuje oblasti managementu, správy a prezentace sbírek, služeb veřejnosti a vzdělávání. Jsme si vědomi, že pro mnohé z nás znamená nutnost změny optiky, potřebu učinění mnoha nesnadných kroků a opatření k dosažení žádoucího stavu. Je to však nyní jediný způsob k znovu dosažení tížené rehabilitace, a to cestou maximální profesionalizace. Jistě to nebude cesta rychlá, ale jsme přesvědčeni, že je správným směrem a nalezne pochopení. V rámci sítě muzeí a galerií je také cestou možná složitější, neboť se snažíme o maximálně hluboké postižení stavu současného, ale zejména žádoucího. Až nyní se v této souvislosti opětovně vynořila diskuze charakteru práce muzeí umění, jiných nároků a specifické povahy, která v dvacetipětiletém oblouku stvrzuje opodstatnění založení takového sdružení muzeí a galerií.

Nejenom v této souvislosti je třeba poděkovat všem, kteří se na činnosti Rady galerií ČR v minulosti a současnosti aktivně podílí. Všem bývalým předsedům, členům předsednictev, předsedům jednotlivých komor a jejich členům, kteří voluntaristicky rozvíjeli aktivity a mnohdy byli nuceni bojovat o existenci nejenom rady, ale i samotných institucí. Rada nikdy neměla výkonné sekretariáty a zejména adekvátní finanční prostředky na intenzivní profesionální práci, vše bylo činěno ve volném čase jednotlivců a za nejnížší možné náklady, přesto nevzniklo toho málo. Jako jediný příklad bych rád uvedl vznik Registru sbírek výtvarného umění, který za velmi malé peníze tvoří ucelenou databázi galerijních sbírek s propojením na muzejní autority, které jsou za oblast výtvarného umění stále doplňovány. Poděkovat je potřeba také všem externím spolupracovníkům, kteří aktivity rady podporovali, rozvíjeli a v mnohém i usměrňovali. V neposlední řadě také Ministerstvu kultury České republiky, díky jehož dotaci tato publikace vznikla jako vyvrcholení několikaleté systematické spolupráce.

RADA GALERIÍ ČR

PhDr. Eva Neumannová

„Smysl muzeí, tedy i muzeí umění je ostatně explicitně obsažen již v tom, že jsou, jakkoli se jejich existence může někomu zdát zbytečnou. Muzea v minulosti vznikala spontánně, z přirozené potřeby člověka zakotvit se trvale v plynoucím času tím, že zachovával hmotné doklady své existence. Ty, spolu s doklady písemnými a ústní tradicí, tvoří kolektivní paměť lidstva. K těmto hmotným dokladům patří i umělecká díla, dokládající potřebu člověka esteticky reflektovat svět, která je téměř tak stará jako člověk sám. Proto pokud potřeba estetické reflexe světa v člověku nezanikne, nezanikne ani potřeba uchovávat umělecká díla, která jsou oněmi zprávami o člověku...“¹

Trochu z historie galerijní sítě v ČR

Vznik muzeí umění (galerií) má svou dlouhou historii, která souvisí s movitými milovníky umění a mecenáši a se shromažďováním a tříděním uměleckých předmětů v soukromých kolekcích. Novodobá historie zakládání galerií v České republice se pak, kromě Národní galerie v Praze, která se formovala na základech Obrazárny vlasteneckých přátel umění a Moderní galerie a je proto nejstarší muzejní institucí v ČR, datuje po druhé světové válce. Muzea umění (galerie) byly veřejnou institucí, jež měla ideologické úkoly a měla napomáhat k výchově národa uměním. Tak vznikla v padesátých a šedesátých letech v tehdejším Československu jedinečná síť galerií, řízená z části ministerstvem kultury, zčásti kraji, okresy, podle konkrétních podmínek místa působení.

Nejstarším dokumentem nalezeným v archívech v souvislosti se vznikem sítě je dopis Ústřední rady odborů Ministerstvu školství, věd a umění z června 1948, v němž se konstatuje: *„Při posledním svém zasedání se zabýval náš ústřední výtvarnický poradní sbor otázkou lidovýchovné práce na venkově a došel na základě zkušeností, nabytých našimi regionálními spolupracovníky, k závěru, že je nutno vybudovat v krajských centrech oblastní galerie, jež by zachycovaly rozvoj domácího umění v souvislosti s vývojem evropským a světovým.“²*

1 Jiří Vykoukal, cit. z: Záznam nejrozmanitějších faktorů, 1993, s. 5

2 Dopis ÚRO Ministerstvu kultury a osvěty z 18. 6. 1948, Národní archiv, fond MŠK, kart. 1803, sign. 30

Národní galerie byla oficiálně ustavena r. 1949 zákonem,³ a ve statutu z roku 1951 se zmiňuje i její koordinátorská úloha činností regionálních galerií,⁴ podle něhož „*spolupůsobí při zřizování krajských a jiných veřejných galerií a kontroluje jejich činnost po vědecké, umělecké a výstavní stránce*“.⁵ I po mnoha letech stále platí myšlenka dlouholetého ředitele Národní galerie v Praze Jiřího Kotalíka, který se intenzivně podílel na spolu-vytváření obrazu a smyslu galerií v regionu: „*Galerie má do regionu přinášet podstatné a důležité momenty národního i mezinárodního umění a tím nastavovat latku a směřování tomu, co vzniká v regionu, a systematicky vyhledávat to, co z regionu ob stojí v národním kontextu a to pak začlenit do národní kultury*“.⁶

Po válce ve dvou vlnách zřízené galerijní instituce⁷ v čele s Národní galerií v Praze, z nichž některé se mohly opřít o starší tradici veřejných uměleckých obrazáren a sbírek (Moravská galerie v Brně, Oblastní galerie v Liberci, Galerie moderního umění v Roudnici a další) začaly vytvářet kvalitní fondy výtvarného umění a prezentovat je ve výstavních síních. Nové sbírky se staly majetkem státu ve správě jednotlivých galerií, jejichž fungování bylo poté zakotveno v zákonu č. 54/1959 Sb. o muzeích a galeriích.⁸ Tak vznikla unikátní struktura galerií spravující státní sbírky výtvarného umění nadregiónálního významu, jež se staly kromě své sbírkotvorné činnosti i významnými centry kultury v místě svého sídla.

Regionálním galeriím v jejich činnosti metodicky pomáhala Národní galerie v Praze prostřednictvím Oddělení regionálních galerií, v jehož čele působil po dlouhá léta zkušený znalec galerijní problematiky Miloslav Racek, po jeho smrti od roku 1980 Eva Benešová. Z nově zakládaných institucí se stala muzea umění, která se zabývala především tvorbou, správou a prezentací sbírek výtvarného umění mapujících vývoj výtvarného umění i přes ideologický dohled nadřízených orgánů. Velkým přínosem byla vzájemná spolupráce galerií, společné výstavy i vybudování lístkové Centrální kartotéky, která na půdě Oddělení regionálních galerií NG v Praze přinášela přehled o sbírkovém fondu jednotlivých galerií v regionech. Na ni navazuje dnešní elektronická evidence

3 Zákon č. 148/1949 Sb., o Národní galerii v Praze. Spolu se sbírkami Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách, které přešly do vlastnictví státu už r. 1936, byly včleněny do jejích fondů sbírky Moderní galerie v Praze, grafického oddělení Národního muzea v Praze včetně Hollarea a grafik Národní a univerzitní knihovny v Praze.

4 Statut Národní galerie v Praze ze dne 10. 3. 1951, Věstník Ministerstva školství, věd a umění, 1951, 7, 69–71

5 dtto, čl. X

6 Jan Sekera, cit. z: přednáška na II. Gremiu Rady galerií, MG v Brně 17. 6. 2003

7 Galerijní síť začala vznikat na základě směrnice ministerstva školství, věd a umění ze srpna 1952 o zakládání krajských galerií a proběhla ve dvou hlavních vlnách v rozmezí patnácti let, kdy se postupně měnily příčiny i podmínky zakládání jednotlivých galerií. První byla Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, otevřená k 100. výročí narození Mikoláše Alše. V 50. (1. vlna krajských galerií) a 60. letech (2. vlna po územní reorganizaci ČSSR, kdy vznikaly galerie i mimo krajská města a ty krajské ve zrušených krajích byly přejmenovány na oblastní) vzniklo v Československu na základě součinnosti centrálních, regionálních a místních institucí veřejné správy více než 20 galerií výtvarného umění

8 Zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, jehož vydání připravovala vláda od začátku 50. let, byl prvním legislativním předpisem upravujícím galerijní provoz na našem území. Právní oporu poskytoval institucím až do roku 2000, kdy byl nahrazen zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy

sbírek Rady galerií – Registr sbírek výtvarného umění publikovaný v systému PROMUS dodaném Metodickým centrem pro informační technologie v muzejnictví (CITeM).

Po roce 1989 v souvislosti s radikálními společenskohistorickými změnami se pro galerie rýsovala nová situace související s existencí, postavením a složitým fungováním v nově se tvořících podmínkách. Nejasná představa o budoucnosti vedla některé ředitele galerií již v prosinci 1989 ke společnému zamyšlení nad dalším fungováním a existencí galerií, z něhož vyplynulo rozhodnutí koordinovat své aktivity ve vztahu k Ministerstvu kultury ČR. Zrušení krajských úřadů roku 1991 znamenalo přechod celé sítě galerií pod centrální správu ministerstva kultury ČR, což však bylo (bohužel) jen řešením dočasným; se vznikem nových územních samospráv v roce 2001 zůstaly pod zřizovatelskou rolí MK pouze tři galerie z této galerijní sítě.

Co je Rada galerií

Rada galerií České republiky je výběrovou profesní unií českých muzeí umění (galerií), která sdružuje za účelem koordinace jejich činnosti při tvorbě, správě, ochraně a zveřejňování uměleckých sbírek jako nezcizitelné součásti národního kulturního dědictví. V součinnosti s orgány samosprávy a státní správy zároveň usiluje o to, aby česká muzea umění (galerie) v jejich nenahraditelném postavení správců těchto uměleckých sbírek měla ke své práci a existenci optimální podmínky.

„*Rada galerií je profesním sdružením muzeí umění. Umožňuje členským institucím vzájemnou výměnu zkušeností, přípravu společných akcí, jako jsou výstavy, semináře nebo ediční projekty a samozřejmě kolektivní podpora propagace. Sdružuje téměř tři desítky sbírkotvorných ústavů, noví členové mohou být přijati po splnění náročných profesních podmínek*“.⁹

Základním kritériem je shodné zaměření činnosti a na rozdíl od Asociace muzeí a galerií mohou díky malému počtu členů v Radě fungovat vzájemně těsnější vztahy a úzká spolupráce.

Nezanedbatelným momentem je i profesní etika, která je zvláště v tomto humanitním oboru nezbytná. Stále silněji ekonomizovaná společnost často bere profesní etiku na lehkou váhu, o to intenzivněji úsilí je třeba vydávat na dodržování norem mezinárodně daných etickým kodexem ICOM.

„*Úlohou Rady galerií je reprezentovat sbírkotvorné galerie (muzea umění) s cílem napomáhat jejich rozvoji jako speciální části českého muzejnictví a v duchu platných právních úprav a předpisů podporovat a koordinovat základní směry jejich činnosti: péči, ochranu, prezentaci a rozšiřování jejich uměleckých sbírek jako jedinečné součásti národního movitého kulturního dědictví České republiky. Základem společného zájmu členských institucí je udržení profesionality postavené na vědecké práci při veškeré práci s uměním*“.¹⁰

Proč Rada galerií vznikla

„*Rozmanitost, šíře a kvalita těchto sbírek představují v úhrnu stěžejní vyjádřitelné bohatství, které je ne nepodstatnou, nezcizitelnou součástí národního kulturního dědictví českého*

9 cit. z: Obrazová kronika Rady galerií České republiky, 2015, s. 1

10 Stanovy Rady galerií ČR, 2008, s. 1

státu a všech jeho občanů. InSTITUTE, spravující tento poklad, muzea umění, jsou také živými, aktivními a někde i jedinými centry kulturního dění v regionech. Svým významem, rozsahem a kvalitou sbírek, působením, a dnes i kontakty a spoluprací se zahraničními partnery, však hranice pouhého regionalismu podstatně překračují.“¹¹

Do roku 1990 byly galerie zřizovány převážně krajskými nebo okresními úřady, na nichž závisel nejen jejich vznik, ale obecně celá existence, tj. finanční, organizační, personální i ideová stránka. Po roce 1990 se společenskopolitická situace radikálně proměnila a nastal problém: co bude dál? Jaká budoucnost čeká tento „státní majetek“ uložený v galeriích, spravovaný a rozmnožovaný jako národní bohatství československého státu? Ředitelé galerií si okamžitě uvědomili silné ohrožení sbírkových celků, čtyřicet let budovaných v síti galerií po celé republice. Bylo nutné uchovat výtvarné sbírky, které byly budovány jako národní kulturní hodnoty centrem i regiony, v jejich celistvosti. Zároveň v oboru chyběla profesní organizace zabývající se muzejnictvím, jejíž absenci pocítovali pracovníci galerií i muzeí.

Vybudování ucelené sítě galerií po roce 1950 patřilo k progresivnímu kroku nového státu, odhlédneme-li od politických zřetelů doby. Přestože galerie většinou zřizovaly krajské nebo okresní národní výbory, shromáždil se v těchto galeriích národní – státní kulturní majetek. Hodnoty, které tyto galerie „spravují“, svým významem dávno přesáhly hranice regionu a v odborných kruzích převažoval názor, že by všechny tyto instituce měly přejít pod patronaci státu. Plán tzv. delimitace galerií ze státní správy na vyšší územně správní celky vlastně přesouval veškerý majetek do rukou jednotlivých krajů bez konkrétnější představy o jeho budoucnosti.

Po „sametu“ mnozí z kulturní sféry, která byla v minulosti vždy pod tlakem politického diktátu, rychle pochopili, že kromě formulování požadavků změn v postavení muzeí a galerií, která měla být garantem a arbitrem proklamovaných změn. „Muzejníci“, pracovníci muzeí a galerií, cílili k založení společného profesního sdružení od ledna 1990. Záhy se však ukázalo, že zamýšlená struktura spolku a stanovy nezaručují galeriím rovnoprávné postavení, překážkou byla i odlišná práce se sbírkami. Asociace byla založena v květnu 1990, Rada státních galerií o necelé dva roky později, v březnu 1992.

V návrhu prvních stanov stálo: „*Státní galerie jako správci národního výtvarného pokladu mají statut odborných institucí se specifickým posláním. Na základě odborného průzkumu výběrově shromažďují, spravují, ochraňují a odborně zpracovávají sbírky výtvarného umění minulosti a současnosti. Svými expozicemi, výstavami a publikační činností zpřístupňují umělecké hodnoty a poznatky o nich odborné a široké veřejnosti a přispívají tak k rozšíření kulturního vědomí a rozvoji estetického cítění. Státní galerie jsou živými organismy, vytvářejícími v oblasti svého působení podmínky pro svobodný rozvoj kultury zbažené všech forem vnějšího politického a ideologického ovlivňování.*“¹²

11 Jiří Vykoukal, cit. z: Záznam nejrozmanitějších faktorů, 1993, s. 5

12 cit. z: Návrh statutu Rady státních galerií, příloha, 1991

Jak to začalo

V prosinci 1989 se na výzvu Oddělení regionálních galerií Národní galerie v Praze poprvé sešlo několik ředitelů galerií s pracovníky tohoto metodického pracoviště.¹³ Na pořadu dne bylo: co bude dál? Při mohutných společenských změnách, které se udály nebo byly „na spadnutí“, bylo nutné uvážit možnosti dalšího fungování galerií a jejich rýsuji se nové pozice a úlohy v nově se formující společnosti. Ústřední myšlenkou bylo především zvýšit odbornost a samostatnost muzejních institucí, zbavit je víceúrovňového způsobu správy a současně zajistit i nadále státní dotaci na její činnost. Logický se jevil společný postup s muzejníky.

První zasedání pléna všech odborných pracovníků muzeí a galerií, kde byla zvolena pracovní skupina jedenácti zástupců podle územních celků a mluvčí pro jednání na ministerstvu kultury, se uskutečnilo 25. ledna 1990 v Anežském klášteře. Tehdy ještě postupovaly společně muzea i galerie. Následovala řada porad a setkání, avšak po srovnání představy směřování muzeí na jedné straně a galerií na straně druhé a po dalším jednání s náměstkem ministra kultury Ing. Šimonem o problémech způsobu státní správy a ekonomického zabezpečení muzeí a galerií se 8. března 1990 uskutečnilo setkání zástupců všech galerií. Po informaci o závěrech z jednání byla spontánně založena Rada státních galerií a zvolen výkonný výbor v čele s PhDr. Jiřím Vykoukalem, PhDr. Janem Sekerou, PhDr. Janem Kačerem a dalšími, kteří byli pověřeni jednáním s ministerstvem i příslušnými úřady. O jejím založení byly informovány dopisem všechny nadřízené orgány galerií – MK ČR, Krajské národní výbory, Okresní národní výbory, Krajská centra Občanského fóra, ministr kultury a ředitel NG v Praze, která se rovněž stala členem Rady státních galerií. (Oficiální založení RSG sněmem a její registrace na MV ČR jako spolku se však událo až v březnu 1992.)

Nastalo období intenzivní práce na materiálu o státních galeriích jako základu pro legislativní rámec další existence galerií jako institucí zabezpečujících cenné státní sbírky výtvarného umění.¹⁴ Příslušný odbor památkové péče a muzeí a galerií střídavě odmítal a připouštěl navrhovaná řešení. Nakonec bylo jasné, že bez materiálu podrobně analyzujícího stav, možnosti a výhledy fungování galerií na odborné úrovni nelze připravit reálnou legislativu oboru. A tu mohli připravit pouze zástupci galerií. Mluvčí výkonného výboru čile docházeli na ministerstvo kultury a stále trpělivě jednali a vysvětlovali pozice a stanoviska galerií, nutnost odborného zázemí i nezbytné požadavky ekonomické. Ovšem tehdejší vládní politika decentralizace a z ní vycházející ministerské materiály nebyla ochotna akceptovat specifiku práce a fungování nekomerčních institucí, spravujících státní majetek v podobě výtvarných děl. V květnu 1990 se znovu sešlo plénum odborných pracovníků státních galerií na půdě Národní galerie, kde se bez ohledu na výsledky předchozích nevstřícných jednání o převodu zřizovatelské funkce na ministerstvo kultury všechny galerie přihlásily k myšlence centrální správy MK ČR.

13 „Na půdě oddělení vznikly rovněž zárodky budoucí Rady galerií ČR, a to hned na přelomu roku 1989 a 1990. Projekt sdružení profesních organizací a jejich nové role ve společnosti zbažené ideologického tlaku se utvářel v užitečné diskusi s Vilémem Jůzou, Jaroslavem Kačerem, Hynkem Rulíškem a později i Janem Sekerou a Jiřím Vykoukalem. Paralelně se rodila rovněž sesterská Asociace muzeí a galerií ČR.“ cit. z: Alena Potůčková, příspěvek na kolokviu „Regionální galerie včera, dnes a zítra, 2015, Roudnice n. L.

14 Zpráva o činnosti Rady státních galerií, 1991, Příloha č. 1

V srpnu se mluvčí Rady galerií a PhDr. Eva Benešová z ORG NG setkávají s ministrem kultury Milanem Uhdem, který podpořil převod zřizovatelské funkce na MK ČR od 1. 1. 1991, a v tom smyslu posílá v polovině září dopis dosavadním zřizovatelům státních galerií (krajským a městským úřadům). Na prosincovém plenárním zasedání pracovníků státních galerií ČR a ministerstva kultury ČR (13. 12. 1990) je potvrzeno za přítomnosti obou stran, že „systém státních galerií bude vytvářet jeden celek“..., a „Od 1. 1. 1991 se MK stává přímým zřizovatelem se všemi právy a povinnostmi v oblasti personální a v oblasti financování...“¹⁵ Znamená to, že „každá státní galerie je samostatným právním subjektem přímo spravovaným MK ČR a prioritními úkoly jsou: ochrana národního kulturního majetku, bezpečnost sbírek a udržení a udržování objektů, v nichž galerie sídlí“.¹⁶

V průběhu roku probíhala konkurzní řízení na místa ředitelů dvanácti galerií,¹⁷ ještě vypisovaná původními zřizovateli, do jejichž výběrových komisí byli již zváni i zástupci Rady státních galerií i Oddělení regionálních galerií NG. Současně s převzetím zřizovatelské funkce galerií ministerstvem kultury přichází v květnu zpráva o zrušení tohoto oddělení, které bylo dosud metodickou oporou při práci Rady galerií.

V hektických letech legislativních změn (1990 až 1992) je dopracováván návrh Statutu Rady galerií v úzké součinnosti s představiteli ostatních galerií v Čechách a na Moravě.

Ustavující sněm RSG

Po dvou letech intenzivní práce na přesných stanovách se 11. března 1992 konal za účasti hostů z ministerstva kultury ustavující sněm Rady státních galerií v Anežském klášteře v Národní galerii v Praze. Účastnili se jej kromě přípravného výboru zástupci přihlášených členských galerií (Národní galerie v Praze, Středočeská galerie v Praze, Moravská galerie v Brně, Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, Západočeská galerie v Plzni, Galerie výtvarného umění v Chebu, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, Galerie výtvarného umění Klatovy/Klenová, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Galerie výtvarného umění v Hodoníně, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Galerie výtvarného umění v Olomouci, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Orlická galerie v Rychnově nad Kněžnou a Oblastní galerie v Liberci) i zástupci z galerií, které zatím se svým členstvím v RSG vyčkávaly (Galerie moderního umění v Hradci Králové, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě, Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie výtvarného umění Náchod, Galerie umění Karlovy Vary, Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Galerie Benedikta Rejta v Lounech) a vstoupily do Rady v průběhu následujících osmi let. Na sněmu byly znovu potvrzeny stanovy RSG ČR, které vznikly v široké odborné diskusi všech pracovníků galerií, a byla oznámena registrace Rady státních galerií České

15 zápis z plenárního zasedání státních galerií ČR a Ministerstva kultury ČR dne 13. prosince 1990 v klášteře sv. Anežky České v Praze, s. 1, zapsala J. Žáková

16 zápis z pracovní porady státních galerií ČR s novým zřizovatelem, 13. 12. 1990, s. 1, zapsal M. Kudrna

17 Státní galerie ve Zlíně, Galerie umění Olomouc, Moravská galerie v Brně, Středočeská galerie v Praze, Alšova jihočeská galerie v Hluboké, Galerie umění Karlovy Vary, Oblastní galerie v Liberci, Západočeská galerie v Plzni, Severočeská galerie v Litoměřicích, Galerie umění v Roudnici, Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie umění v Rychnově nad Kněžnou.

republiky podle zákona č. 83/1990 Sb. jako právnické osoby u Ministerstva vnitra ze dne 2. ledna 1992 pod č. VSC/1-9406/92-R.¹⁸ Hlasováním pléna byly ustaveny výkonné orgány: předsednictvo RSG, komora ředitelů a komora odborných pracovníků, vrcholným orgánem je pak sněm RSG. Prvním oficiálním předsedou Rady státních galerií se stal PhDr. Jiří Vykoukal z chebské Galerie výtvarného umění, který má nezměrnou zásluhu na pozici, kterou si Rada vydobyla. Místopředsedou byl zvolen PhDr. Jan Sekera, ředitel Středočeské galerie (později přejmenované na České muzeum výtvarných umění v Praze), jenž se na vytvoření Rady podílel stejným dílem a tato galerie se stala sídlem Rady.

Období do roku 2000

Rada státních galerií získala právní subjektivitu, tedy oficiální jednacím platformu v roce 1992. Přesto její pozice při jednání s ministerstvem kultury o další existenci a fungování státních galerií zůstala stejně obtížnou. První roky, kdy zřizovatelskou funkci galerií převzalo MK, nebyly ekonomicky stabilní a na ministerstvu stále existovaly velké tlaky na zrušení zřizovatelské role MK. Následovala nekonečná jednání o veřejné kulturní instituci, o ochraně hodnotných státních sbírek a jejich zabezpečení proti možnosti uchvácení ekonomicky silným soukromým sektorem, o odborné péči školených kurátorů atd.¹⁹

Přestože se pro ministerstvo kultury ČR Rada státních galerií nestala poradním orgánem, což byl její původní záměr, stala se platným partnerem při přípravě řady zákonů, vyhlášek i metodických materiálů, k nimž se mohla vyjadřovat v připomínkových řízeních. Byl to např. návrh zákona o ochraně předmětů kulturní hodnoty (1992, vyd. 1994) a zásad o předkupním právu státu, zákona o neziskových právnických osobách (1993), zákona o starožitnostech (1993), návrh zásad o veřejnoprávních institucích nekomerčního charakteru (1993), Směrnice pro správu, evidenci a ochranu sbírek v galeriích (1995). Současně se pracovalo na sjednocení vzorových galerijních dokumentů: zakládací listiny organizace, statutu galerie, statutu kurátora, depozitárním řádu, smlouvě o výpůjčce a dalších, začátkem roku 1998 požádal ministr kultury Martin Stropnický dopisem RSG o zpracování podkladů pro Koncepti podmínek pro rozvoj kultury atd.

Ovšem otázka vytvoření krajů a existence galerií v nových podmínkách zůstávala stále palčivým problémem, vracejícím se na každém sněmu, na každé poradě jednotlivých komor RSG. Obavy z právní neukotvenosti galerií za situace, kdy v některých krajích hrozí sloučení s muzeem nebo úplné zrušení galerií (Středočeská galerie, 1991, Galerie hl. města Prahy, 1991, Galerie umění Karlovy Vary, 1997 a další) nebo ztráta provozních a výstavních prostor (MG v Brně, 1995), vedly předsednictvo RSG k zásadním připomínkám ministerského návrhu koncepce „Transformace státních rozpočtových a příspěvkových organizací“²⁰ (ROPO)

18 První stanovy Rady státních galerií České republiky, registrované u Ministerstva vnitra ČR pod ev. č. VSC/1-9406/92-R, Příloha č. 2

19 V archivu Rady galerií jsou plné šanonony nejruznějších rozborů, zdůvodnění, podkladů k jednání – vše na stejné téma: potřeba existence galerií a jejich ochrana.

20 Transformace státních rozpočtových a příspěvkových organizací, diskusní materiál pro jednání pracovního týmu pro nevyrobní sféru Rady pro hospodářskou a sociální dohodu ČR, duben 1998, ministerstvo kultury ČR, 16. 4. 1998, archiv RG ČR

z dubna 1998. S vytvořením vyšších územně správních celků (VÚSC) měly přejít všechny galerie kromě NG v Praze a MG v Brně pod krajskou správu. V široké odborné diskusi připravili zástupci RSG obsáhlý připomínkový materiál „Návrh koncepce transformace českých státních muzeí umění (galerií) v rámci transformace rozpočtových a příspěvkových organizací“ se třemi navrhovanými vyhovujícími variantami řešení²¹ a předali jej na MK ČR i poslancům. Přes veškeré úsilí zástupců RSG analyzovat a vysvětlit všechny záporné návrhy hazardujícího s možností ztráty právní ochrany nevyčíslitelných uměleckých hodnot uložených ve sbírkách dosud státních galerií kulturní výbor poslanecké sněmovny schválil přechod některých věcí, práv a závazků z majetku ČR na VÚSC, v jehož příloze je i 21 galerií. Hlavní problém spočíval v připravovaném novém zákonu týkajícím se muzeí a galerií, který upravoval režim sbírek, nikoli institucí. Následoval další rok intenzivního setkávání s úředníky, poslanci, senátory, nové dopisy, koncepce, vysvětlování, který už nastavený záměr „delimitace galerií“ na vyšší územně správní celky nezvrátila. Od května 2000 pak vstoupil v platnost zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy²² a nová prováděcí vyhláška č. 275/2000 Sb., jimiž se MK ČR de facto zříká možnosti být zastřešující institucí všech státních galerií. Jistá „dozorující“ úloha státu však zůstala v podobě povinného zápisu sbírek do Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR a povinnosti galerií provádět periodické revize sbírkového fondu.²³

Kromě aktivit Rady každá z galerií bez přerušení plnila své výstavní, sbírkotvorné a kulturně vzdělávací činnosti. Prvním společným projektem byla velice úspěšná výstava v Jízdárně Pražského hradu „Záznam nejrozmanitějších faktorů...“ na přelomu let 1993–1994. Nad výstavou převzal patronát tehdejší předseda vlády Václav Klaus, který projevil velké uznání odborné práci kurátorů výstavy a kvalitě výtvarných sbírek regionu. Další významnou propagační prací Rady bylo vydání „Průvodce/příručního adresáře a průvodce po historii a sbírkách státních galerií České republiky“ v roce 1998, který předcházela výstava „Přírůstků“, opět v Jízdárně Pražského hradu.

Od roku 1996 také probíhal v některých galeriích zkušební provoz speciálního elektronického evidenčního programu DEMUS-VUM, který připravilo specializované pracoviště Moravského zemského muzea (později CITEM).

S novým zákonem po roce 2000

Přechod státních galerií (ale i muzeí) ze „státu“ na vyšší územně správní jednotky probíhal v každém kraji jinak, bez přesného legislativního zázemí a prováděcích zásad. Se změnou zřizovatele se znovu vyskytly návrhy ke slučování galerií s muzei a knihovnami.²⁴ Nesnadné období nejistoty personální i ekonomické, období výběrových řízení na ředitele galerií a dalších změn, kdy i přes omezené možnosti byla podpora Rady pro řadu galerií pomocí, trvalo bohužel dalších téměř deset let.

21 Návrh koncepce transformace českých státních muzeí umění (galerií) v rámci transformace rozpočtových a příspěvkových organizací, Rada státních galerií ČR, květen 1998, červen 1998, archiv RG ČR

22 Zákon 122/2000Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy byl schválen 7. 4. 2000, vyhlášením 12. 5. 2000 vstoupil v platnost

23 Významným pomocníkem při plnění nových úkolů evidence sbírek se stala „Příručka muzejníka“, Jiří Žalman, 2002

24 na toto téma napsal článek Jiří Žalman, O slučování muzeí a galerií s jinými kulturními institucemi, Místní kultura, 1-2, 2000, Movité kulturní dědictví, s. 31–33

V souvislosti s delimitací galerií na kraje, kdy muzea umění (galerie) (kromě NG v Praze a MG v Brně) přestaly mít status státních institucí, se rovněž změnil název a stanovou jejich zastřešujícího sdružení z Rady státních galerií na Radu galerií České republiky (v roce 2001).²⁵ Ta se v souvislosti se zákonem o sbírkách a především s novými stanovami začala otevírat i dalším institucím bez ohledu na vlastníka sbírky. Na podzimním senátu Rady galerií v Plzni roku 2002 byly přijaty i galerie zřizované městem – Muzeum designu a umění Benešov u Prahy, Muzeum města Brna, Galerie F. Jeneweina v Kutné Hoře a jsou registrováni také individuální členové.

Po pracovně náročných letech přicházejí změny ve vedení Rady galerií. Na sněmu Rady státních galerií v Olomouci (27.–28. 2. 2001) střídá Jiřího Vykoukala Jiří Vykoukal, cit. z: příspěvek na IV. sněmu Rady státních galerií, Olomouc, 2001, příloha k zápisu, Příloha č. 4²⁶ (zůstává místopředsedou) v předsednickém křesle Mgr. Hana Nováková, ředitelka Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě. I Jan Sekera, dosavadní místopředseda, odchází do důchodu. Oběma ředitelům patří velký dík a hluboká úcta za všechnu práci, kterou pro galerie v uplynulém desetiletí vykonali. Olomoucký sněm přijal nový název sdružení – Rada galerií České republiky – a nové stanovou, které musely korespondovat s nově nastalou situací stanovenou zákonem č. 122/2000 Sb.

Iniciativou RG a MK ČR bylo v roce 2001 v Národní galerii v Praze vytvořeno metodické oddělení, které by se mělo zabývat muzejní problematikou, metodikou péče o sbírky, přípravou odborných seminářů ad., jehož podobu korespondující s novými podmínkami galerijních činností měla připravit a činnosti koordinovat PhDr. Dagmar Jelínková.²⁷

Od roku 2002 pracovala Rada galerií České republiky poprvé podle úkolů daných svým statutem v nových podmínkách, neboť to byl první rok plně plánovaný novými zřizovateli většiny členských galerií, které byly v průběhu 2. pololetí roku 2001 převedeny ze státu na kraje. Většina odborných činností Rady v průběhu roku se konala na základě samostatných aktivit komory ředitelů a komory odborných pracovníků. Tou hlavní bylo ustavení grémia (poradního orgánu Rady daného novými stanovami RG ČR, schválenými v roce 2001), do něhož byli vedle členů komory ředitelů delegováni zástupci profesních, vědeckých a školských pracovišť oboru, zástupci státní správy a samosprávy. Jeho posláním bylo soustřeďovat a vyměňovat informace a poznatky z činnosti galerií (muzeí umění) a hledat společná systémová řešení a cesty vedoucí k překonání potenciálních disproporcí a problémů, vyplývajících z různosti pohledů na úlohu a poslání těchto institucí ze strany zástupců zřizovatelských orgánů na jedné straně a odborné veřejnosti na straně druhé. Grémium bylo po půl roce intenzivních příprav ustaveno na svém prvním jednání 1. července 2002 v Národní galerii v Praze v Anežském klášteře. Grémium se sice několikrát sešlo, avšak pro malý zájem z řad zástupců zřizovatelů postupně zaniklo.

25 změna Stanov Rady galerií České republiky byla zaregistrována 27. 3. 2001 na Ministerstvu vnitra ČR pod stejným ev. č. VSC/1-9406/92-R, Příloha č. 3

26 Jiří Vykoukal, cit. z: příspěvek na IV. sněmu Rady státních galerií, Olomouc, 2001, příloha k zápisu, Příloha č. 4

27 Dagmar Jelínková, RG ČR-Ohlédnutí za desetiletou činností, 2001, Příloha č. 5

V dalším roce musela být RG nápomocna obraně proti nelogicky transformačním a likvidačním záměrům několika zřizovatelů (Ústecký kraj, Město Kutná Hora), Galerie Benedikta Rejta v Lounech jednala o možnosti stát se pobočkou NG v Praze. Rada analyzovala možnosti vstupu do Asociace muzeí a galerií za podmínky dvoukomorového sdružení, řešila průtahy se jmenováním ředitelů některých galerií, začlenění RG do krizového systému Modrý štít atd. Náročnou, ale velice přínosnou akcí se stal seminář „Metodika ochrany a ošetřování sbírkových předmětů na papíře a z papíru v muzeích a galeriích“, který se konal 21.–23. 10. 2003 v kongresovém centru na zámku v Litomyšli a byl připraven ve spolupráci s metodickým oddělením NG. Stal se souhrnem dvouleté aktivity týkající se problematiky uchovávání a péče o „papírové“ sbírky, kdy byl dotazníkovou akcí komory odborných pracovníků zmapován aktuální stav péče o papírové sbírky v členských galeriích RG.²⁸ Program semináře se skládal z teoretického bloku, v němž přednášeli odborníci z řady institucí, a praktických ukázek v dílnách Institutu restaurování a konzervačních technik v Litomyšli. Příspěvky byly publikovány ve Sborníku s názvem „Rukověť péče o papírové sbírkové předměty“ vydaném RG ČR na přelomu roku 2003, který dodnes slouží jako vynikající praktická příručka pracovníkům galerií.

Rokem bilančním i rokem hledání nových cílů a smyslu další existence sdružení byl rok 2004. Roztříštěnost názorů i vyčerpání z komunikace jednotlivých galerií se zřizovateli vedly k útlumu či pasivitě některých členských galerií, na což upozornila odstupující předsedkyně RG Hana Nováková ve své závěrečné řeči.²⁹ Sněm v Plzni po dramatické diskusi potvrdil další samostatnou existenci Rady³⁰ a provedl úpravu stanov, aby lépe odrážely postavení a úkoly galerií na počátku 21. století. Nově zvoleným předsedou RG se stal PhDr. Ivan Neumann, ředitel Českého muzea výtvarného umění v Praze, místopředsedou Mgr. Petr Beránek, ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě.

Rada také završila své odborné téma pro roky 2001–2004 – péče o papírové sbírky – velkou výstavou kreseb konanou v Západočeské galerii v Plzni pod názvem „Kresba, kresba...“, na níž představila obraz rozvoje české kresby v 80. letech 20. století ve sbírkových fondech členských galerií.

Grantovými prostředky MK ČR byl podpořen také projekt „Nové metody výchovné práce s veřejností v galeriích“, zaměřený na vzdělávací činnosti a nové možnosti prezentace umění, v rámci něhož proběhla řada programů. To byl také jeden z důvodů, proč na sněmu RG v Plzni byla založena čtvrtá komora – edukátorů. Ve fungování všech tří komor se stalo automatickým a velmi užitečným přínosem jejich postupné setkávání v jednotlivých členských institucích, což vedlo k lepšímu vzájemnému poznávání a praktičtější výměně zkušeností.

Rok 2005 byl prvním rokem nového volebního období Rady galerií, a proto se na jeho počátku vedla diskuse o hledání nových cílů a smyslu další existence sdružení, které předsednictvo vyvolalo položením těchto klíčových otázek: Co je muzeum umění?

28 Vyhodnocení Péče o papírové sbírkové předměty, výsledek průzkumu komory odborných pracovníků, 2002, Příloha č. 6

29 vystoupení Mgr. Hany Novákové, příloha k zápisu z V. sněmu Rady galerií ČR v Plzni, konaném 3.–4. 11. 2004 v Západočeské galerii v Plzni, Příloha č. 7

30 zápis z V. sněmu Rady galerií ČR v Plzni, konaném 3. - 4. 11. 2004 v Západočeské galerii v Plzni, Příloha č. 8

Co může nabídnout veřejnosti v 21. století? Je estetická povaha galerijních sbírkových předmětů dostatečně silným prvkem vydělujícím galerie z obecných problémů muzejnictví? Jak získat pravidelného návštěvníka? Problematika zatraktivnění galerijní práce vůči veřejnosti se stala pro všechny komory RG ČR dlouhodobým úkolem.

Většina těchto otázek se dotýká profesní etiky, proto započala také několikaletá diskuse o kodexu Rady galerií. Některé české instituce přejaly automaticky dokument z mezinárodního sdružení muzeí ICOM, aniž by zkoumaly jeho souvislosti s českou realitou. Diskuse v Radě galerií ukázaly, že o tento kodex je možné se v zásadě opřít, ale je vhodné jej doplnit o některé části, které jsou pro tuzemskou praxi důležité – zejména o formulaci vztahů se zřizovateli a návštěvníckou veřejností. Takto obohacený dokument byl v závěru prvního desetiletí nového století přijat jako „Profesní etický kodex českých muzeí umění“ vztahující se k členským institucím Rady.

Další z projektů připravovaný ve spolupráci s Metodickým centrem pro informační technologie v muzejnictví (CITeM) při MZM v Brně, nazvaný „Analýza možností rozvoje digitální evidence sbírek“, byl zaměřen na shrnutí zkušeností s prací s DEMUS 01-VUM a nastínění možností jeho budoucího rozvoje, který by odpovídal technickým možnostem v 21. století. Přestože na tento projekt RG ČR neobdržela žádaný grantový příspěvek, podařilo se uspořádat dva tematické dvoudenní semináře.

Praktickým pokračováním akce „Péče o sbírky na papíru“, byla v květnu exkurze do Vídně, jejímž cílem bylo seznámit se s novými principy udržování stabilního klimatu v muzejních prostorách pomocí temperace stěn a řízené výměny vzduchu. Účastníci exkurze navštívili zámek Schönbrunn, depozitář obrazů Uměleckohistorického muzea a depozitář Národopisného muzea. Na tuto akci po dohodě s vedením Kunstforum Ostdeutsche Galerie Regensburg a Michalem Kottererem volně navázala v dubnu 2006 druhá část exkurze se stejným cílem, tentokrát do Alt Lechner Museum v Ingolstadtu a do Kunstforum v Řezně, včetně návštěv depozitářů.

Přes všechny obtíže pokračovala spolupráce s CITeM v Brně na vývoji programu DEMUS pro elektronickou evidenci sbírek RG a plnění databáze.

Rok 2007 přinesl znovu otázky možné „fúze“ s AMG, jejíž nerealizování bylo důvodem vystoupení obou státních galerií z Rady (NG v Praze a MG v Brně), a dočasný „překlenovací“ mandát členům současného předsednictva RG do uskutečnění nových voleb (sněm RG v Olomouci). Vzhledem k vysoké pracovní vytíženosti nastal problém s volbou předsedy RG, proto byl současnému předsednictvu prodloužen mandát do konce roku 2008. Objevily se i další problémy: metodické centrum při NG v Praze mělo nadále plnit jiné funkce než metodiku pro „regiony“, či ohrožení existence Českého muzea výtvarných umění v Praze, do jehož nově rekonstruované budovy bývalé jezuitské koleje v Kutné Hoře chtěla Rada Středočeského kraje vložit novou vysokou uměleckou školu a zároveň zrušit sídlo ČMVU v Husově ulici v Praze. Stěžejní akcí činnosti RG ČR v roce 2007 byl společný výstavní projekt „Soustředěný pohled, grafika 60. let ze sbírek členských galerií RG ČR“, který byl realizován v Oblastní galerii v Liberci a repríza proběhla v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě.

Pro následující roky (2007–2008) byla určující příprava a realizace grantového projektu „Region? Region!“, jenž měl definovat společné a odlišné jevy kulturních institucí v centrech a v regionu, stejně jako snahu o větší zviditelnění práce regionálních galerií formou výstav jednotlivých členských galerií v prostorách Českého muzea výtvarných

umění v Praze, v Husově ulici. Tento plán bohužel ukončila změna ve vedení muzea dřív, než se stal realitou.

V roce 2009 se sešel mimořádný sněm RG v Hradci Králové, který zvolil nové předsednictvo. Předsedou RG se stal ředitel Galerie výtvarného umění Mgr. Jiří Jůza, Ph.D., a místopředsedou ředitel AJG Ing. Lubomír Bednář.

S velkou odezvou se setkaly dvoudenní výtvarné praktické semináře pro teoretiky na Akademii výtvarných umění v Praze vedené doc. Magdou Vovsovou. Po dva roky (2010, 2011) se zájemci z řad historiků umění a edukátorů seznámili s praktickým prováděním grafických technik a jejich rozeznáváním (lept, akvatinta, suchá jehla, litografie atd.). Na tuto sérii navázal v roce 2012 seminář digitální grafiky na fakultě v Hradci Králové s doc. Jaroslavou Severovou.

Výrazným pokrokem pokračoval projekt Registru sbírek výtvarného umění, pod vedením Vladky Mazačové a ve spolupráci s CITEM, který se postupně naplňoval daty (např. na konci roku 2011 obsahoval Registr více než 80 tisíc záznamů z 18 galerií), došlo k jejich revizi a projekt se začal rozšiřovat o problematiku muzejních autorit. Byla dopracována metodika zápisu dat do DEMUSu pro sjednocování dat z různých galerií a Registr sbírek byl aktualizován. Přes úspěšné výsledky CITEM zrušilo ministerstvo kultury přidělenou evropskou dotaci projektu I3S, který měl připravit novou verzi digitálního evidenčního systému DEMUS a propojit jej s centrální evidencí sbírek na MK. To ohrozilo další existenci metodického centra CITEM při MZM v Brně.

V letech 2009–2012 participovala RG na projektu Adaptability pracovníků v kultuře (CZ.1.04/1.1.06/33.00030), dotovaném z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, jehož nositelkou byla Unie zaměstnavatelských svazů. Díky projektu se proškolily v různých oblastech téměř dvě stovky odborných pracovníků z devatenácti galerií, mimo jiné i v konzervaci papíru na Pardubické univerzitě, Fakultě restaurování v Litomyšli.

V rámci dotačního titulu MK pro spolky byl podán nový projekt s názvem: Rozvoj a kvalita sbírkotvorné činnosti – základní nástroj galerijních činností (okruh: 1. Harmonizace rozvoje Registru sbírek výtvarného umění a Muzejních autorit, 2. Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření, 3. Strategie edukačních činností, 4. Nové galerie – Nový začátek?, 5. Ochrana a standardní manipulace se sbírkovými předměty v galeriích).

V roce 2011 společně jednali zástupci předsednictva RG s NG v Praze, kde obě strany deklarovaly zájem na navázání užší spolupráce. Kontakt přinesl okamžitý efekt v podobě uspořádání společného semináře o Registru sbírek a Muzejních autoritách ve Veletržním paláci, a k užší spolupráci s Metodickým centrem pro muzea výtvarného umění a CITEM (2012).

V době, kdy se zdálo, že svébytnost galerií je obecně přijímanou skutečností, deklaroval Pardubický kraj, zřizovatel Východočeská galerie v Pardubicích, záměr sloučit tuto tradiční instituci s muzeem. I v tomto případě RG ČR intervenovala za zachování autonomie obou institucí.

Rok 2012 byl rokem volebním. Na zářijovém sněmu RG ČR byl předsedou Rady znovu zvolen Mgr. Jiří Jůza, ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě. Místopředsedkyní

se stala PhDr. Alena Potůčková, ředitelka Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem. V tomto roce probíhala další jednání s MK ČR o problematice kultury, včetně ekonomických a administrativních otázek. V Galerii hlavního města Prahy v Domě U Kamenného zvonu se uskutečnila prezentace výsledků části grantu „Strategie edukačních činností“ a v Moderní galerii Akademie výtvarných umění v Praze seminář „Ochrana a standardní manipulace se sbírkovými předměty v galeriích“. Kolokvium „Nové galerie – nový začátek“ věnované nově vznikajícím expozicím ze sbírek regionálních galerií, které prošly rekonstrukcí nebo získaly nové objekty, se konalo dne 17. 9. 2012 v Kutné Hoře a bylo určené odborným pracovníkům galerií, zároveň otevřené i zájemcům z širší odborné obce.

Přes všechny finanční potíže pokračovaly v dalších letech bez přerušení práce na Registru sbírek RG ve spolupráci s CITEM dál. Byla dopracována metodika zápisu dat do DEMUSu, některé galerie svoje data opravily a dodaly aktualizovanou podobu. V průběhu roku 2013 byl Registr sbírek aktualizován pětikrát a obsahoval celkem 104 816 záznamů o sbírkových předmětech a 247 nových nebo aktualizovaných personálních záznamů, 35 korporativních a 120 geografických vytvořených autoritních záznamů, po supervizi odeslaných do báze Národních autorit, 229 personálních, 43 korporativních a 7 geografických autoritních záznamů.

V okruhu druhé činnosti projektu „Rozvoje a kvality sbírkotvorné činnosti – základního nástroje galerijních činností“ – „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření“ proběhlo dotazníkové šetření mezi členskými galeriemi RG, jehož cílem bylo získání dat o aktuální situaci galerií, v dalších třech etapách tohoto projektu pak byly prozkoumány akreditační systémy ve Velké Británii a Nizozemí a situace muzeí v Německu, byly přeloženy klíčové materiály britského akreditačního systému a rozpracován návrh implementace tohoto systému standardů do českého prostředí ve třech oblastech práce muzea – Zdraví organizace, Péče o sbírky a Péče o návštěvníky.

V letech 2014–2015 se RG zapojila do projektu Unie zaměstnavatelských svazů s názvem „Rozvoj sociálního dialogu v oblasti kultury a sociálních služeb“.

Dvoudenní zářijový sněm 2015 v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem proběhl v pracovně odborném ovzduší, neboť mu předcházelo kolokvium „Regionální galerie včera, dnes a zítra“. Sněmu se zúčastnili i emeritní ředitelé galerií (PhDr. Jiří Vykoukal, PhDr. Jana Potužáková) a vystoupilo několik čestných hostů: Mgr. Martina Lehmannová, předsedkyně českého výboru ICOM, PhDr. Pavel Ciprian, člen exekutivy AMG, PhDr. Zita Suchánková, předsedkyně revizní komise AMG. Po jejich projevech byl schválen plán činností, které respektují dlouhodobé záměry Rady galerií: pokračovat v již rozpracovaných grantových projektech RG ČR, připravit reprezentativní publikaci o činnosti RG ČR k 25. výročí jejího založení, pokračovat v práci na interním katalogu prací, pokračovat v práci na Registru sbírek RG a muzejních autoritách.

Předsedové a místopředsedové Rady galerií ČR

1990 (1992)–2001

PhDr. Jiří Vykoukal, ředitel Galerie výtvarného umění v Chebu

místopředseda: PhDr. Jan Sekera, ředitel Českého muzea výtvarných umění v Praze (Středočeské galerie)

2001–2004

Mgr. Hana Nováková, ředitelka Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

místopředseda: PhDr. Jiří Vykoukal, ředitel Galerie výtvarného umění v Chebu

2004–2009

PhDr. Ivan Neumann, ředitel Českého muzea výtvarných umění v Praze

místopředseda: Mgr. Petr Beránek, ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě,

od 2008 Mgr. Jan Samec, ředitel Galerie umění Karlovy Vary

2009–2012

Mgr. Jiří Jůza, Ph.D., ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě

místopředseda: Ing. Lubomír Bednář, ředitel Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou (2009–2011)

2012–2015

Mgr. Jiří Jůza, Ph.D., ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě

místopředseda: PhDr. Alena Potůčková, ředitelka Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem.

od 2015

Mgr. Jiří Jůza, Ph.D., ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě

místopředseda: Mgr. Jan Randáček, ředitel Oblastní galerie v Liberci

V současnosti Rada sdružuje 29 institucí: Národní galerii v Praze, kterou spravuje ministerstvo kultury ČR, stejně jako Muzeum umění v Olomouci a Památník Lidice / Lidickou galerii, dále instituce spadající do působnosti krajů: Galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře – GASK, Rabasovu galerii Rakovník, Alšovu jihočeskou galerii v Hluboké nad Vltavou, Západočeskou galerii v Plzni, Galerii výtvarného umění v Chebu – GAVU, Galerii umění Karlovy Vary, Galerii Klatovy / Klenovou, Severočeskou galerii výtvarného umění v Litoměřicích, Galerii moderního umění v Roudnici na Labem, Oblastní galerii v Liberci, Galerii moderního umění v Hradci Králové, Východočeskou galerii v Pardubicích, Galerii výtvarného umění v Náchodě, Galerii výtvarného umění v Ostravě, Krajskou galerii výtvarného umění ve Zlíně, Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, Galerii výtvarného umění v Hodoníně, Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě, Horáckou galerii Nové Město na Moravě a Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a instituce městské samosprávy: Muzeum umění a designu Benešov u Prahy, Muzeum města Brna, Galerii Felixe Jeneweina Kutná Hora, Galerii hl. města Prahy, Vysokomýtskou s.r.o. / Galerii Vysoké Mýto a Galerii Benešov. Do Rady galerií mohlo vstoupit i několik individuálních členů, převážně bývalých pracovníků galerií, kteří se zabývají galerijní problematikou.

Existuje však samozřejmě i řada sbírkotvorných institucí, které nejsou členy Rady galerií. I pro ně Rada galerií České republiky představuje otevřené profesní sdružení na demokratických principech spolupráce.

Činnost Rady galerií v uplynulých 25 letech

Většina odborných projektů Rady galerií byla uskutečněna za finanční podpory Ministerstva kultury ČR nebo díky spolupráci na projektech dotovaných z evropských fondů. Díky nezměrné aktivitě a velkému osobnímu nasazení jednotlivců je výběr uskutečněných projektů velmi široký, zabírá celé spektrum galerijních aktivit a činností.³¹

Výstavní a publikační činnost

Přes všechny aktivity Rady směřující ke konsolidaci stavu v kulturní sféře se běžné galerijní činnosti zklidnily, stabilizovaly a odborné práci se otevřely nové cesty a způsoby uplatnění. Galerie se začaly otevírat novému umění, novému způsobu interpretace svých sbírek i novým metodám galerijní práce bez ideologických překážek. Na galerijní půdě, stejně jako v jiných sférách kultury i společenského dění, započal po více než dvacetileté normalizační cenzuře, během níž musela řada odborných pracovníků opustit svůj obor či alespoň přestat veřejně působit a řada uměleckých děl musela zůstat skryta v hlubinách depozitářů, opětovný „návrat do Evropy“. Výstavy dříve „nežádoucího“ umění střídaly jedna druhou.

Záměrem Rady galerií bylo zviditelnit odbornou stránku profese, ukázat, jak velké umělecké bohatství je uloženo v depozitářích galerií a uspořádat společnou výstavu českého malířství druhé poloviny dvacátého století ze sbírek státních galerií. Tým složený z ředitelů a kurátorů členských galerií připravil úspěšnou a dodnes vzpomínanou výstavu v Jízdárně Pražského hradu „Záznam nejrozmanitějších faktorů...“³² na přelomu let 1993/1994, na níž se ukázalo, že přes normalizační zákazy většina galerií shromáždila obdivuhodné umělecké soubory vynikajících autorů bez rozlišení, kdo se kulturním dohlížitelům líbil a kdo ne. Po výrazném úspěchu této výstavy uspořádala Rada státních galerií ještě výstavu: „Přírůstky“³³ v Jízdárně Pražského hradu v roce 1999, kterou předcházela „Průvodce/příruční adresář a průvodce po historii a sbírkách státních galerií České republiky“³⁴ vydaný o rok dříve pro prezentaci na Regionturu, v roce 2004 se konala výstava „Kresba, kresba..., česká kresba 80. let 20. století ze sbírek členských galerií Rady galerií České republiky“³⁵ v Západočeské galerii v Plzni, a roku 2007 „Soustředěný pohled, grafika 60. let ze sbírek členských galerií Rady galerií České republiky“³⁶

31 Příloha č. 9, přehled projektů RG ČR

32 „Záznam nejrozmanitějších faktorů...“, České malířství 2. poloviny 20. století ze sbírek státních galerií, texty: Vilém Jůza, Jan Kříž, Hana Mandysová, Ivan Neumann, Alena Potůčková, Jan Sekera, Vlastimil Tetiva, Jiří Vykoukal, vydala RSG ČR 1993, ISBN 80-85016-24-9, Jízdárna Pražského hradu, 17. 12. 1993 – 6. 3. 1994

33 Jízdárna Pražského hradu, 3. 6.–16. 8. 1999

34 Průvodce / Příruční adresář a průvodce po historii a sbírkách státních galerií České republiky“, ed. Šárka Brůhová, vydala RSG ČR 1998, ISBN 80-85016-39-7

35 „Kresba, kresba...“, Česká kresba 80. let 20. století ze sbírek členských galerií RG ČR, texty: Dagmar Jelínková, Hana Nováková, Eva Neumannová, vydala RG ČR 2004, ISBN 80-903422-1-3, Západočeská galerie v Plzni 7. 10. - 28. 11. 2004

36 „Soustředěný pohled“, Grafika 60. let 20. století ze sbírek členských galerií RG ČR, texty: Richard Drury, Ivan Neumann, vydala RG ČR 2007, ISBN 978-80-903422-2-4, Oblastní galerie v Liberci 4. 10. - 25. 11. 2007, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě 24. 1. - 16. 3. 2008

v Oblastní galerii Liberec a v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě. Všechny výstavy byly doprovázeny obsáhlým katalogem s řadou reprodukcí a odborných textů. I pravidelná účast na veletrhu turismu Regiontour řadu let po sobě (1997–2007) doprovázená vydáváním tiskových materiálů, adresáři i edukačními programy byla významnou a časově náročnou aktivitou propagující výtvarné umění pro nejširší veřejnost.

DEMUS – Digitální evidence muzejních sbírek

Pro další odbornou práci se sbírkami se ukázala potřeba přizpůsobit moderním technologiím společnou lístkovou Centrální kartotéku sbírek a najít partnera pro digitální zpracování sbírek. V té době Moravské zemské muzeum v Brně pracovalo na digitalizaci vlastních sbírek a mělo systém sladěný s mezinárodními standardy.³⁷ Rada galerií rozhodla, že členské galerie budou své sbírky zpracovávat jednotně, a požádala MZM, aby jeho specializované pracoviště pod vedením Ing. Durmonové, z něhož se později stal CITEM, upravilo obecný program DEMUS do modulu pro výtvarné umění, tzv. DEMUS-VUM. Od roku 1996 probíhal zkušební provoz speciálního programu v Moravské galerii v Brně, v Alšově jihočeské galerii a ve sbírce Mimoevropského umění v Národní galerii v Praze. Po převzetí první verze DEMUSu spolu s pracovníky MZM v Brně Ing. Podolníkovou a Ing. Lenhartem na vývoji programu za RG ČR intenzivně spolupracovaly především Dagmar Jelínková a Alena Uxová, obě z Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, později Vladimíra Mazačová z Českého muzea výtvarných umění v Praze. Konala se samozřejmě pravidelná školení pro práci s programem tak, jak postupovaly jednotlivé kroky k naplnění databáze a vytvoření Registru sbírek. Jeho první verze byla představena v roce 2009. K dnešnímu dni obsahuje Registr 201 037 záznamů a je možné vyhledávat na internetu díla výtvarného umění téměř ze všech sbírek RG podle nejrůznějších kritérií.

Muzejní autority jsou výsledkem projektu CITEM pro vědu, výzkum a inovace DC07P02OUK002 „Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s Národní knihovnou ČR“, v němž se pracovní skupina RG pro digitalizaci podílela na pilotních zkouškách navrhovaného produktu, který má usnadnit harmonizaci digitálních dat sdružovaných z různých databázových prostředí. Po ukončení projektu a vydání certifikované metodiky CITEM nabídl RG v rámci udržitelnosti projektu implementaci muzejních autorit do Registru sbírek výtvarného umění. Tato spolupráce pokračuje do dnešní doby a speciálně proškolení zaměstnanci členských galerií RG pod vedením Vladky Mazačové naplňují databázi muzejních autorit obsahem souvisejícím s výtvarným uměním. Muzejní autority přímo navazují na systém Národních autorit zavedený v knihovnách, jsou jeho rozšířením. Nadstavba vychází ze zásad obsažených v normě ISO 21127:2006 (konceptuální model CIDOC CRM), v pravidlech AACR2 (Anglo-American Cataloguing Rules), CCO (Cataloguing Cultural Objects, Personal and Corporate Name Authority) a navazuje na principy uplatněné v Národních autoritách.

Databáze Muzejních autorit je selekční databází ověřených údajů o osobách, korporacích a místech a je zdrojem jejich jednotného zápisu. Na tvorbě autoritních záznamů v Muzejních autoritách se podílejí odborní pracovníci galerií a muzeí umění sdružených v Radě galerií ČR. Správcem dat Muzejních autorit je Moravské zemské muzeum.

37 Příloha č. 10, Demus, text Vladimíra Mazačová

Péče o sbírky

Rada galerií rovněž v tomto období začala řešit dosud opomíjenou otázku profesionální standardizované správy sbírkových fondů. Ukázalo se však zároveň, jak tento návrat do Evropy, spojený s touhou po řadě inovací v oblasti galerijní práce, ztěžují nedostatečné materiálně technické podmínky, nedostatečné personální vybavení a nedostatek finančních prostředků na odpovídající péči o sbírky i na rozvíjení akviziční práce.

Seminář „Metodika ochrany a ošetřování sbírkových předmětů na papíře a z papíru v muzeích a galeriích“ se konal 21.–23. 10. 2003 v kongresovém centru na zámku v Litomyšli a byl vyvrcholením několikaleté iniciativy RG a metodického oddělení NG, založené na podrobném průzkumu stavu depozitářů a uložení „papírových“ sbírek v jednotlivých galeriích. Program semináře se skládal z teoretického bloku, v němž přednášeli pracovníci Státního ústředního archivu, Národní knihovny ČR v Praze, Českého vysokého učení technického v Praze, IRKT v Litomyšli a host z Musea Ostdeutsche Galerie v Řezně, a praktických ukázek v dílnách Institutu restaurování a konzervačních technik v Litomyšli. Příspěvky byly publikovány ve Sborníku s názvem „Rukověť péče o papírové sbírkové předměty“ vydaném RG ČR na přelomu roku 2003. Praktické zkušenosti a ukázky pokračovaly díky spolupráci s dr. Kottlerem z Galerie Regensburg, účastníkem evropského projektu dlouhodobé udržitelnosti regulace klimatu v muzejních budovách EUREKA 1383 PREVENT, v květnu 2005 exkurzí do Vídně. Jejím cílem bylo seznámit se s novými principy udržování stabilního klimatu v muzejních prostorách pomocí temperace stěn a řízení výměny vzduchu. Účastníci exkurze navštívili zámek Schönbrunn, depozitář obrazů Uměleckohistorického muzea a depozitář Národopisného muzea, o rok později Kunstforum Ostdeutsche Galerie Regensburg Alt Lechner Museum v Ingolstadtu a Kunstforum v Řezně včetně jejich depozitáře.

Praktickou stránku z oblasti grafických technik si zkusili teoretici na seminářích Akademie výtvarných umění v Praze s doc. Magdou Vovsovou (2010, 2011) a z digitální grafiky na fakultě v Hradci Králové s doc. Jaroslavou Severovou (2012). Správce sbírek instruovali restaurátorští odborníci z Akademie výtvarných umění v Praze na semináři „Ochrana a standardní manipulace se sbírkovými předměty v galeriích“.

Roku 2003 byla RG zařazena do krizového systému Modrý štít.

Oblast edukační a péče o návštěvníky

Edukační činnost se významně podílí na celkové návštěvnosti galerií a muzeí umění. Novela zákona o předmětech sbírkové povahy^{122/2000 Sb.} z roku 2004 určila edukační práci jednou ze standardizovaných veřejných služeb. Její naplňování se naštěstí daří plnit díky iniciativnímu nasazení edukačních pracovníků a lektorů, přestože často nemají dostačující finanční a technické podmínky pro práci. Hned v 90. letech se mnozí z nich zúčastnili několikaletého projektu Brána muzea otevřená, který byl organizovaný Alexandrou Brabcovou v rámci programu Nadace Open Society Fund Praha. Od roku 2004 si zvyšují odbornost ve vzdělávacích projektech (Nové metody výchovné práce s veřejností v galeriích, 2004, Rozvoj vzdělávacích činností v muzeích a galeriích, 2005, Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření, 2015–2016).

Komora edukačních pracovníků je od svého vzniku jednou z neaktivnějších složek Rady. Schází se pravidelně několikrát do roka na různých místech a lektori si vzájemně

prezentují programy připravené pro jednotlivé projekty i různé věkové skupiny, a tím si předávají své zkušenosti z praxe.

Další projekty a aktivity

Za dobu svého trvání se RSG podílela na přípravě některých zákonů, které navrhovala ministerstvu kultury či připomínkovala – z těch nejdůležitějších například nepřijatou novelu zákona 54/1959 Sb. o muzeích a galeriích, novelu památkového zákona, zákon 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, autorský zákon 121/2000 Sb., zákon 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy, koncepci MK ČR o transformaci příspěvkových a rozpočtových organizací na veřejnoprávní instituce a jiné. Bohužel byly akceptovány pouze některé připomínky a podněty RG, které se pak objevily ve výsledné podobě zákonů.

Rada galerií ČR zaštitila zveřejnění Etického kodexu, který vznikl na základě široké diskuse na stránkách profesního bulletinu Muzeum, umění a společnost v letech 2003–2007. Východiskem k úpravám specifikovaným pro české podmínky zaměřené na práci muzeí a galerií pracujících s vizuálním uměním se stal překlad čerstvě aktualizované mezinárodní muzejní normy ICOM. Další specifika, která vzešla z poznatků muzejnictví i dalších oborů, systematicky shrnul a dopracoval ředitel Muzea umění a designu v Benešově Tomáš Fassati, který vznik dokumentu inicioval a redigoval jeho vydání v roce 2007.³⁸

Kromě řady vzdělávacích projektů pro pracovníky galerií³⁹ se konalo pod záštitou Rady i několik odborných symposií. Vedle již zmiňovaného semináře „Metodika ochrany a ošetřování sbírkových předmětů na papíře a z papíru v muzeích a galeriích“ v Litomyšli byla velmi přínosná kolokvia v Galerii moderního umění v Roudnici: roku 2010 „Sběratelé a mecenáši 20. století v Čechách a na Moravě, 2011 symposium „Max Dvořák a aktuální otázky (českého) dějepisu“ a 2015 „Regionální galerie včera, dnes a zítra“.

Rada galerií jako profesní spolek také několikrát úspěšně vystoupila na obhajobu galerií, jimž hrozilo zrušení nebo sloučení s jinými institucemi.

Spolupráce s...

Nejvýznamnějším subjektem, s nímž Rada galerií od počátku spolupracovala, konzultovala a o něž se do roku 2000 „opírala“, bylo a je ministerstvo kultury České republiky. I po změně zřizovatele zůstává MK ČR nejbližší institucí v legislativních, metodických, organizačních i ekonomických otázkách. Každoročně podporuje některý z projektů Rady, pracovníci se účastní senátů i sněmů RG a obecně se snaží zlepšovat společensko-ekonomickou situaci ve prospěch muzeí a galerií.

Rada galerií ČR od počátku usilovala o co nejužší spolupráci s OMG MK. Postupem let se podobně jako AMG stala partnerem pro dialog v oblasti muzejnictví a k posledním významným aktivitám patří spolupráce na dokumentu Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR 2015–2020.

38 Příloha č. 11, Etický kodex, 2007, RG ČR

39 Příloha č. 9, přehled projektů RG ČR

Kontakty Rady galerií a Asociace muzeí a galerií mají svou dlouhou neuzavřenou historii. O vzniku společného profesního sdružení jednali zástupci muzeí a galerií hned po roce 1990 a snaha o vytvoření společné platformy se vrátila ještě několikrát. Různost odborných přístupů a názor na strukturu profesního sdružení však vyústily v založení dvou spolků: RSG a AMG. Problémem byla a stále je odlišnost práce s kulturním dědictvím v muzeu a v galerii a početní disproportionce. Stanovy Asociace nebyly schopné postihnout správnou míru autonomie obou subjektů a vyváženost hlasů, úvahy o dvoukomorovém systému se ukázaly nepřijatelné. První oficiální jednání dvou registrovaných subjektů – Rady galerií ČR a Asociace muzeí a galerií ČR – se uskutečnilo roku 1996, druhé jednání proběhlo na sněmu RSG v Plzni 21. 5. 1998 a stvrdilo usnesení, že „Rada státních galerií České republiky hodlá i do budoucna zastupovat české státní galerie a pracovat a vystupovat jako rovnocenný partner Asociace muzeí a galerií“.⁴⁰ Během let se uskutečnila další nadějná setkání, byla specifikována řada společných problémů, avšak přes potřebu užší spolupráce a společného oborového postupu při jednání se zřizovatelem nepřinesla komunikace užší konsensus mezi RG a AMG. Zástupci obou sdružení se později sešli ještě několikrát, ovšem přes oboustrannou snahu, i přes naléhání odboru muzeí a galerií MK ČR, se dosud nepodařilo sladit odlišné principy činnosti, prosadit princip dvoukomorového systému a zajistit galeriím plnoprávné postavení. Přes některé rozdílné postoje však oba profesní spolky spolupracují na odborných problémech, některé galerie se staly členy AMG, naopak některá muzea vstoupila do RG.

Přínosná byla a je spolupráce s Uníí zaměstnaneckých svazů a Odborovým svazem pracovníků kultury a ochrany přírody, která pomohla řešit některé oborové problémy prostřednictvím jejich připomenutí na tripartitních jednáních v kultuře i získáním dalších zdrojů na řešení vybraných problémů, prostřednictvím projektů zaštitěných Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, jejímž členem se UZS stala. Z projektů jmenujme projekt „Adaptability pracovníků v kultuře“ ve spolupráci s Uníí zaměstnavatelských svazů (2009–2012), díky němuž se proškolily v různých oblastech téměř dvě stovky frekventantů z devatenácti institucí, „Bipartitní dialog“ (2013) zaměřený na mezinárodní standardy měření kvality managementu instituce a poslední „Sociální dialog v kultuře a sociálních službách“ (2014–2015).

Roky 2012–2013 byly pro Radu galerií ČR rozšířením práce na probíhajícím projektu „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření“. V kapitole „Rozvoj a kvalita sbírkotvorné činnosti“ proběhlo dotazníkové šetření mezi členskými galeriemi RG, jehož cílem bylo získání dat o aktuální situaci galerií, která se stala výchozím bodem pro formulaci minimálního standardu.

Projekt Registru sbírek je v současné době nejhmatatelnějším „dílem“ Rady galerií, který je otevřen nejen členům RG, ale i nejširší veřejnosti. Registr se postupně naplňoval (a stále plní) daty, dochází k jejich revizi a rozšiřování obsahu a prostřednictvím muzejních autorit ke zpestřování selektivního vyhledávání dat a zvyšování efektivní spolupráce paměťových institucí. V současnosti je v Registru celkem 169 177 záznamů o sbírkových předmětech. V roce 2015 do databáze Muzejních autorit přibylo 358 nových záznamů zpracovaných podle pravidel RDA.

40 Usnesení sněmu RSG ČR, Plzeň 21. 5. 1998

Roku 2014 pak na základě vzájemného přání posílit a rozšířit spolupráci mezi výše zmíněnými partnery a v zájmu prohloubení spolupráce českých a slovenských muzeí a galerií bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci mezi Asociací muzeí a galerií České republiky, Svazem muzeí na Slovensku, Radou galerií České republiky, Českým výborem ICOM, Slovenským komitétem ICOM.

Rada galerií se v roce 2015 zabývala aktuálními otázkami, které vyplynuly z její činnosti: např. budoucností metodických center, věnovala se výsledkům dotačních řízení MK ČR na podporu spolků, i oblastem, kterých se dotkne „Koncepce rozvoje muzejnictví v České republice v letech 2015–2020“. Zabývala se potřebou změn ve stanovách Rady galerií, průběhem a dokončením jednotlivých projektů i dotazníkem, který mapoval edukativní činnost v jednotlivých galeriích a muzeích umění. Důležitou roli v naplňování poslání galerií hrají nové metody práce, mezi něž patří kromě nových edukačních přístupů, inovativních způsobů prezentace sbírek též digitalizace sbírek a jejich zpřístupnění prostřednictvím elektronického katalogu na webových stránkách Rady galerií ČR. Tato jedinečná prezentace podstatným způsobem přispívá k další otevřenosti galerijní práce, která přináší nové cesty k vnímání umění a jeho zpřístupnění veřejnosti. Pomáhá tak naplňovat základní poslání galerijních institucí – usnadnit cestu k porozumění výtvarnému umění.

Výhled do budoucnosti

Při ohlédnutí zpět je zřejmé, že díky 25letému působení Rady galerií se české galerie-muzea umění výrazně proměnily a že se jejich činnost zkvalitnila. Některé z nich se staly v mnoha směrech špičkovými pracovišti. Přesto však před většinou z nich stále stojí úkol realizovat svou transformaci tak, aby naplnily požadavky na muzejní instituci 21. století. Galeriím nechybějí nápady a touha po inovacích, chybějí jim však často prostředky k jejich realizaci a dostatečné personální i hmotné vybavení. Potřebovaly by se rovněž opřít o dlouhodobě garantované rozvojové koncepce, v nichž by byla stále zdůrazňována jejich základní poslání: vytvářet soubory výtvarného umění s ohledem na jeho kvalitu, pečovat o sbírky a zpřístupňovat je veřejnosti v atraktivních stálých expozicích a výstavních projektech, doprovázených celou řadou vzdělávacích a tvůrčích aktivit, které budou oslovovat široké spektrum návštěvnické obce. Současná česká společnost si dostatečně neuvědomuje komplexnost a odbornou náročnost práce v muzeu výtvarného umění, jehož organizace a profesní požadavky (zasahuje do ní velké množství zákonných předpisů), nároky na organizační a produkční zajištění jsou finančně nákladnější (dlouhodobá udržitelnost jedinečných sbírek a mezinárodní standardy jejich správy) a podstatně odlišné od jiných kulturních odvětví.

Současnou i tehdejší situaci se pokusil vystihnout bývalý vedoucí oddělení muzeí a galerií MK ČR RNDr. Jiří Žalman v příspěvku k 25. výročí založení AMG:

„Vztah veřejné správy k muzeím se, pochopitelně, odvíjí od vztahu celé společnosti k muzeím, a ten je u nás pořád poněkud nezralý. To proto, že se půl století nemohl přirozeně vyvíjet a být náležitě pěstován, české muzejnictví bylo jen omezeně konfrontováno s muzejnictvím evropským a výsledkem je to, že česká společnost jako by stále nevěděla, k čemu že tu vlastně ta muzea má. A tak je na ně i ze strany veřejné správy pohlíženo stále jako na tu „rozinku na koláči“, tj. jako na něco, co je sice hezké, ale konec konců nikoliv nezbytné. Muzea tak např. stále nejsou vnímána jako nedílná součást vzdělávacího systému a jako

něco skutečně důležitého, co slouží k něčemu víc, než jen pro zábavu. Do tohoto stavu, který stále trvá, vstoupily po roce 1989 rozsáhlé majetkové změny, týkající se sbírek. Řada z nich (většina) přešla z vlastnictví státu do vlastnictví obcí a krajů. To bylo sice správné, ale vztah nových vlastníků k nim musel být budován „od nuly“. Jen postupně si začali uvědomovat, že sbírky představují majetek zvláštní. Nejen proto, že jsou určeny k uchování pro příští generace a je proto třeba s nimi nakládat ve zvláštním režimu, ale hlavně proto, že se nejedná o majetek sloužící pouze jeho vlastníků, ale celé společnosti. Teprve od roku 2013 stanoví zákon, že sbírky ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků jsou veřejným statkem, tj. věcí určenou k obecnému užívání, z čehož vlastně plyne, že je třeba se ke sbírkám chovat jako k majetku svěřenému. ... Dalo by se říct, že muzejnictví do jisté míry postihlo to, co celou společnost – chybí vnímání jeho hlubšího (duchovního?) obsahu a smyslu.“⁴¹ S mnohým z těchto postřehů lze souhlasit...

Rada galerií České republiky usiluje a bude usilovat o divácky vstřícné a otevřené galerie umění, do nichž návštěvník rád a často zajde pro vzdělání i zábavu. Návštěvy galerií, stejně tak i muzeí by se měly stát potřebou člověka, součástí běžného života naší společnosti.

41 Jiří Žalman, Věstník AMG, 1/2015, s. 18

PROJEV PHDR. JIŘÍHO VYKOUKALA NA SNĚMU RG ČR V ROUDNICI NAD LABEM, 2015

Vážené kolegyně a kolegové, vážené dámy a pánové, přátelé,

úvodem svého příspěvku chci především paní ředitelce, doktorce Aleně Potůčkové, i všem jejím kolegům, kteří dnes reprezentují Galerii moderního umění v Roudnici, upřímně blahopřát k významnému výročí 50. let od otevření této instituce, jež je již řadu let více než přesvědčivým dokladem toho, jak se i v relativně malém prostoru dají uskutečňovat velké a významné projekty. Za téměř symbolickou pak považuji skutečnost, že dnešní kolokvium na téma *Regionální galerie včera, dnes a zítra* se může konat právě zde, na půdě jednoho z nejstarších mimopražských muzeí umění, které existuje de facto již od roku 1910. Tehdy velkorysý dar doktora Augustina Švagrovského městu Roudnici nad Labem v podobě jeho sbírky více než dvou set uměleckých děl položil základy i muzeu moderního umění současnému, protože co jiného koneckonců než právě sbírky to jsou, které jako kontinuálně odborně ošetřovaný, rozšiřovaný a prezentovaný fundus uměleckých děl představují základní atribut každé instituce, jež o status muzea umění usiluje.

Historii vzniku regionálních galerií se v posledních letech věnovala v řadě textů poměrně rozsáhlá pozornost, značně zužující možnost přispět k této tematice něčím podstatně novým. Abych se vyhnul nebezpečí opakování již řečeného, pokusím se do historie českých regionálních galerií jen nahlédnout, a to vzpomínkou na období, které se mi v historii existence českých muzeí umění zdá být zvláště významné – na počátek devadesátých let minulého století, kdy řada z těchto institucí byla na pozadí převratných společenských změn vystavena nejisté budoucnosti, a v některých případech reálně i zániku, minimálně alespoň pokud šlo o jejich právní statut jako samostatně hospodařících a pracujících subjektů.

Dnes již zapomenutý příběh zápasu o bytí a nebytí regionálních galerií je úzce spojen s hektickými poměry na počátku roku 1990, po zrušení správní struktury národních výborů všech stupňů včetně těch krajských a jejím nahrazením sítí nově konstituovaných orgánů státní správy – okresních úřadů, územně se kryjících s katastry bývalých okresních národních výborů a úřadů obecní samosprávy. Zrušené krajské národní výbory byly zřizovateli řady příspěvkových organizací různého zaměření, mezi které patřilo i 9 regionálních galerií. Zatímco okresní národní výbory byly vystřídány okresními úřady, národní výbory krajské alternativními orgány státní správy nahrazeny nebyly, takže zmíněným devíti regionálním galeriím ze dne na den zřizovatelé zmizeli a jejich budoucnost, pokud šlo o nové právní zastřešení a existenci vůbec, byla značně nejistá

Ještě hůře vypadala situace dalších regionálních galerií, jejichž zřizovateli byly zrušené národní výbory okresní. Ty byly sice nahrazeny okresními úřady, ale těm zřizovatelská úloha příslušet neměla s tím, že bude přenesena na subjekty nové obecní samosprávy – města a obce. Času na vše přitom bylo minimálně, neboť definitivní řešení bylo nutné nalézt nejpozději ke konci roku 1990.

V nepřehledné situaci, kdy z okruhu vlády a specificky ministerstva kultury prosakovaly zprávy o pro galerie nejrůznějších katastrofických alternativách, jak se s těmito problémy vypořádat, se na jaře roku 1990 chopilo iniciativy uskupení volených reprezentantů jednotlivých galerií, které se již od konce roku 1989 na radě shromáždění formovalo kolem několika základních programových deklarací. Primárně se jednalo o odmítnutí minulým režimem oktrojovaného rozdělení regionálních galerií na instituce krajské a okresní a vzhledem k identické specifické jejich práce i shodnému předmětu sbírkových fondů, výtvarnému umění, všechny, bez ohledu na velikost, postavit na stejnou úroveň s jedním, všem společným zřizovatelem. S tímto programem se také na jaře roku 1990 skupina zvolených reprezentantů galerií obrátila na ministerstvo kultury s požadavkem o možnost se do jednání o budoucnosti českých muzeí umění aktivně zapojit.

První ze schůzek se uskutečnila ještě s tehdejším ministrem kultury, profesorem Milanem Lukešem, jenž byl sice velmi příjemný a pochopení plný člověk, ale o problematice galerií příliš mnoho nevěděl, a krom toho odmítl cokoli zásadního podnikat s poukazem na přechodnost svého postavení v úřadě vzhledem k blížícím se prvním svobodným volbám v červnu 1990. Po volbách, které, jak si všichni pamatujeme, vyhrálo Občanské fórum, vystřídal Milana Lukeše ve funkci ministra kultury dramatik a spisovatel Milan Uhde. Počáteční setkání s novým ministrem na téma právního a správního postavení galerií příliš úspěšná nebyla, a to především pro jeho zaneprázdněnost celou řadou dalších závažných problémů, a také v důsledku silného tlaku, který v zákulisí ministerstva vyvíjela muzejní lobby, tvrdě prosazující oproti návrhům galerií svou koncepcí jednotné, centrálně řízené muzejní sítě. Počátkem podzimu se s ministerstvem kultury nakonec přece jen podařilo dosáhnout kompromisu v tom smyslu, že jako zřizovatel převezme všechny bývalé regionální galerie, ovšem s podmínkou, že o delimitaci samy požádají. Žádosti bylo nutné doložit písemnými souhlasy buď přednostů příslušných okresních úřadů nebo primátorů statutárních měst tam, kde galerie, především krajské, sídlily. Souhlas s delimitací zahrnovaly i souhlas s převody odpovídajících rozpočtových finančních prostředků. Delimitační protokoly musely být doloženy početnými přílohami jako například komplexními rozbory práce, ekonomickými rozbory, zápisy o prověrkách daně ze mzdy, kontrolách nemocenského pojištění, revizích hospodaření nejméně za poslední tři roky a četnými dokumenty dalšími. To vše bylo třeba zařídit nejpozději do konce listopadu roku 1990, tedy během necelých dvou měsíců.

Přes obtížnost a náročnost celé operace se jí podařilo pracovníkům galerií dovést ke zdárnému konci a od 1. ledna roku 1991 se zřizovatelem regionálních galerií konečně mohlo stát ministerstvo kultury. Následujících deset let práce pod správní záštitou ministerstva kultury neváhám nazvat zlatým věkem existence regionálních galerií, na který jistě všichni, kdo v té době v těchto institucích pracovali, nikdy nezapomenou. Stejně tak asi nezapomenou na pachut, která zůstala po jejich marném boji o zachování tohoto statu quo na pozadí tzv. reformy státní správy na přelomu let 1999–2000, jejímž problematickým plodem se stalo 14 nových územněsprávních celků – krajů, o jejichž

smyslu jsou dodnes oprávněné pochybnosti. Pachut ani ne tak z marnosti tohoto zápasu, jako spíše ze záludnosti a politické brutality, s jakou byl tento zápas proti regionálním galeriím veden.

Vzpomněl jsem událostí roku 1990 podrobněji proto, že z tehdejší soudržnosti regionálních galerií se již tenkrát rodilo jejich budoucí profesní sdružení, Rada státních galerií České republiky, třebaže oficiálně vstoupilo na scénu až v roce 1992. Postupem času si tento poradní orgán regionálních galerií vytvořil respektovanou pozici partnera pro jednání například v metodologických, legislativních a odborných otázkách týkajících se správy a tvorby sbírek a v řadě oblastí dalších, včetně těch, které se týkaly samotné právní podstaty existence galerií a jejich případné transformace ve veřejnoprávní instituce. V oblasti odborné činnosti galerií Rada iniciovala a organizačně vedla řadu projektů zaměřených zejména na zkvalitnění péče o sbírky a jejich prezentaci. Zde je na místě uvést významný projekt počítačové evidence sbírek DEMUS, realizovaný ve spolupráci s Moravským muzeem v Brně, dále ze sbírkových fondů galerií připravené výstavy v Jízdárně Pražského hradu jako Záznam nejrozmanitějších faktorů z roku 1993 a Výstavu přírůstků sbírek státních galerií z roku 1999, edici Průvodce po galeriích České republiky, vydanou v roce 1998, a zajisté by bylo možné připojit i řadu realizovaných projektů dalších. Zřejmě na myšlenku založit Radu galerií něco pozitivního asi skutečně bylo, protože zatím, jak se zdá, přes všechny výhrady, překážky, komplikace a notoricky známé, nevelké nadšení galerijních pracovníků pro jakékoliv angažmá mimo rámec vlastní instituce, existuje Rada galerií České republiky ještě i dnes.

(PhDr. Jiří Vykoukal, první předseda Rady galerií)

POZICE RADY GALERIÍ ČR A ZAHRANIČNÍ ASOCIACE

PhDr. Alexandra Brabcová

Čtvrtstoletí trvání profesního orgánu muzeí České republiky – Rady galerií ČR poskytuje dobrou příležitost nejenom k tomu popřát tomu sdružení vše nejlepší k jeho jubileu a do dalších let činnosti, ale také možnost zhodnotit přínos jeho činnosti, a to zejména v těchto souvislostech:

příspěvek k vytváření demokratické občanské společnosti po roce 1989;

- role ve formování profesního vývoje oboru (správa uměleckohistorických sbírek a práce s návštěvníky v muzeích umění) a usilování o jeho konkurenceschopnost v evropských souvislostech;
- vřazování do struktur evropských profesních organizací a sdílení jejich oborových standardů a nejlepších praxí.

Vývoj profesních asociací v Evropě

Pro pochopení role profesních asociací ve společnosti je zapotřebí udělat malou odbočku a zrekapitulovat stručně jejich kořeny a vývoj. Základním podnětem pro vznik oborového sdružení je společná vůle zástupců určité profese ovlivňovat její vývoj ve smyslu společného zájmu. Kořeny dnešních profesních asociací můžeme nalézt od středověku v církevních spolcích, řemeslných ceších, učených a obchodních společnostech. Obrana společných zájmů se týkala až do průmyslové revoluce a vzniku odborů stejnou měrou odborných i pracovních záležitostí.

První učené společnosti se začaly od renesance objevovat v Evropě jako *Academia Secretorum* (Neapol, 1560) a *Royal Society* (London 1662). Jejich rolí bylo zejména shromažďovat a šířit poznatky odborného vědění. Koncem 19. století a na začátku století dvacátého začíná spolu s vysokou specializací oborů docházet k zakládání asociací lékařů, právníků a inženýrů, které byly posléze následovány dalšími obory, jimž napomohly konstituovat se ve společnosti (včetně muzejnictví). V průběhu 20. století, zejména po druhé světové válce, se role těchto sdružení vyprofilovala do zastávání dvou základních společenských funkcí:

- zvyšování úrovně profesionality svých členů (vzdělávání; setkávání a výměna zkušeností; přenos dobrých i nejlepších praxí; získávání informací z jiných zemí a zajišťování konkurenceschopnosti; ustavování oborových standardů a nastavování systémů evaluace činnosti);
- hájení oborových zájmů vůči společnosti (obhajování společenské významnosti a přínosu oboru; zvyšování obecného povědomí o vývoji oboru; jeho advokacie

a lobbying; hájení oborových zájmů v konkurenci s jinými příjemci veřejných prostředků; zasahování a expertizy ve sporných případech).

Obzvláště pokročilou formou činnosti profesních asociací, včetně muzejních, je jejich činnost jako prostředníka mezi vládou a oborem, tj. vydávání stanovisek, zpracování podkladů a studií pro rozhodování, přijímání zákonů a podzákonných norem a zpracování východisek pro strategické koncepční vládní materiály.

Mimořádně významnou činností asociací je skutečnost, že jsou to pouze ony, kdo mohou nastavovat mantinely profesní identity a dohlížet na to, aby si příslušníci oboru udržovali kontinuální odborné vzdělávání v průběhu své celoživotní kariéry. V tomto smyslu lze předpokládat, že tak jako podobu současných asociací určily do značné míry organizace jako Lékařské komory s jejich apelem na standardy činnosti a systém atestací, bude je ve znalostní společnosti nutně následovat i řada dalších oborů, v nichž bude pro výkon funkce členství v orgánu, garantujícím kvalitu, podmínkou.

Z hlediska demokracie představují profesní asociace, které se řadí do občanské společnosti, vysoce samoregulační nástroj vývoje zdola, samozřejmě pouze pokud se nestanou nátlakovými jednotkami, hájícími pouze své vlastní zájmy, a nikoliv zajištění podmínek své činnosti v nejlepším veřejném zájmu.

Role a činnost muzejních asociací ve Velké Británii, Nizozemí a Německu v kontextu činnosti RG ČR

Úvodem této stati je nutno zasadit roli a činnost těchto tří asociací do kontextu, který je pro formulování pozice Rady galerií ČR zásadní. V žádné z těchto zemí nepůsobí pouze jediná muzejní asociace. Profesní muzejní asociace vznikají a zanikají z důvodů logiky vývoje a potřeb oboru, a přetrvávají ty, jejichž působnost je dlouhodobá. Také, pokud některé agendy dovedou do vysoce pokročilého stadia vývoje, je mohou předat vládním organizacím s širší působností a možnostmi přímého financování organizací.

Jejich fungování je úzce svázáno s tím, jakou roli sehrává v dané zemi stát a jakou má občanská společnost. Základní charakteristiky jejich fungování jsou však stejné. Jsou jimi:

- dohled nad celoživotním vzděláváním v rámci oboru (specializovaných muzejních profesí);
- ustavování standardů a etických mantinelů odborných činností;
- advokacie oboru ve společnosti.

VELKÁ BRITÁNIE

Nejstarší profesní muzejní asociací na světě je *Museum Association* (Asociace muzeí) ve Velké Británii, která byla založena roku 1889, aby hájila zájmy muzeí a galerií.

Její současnou členskou základnu tvoří 6 500 individuálních, 550 institucionálních a 250 korporátních členů. Asociace je zcela nezávislou organizací, plně financovanou příspěvky svých členů. Jejím posláním je zejména:

- obhajovat na veřejnosti společenskou hodnotu muzeí;
- inspirovat své členy k inovacím a rozvíjet jejich profesionální dovednosti;
- být vůdčí silou muzejního sektoru ve Velké Británii.

Asociace se zabývá stanovováním etických standardů a poskytuje tréninky i vzdělávací programy, které jsou zásadní pro rozvoj oboru a pro růst profesních dovedností pracovníků muzeí ve Velké Británii. Jednou ročně pořádá konferenci, která je největší evropskou událostí pro pracovníky muzeí a památkové péče v Evropě. Stejně jako v případě dalších dvou zemí není jedinou organizací, zastupující profesní zájmy muzeí a jejich pracovníků. Působí na národní úrovni, mimo ni existuje např. Asociace nezávislých muzeí.

Základními počiny asociace jsou zejména vytvoření prvních oborových muzejních standardů v Evropě a pokročilý systém samořízeného vzdělávání muzejních pracovníků, akreditovaný *Museum Association*.

Vytvoření standardů muzejní práce

V pionýrských počátcích práce na vytvoření systému oborových standardů nesl celý proces název registrace. Byl odstartován *Museums&GalleriesCommission* – MGC (Výborem muzeí a galerií) v roce 1988 jako pilotní model pro severovýchodní Anglii. Schéma bylo vyvinuto na základě profesních doporučení, vytvořených na národní úrovni Asociací ve spolupráci s Výborem muzeí a galerií, a s dalšími organizacemi za masivní podpory muzejní obce. Tento počín byl bezpříkladný nejenom pro samotná muzea, ale i v rámci celého veřejného sektoru. Standardy kvality se v Británii, stejně jako v celé Evropě, nacházely ve svých počátcích. Podněty pro registrační proces nebylo odkud převzít, musely být vytvořeny úplně od nuly.

Regionální koordinace akreditačního procesu spočívala na oblastních radách muzeí (The English Area Museums Councils), které se jí věnovaly po deset let.

První fáze registračního procesu byla pro všechny zúčastněné strany zcela ve znamení procesu učení. Byl to však proces extrémně úspěšný a v roce 1995 bylo modifikované schéma druhé fáze přijato na národní úrovni. Samotná skutečnost, že byla kritéria formulována, měla neuvěřitelný dopad. Jeho výsledky začaly být využívány vládou a mnoha nadacemi jako vodítko pro poskytování finančních prostředků z veřejných zdrojů. Přestože se v této fázi jednalo stále ještě o dobrovolnou účast instituce v rámci procesu, nikdo si jej nemohl dovolit ignorovat, pokud si chtěl zajistit širší přístup k veřejným financím. Mezi zásadní motivy tvůrců schémat patřila nutnost odlišit seriózní instituce pověřené výkonem veřejné služby od nejrůznějších komerčních aktivit a zajistit jim kontinuální financování do budoucna.

V roce 1995 vstoupil do hry nový impuls, jímž byl vznik *Heritage Lottery Fund* (Loterijní fond pro kulturní dědictví). Jako zásadní se ukázaly odpovědi na otázky:

- důležitost sbírek pro region;
- jak jsou tyto sbírky využívány;
- jak jsou dostupné pro publikum.

V průběhu procesu se registrace stala plnohodnotnou součástí britské muzejní scény. Je považována za kritérium minimálního základního standardu a jako taková začala být chápána politiky jako měřítko veřejné služby a ukazatel hodnověrnosti v rámci žádostí o vícezdrojové financování.

Ve svých výsledcích extrémně úspěšný počín muzejní obce byl v roce 2004 rozšířen jako schéma pro všechny sbírkotvorné instituce a jeho administraci převzala *Museums, Libraries, Archives Council* – MLA (Rada muzeí, knihoven a archivů). A to již v značně rozšířeném schématu, které instituci umožňovalo ukázat výsledky v oblastech

managementu muzea, péče o sbírky a služby návštěvníkům. Díky výsledkům této etapy došlo ve třetím stadiu k převzetí celého systému na vládní úrovni jako závazného modelu standardů, který od roku 2011 administruje pod názvem Akreditace jako již povinný systém pro veřejná muzea *ArtsCouncilEngland* – ACE.

Současné akreditační standardy ovlivňuje několik různých faktorů. Očekávání publika od muzeí jako od institucí veřejné služby se zvyšují. Roste závislost muzeí na vícezdrojovém financování a dobrovolné finanční podpoře. Mimoto se zvyšují rovněž nároky na environmentální kontrolu a narůstá i složitost muzejních operací. Akreditační schéma pomáhá muzeím s těmito změnami udržet pružně krok. A to zejména v tom, jak se prostřednictvím efektivního plánování vyrovnat s nároky na odborný management muzejních sbírek a zároveň odpovědně reagovat na potřeby a očekávání svých uživatelů.

Akreditační systém, který je přebírán jako nejpokročilejší model pro ohodnocení výkonu muzeí řadou dalších evropských zemí, rozlišuje tři hlavní oblasti akreditace:

- zdraví organizace;
- sbírky;
- návštěvníci a jejich zážitky.

Přínosy akreditace v oblasti sbírek

Veřejnost rozpoznává, že se muzeum chová v klíčových oblastech muzejního managementu, sbírkové péče a veřejných služeb dle přijatých standardů.

Zvyšování důvěry mezi potenciálními dárci sbírkových předmětů v to, že muzeum zajišťuje pro uchovávání předmětů vyhovující podmínky.

Zlepšení morálky a motivace zaměstnanců i dobrovolníků.

Zvyšující se vědomí důležitosti kurátorské práce v podpoře služeb pro uživatele.

Reference pro získání grantů nebo vícezdrojového financování.

Tím, že Rada galerií díky podpoře MK ČR se mohla v průběhu několika let zabývat aplikací metodiky britských standardů a seznámit se s jednotlivými stadii jejich vývoje v průběhu více než tří desetiletí, získala významnou odbornou základnu pro zvyšování profesionality a konkurenceschopnosti činnosti svých členů na srovnatelné evropské úrovni.

Vytvoření sebeřízeného systému dalšího vzdělávání a profesního rozvoje svých členů

Associateship of the Museums Association – AMA

AMA představuje vícestupňový profesní sebeřízený rozvoj vlastní muzejní kariéry pro pracovníky muzeí všech profesí. Je to specificky britský model, založený na vysoké míře individuální odpovědnosti a motivace na straně studujících a na ochotě dobrovolně pracovat ve prospěch rozvoje společnosti na straně supervizorů. Vzdělávací schéma nepředpokládá titul a je přístupné pro kohokoli, kdo pracuje v členském muzeu asociace. Systém je odvozen od modelů jiných profesí, kde je kontinuální celoživotní vzdělávání podmínkou výkonu profese (např. v medicíně). Vychází také z toho, že mimo získávání odbornosti je také potřeba, aby zejména zaměstnanci na juniorní úrovni porozuměli muzeu jako instituci v rámci všech profesí, které jsou v něm zastoupeny.

AMA je dvoustupňové:

Continuing Professional Development Plan – CPD Plan (Plán kontinuálního profesního rozvoje)

Plán osobního profesního rozvoje je založen na premise, že žádná škola neposkytuje beze zbytku vzdělání, které potřebují jednotlivé muzejní profese při vstupu do praxe. Na počátku programu si studující identifikuje oblasti, v nichž chce dosáhnout pokroku, a vytvoří si plán. Pracovní skupina asociace mu pak sestaví návrh studia dle identifikovaných potřeb. Studující si také vybere mentora, který jej procesem provází. Studující neskládá zkoušky, pouze každoročně reviduje svůj plán a výsledek odevzdává asociaci. Na základě této sebereflexe může mentor vyhodnotit, zda bylo dosaženo nějakého žádoucího pokroku. Po prvním roce začnou studenti zpracovávat svůj vlastní projekt, založený na konkrétním pracovním úkolu, s nímž často do CPD vstupují. Celý proces je zakončen sezením studujícího s dvěma zástupci asociace, na jehož základě dostane osvědčení. Minimum je stanoveno na 35 hodin ročně věnovaných samostudiu. Tříletým osobním programem za účasti supervizorů projde přibližně 400 osob. Studující zaplatí asociaci poplatek cca 750 liber za celé období. Cílovou skupinou projektu jsou zejména lidé na začátku kariéry (25-40 let). Pravděpodobně se jedná o jejich druhé zaměstnání v muzeu menší nebo střední velikosti. Asociace rovněž vychází z toho, že větší muzea mají rozpočty na tréninky, v menších to bývá položka, na které se v rozpočtu více šetří, pokud se nedostává prostředků. Často se jedná o zájemce, kteří změnili profesi, nebo matky po mateřské dovolené. Systém je nesmírně propracovaný a má celou řadu kritérií, které musí absolvent splnit.

CPD Fellowship

Navazující dvouletá forma studia pro ty, kteří již mají odpovědnější postavení, řeší v instituci systémové problémy nebo mají specifický projekt. Pro výkon funkce mentora je nezbytné, aby absolvoval oba stupně AMA. Jeho funkce je bezplatná. Asociace má v registru asi na 300 mentorů. Mnoho lidí, kteří tímto cyklem prošli, se domnívá, že se jedná o dobrý systém a chtějí napomoci jeho další existenci.

Co se týká dalšího profesního vzdělávání, postrádá Rada galerií dostatečné finanční, personální i organizační kapacity k vytvoření systému dalšího profesního vzdělávání, který by umožňoval zajistit kontinuitu výkonu v některých muzejních profesích.

NIZOZEMÍ

Nizozemská asociace muzeí byla založena v roce 1926. Za svůj hlavní úkol považuje advokacii muzeí, chce ovlivnit debatu o jejich budoucnosti na národní úrovni a být v jejím centru.

Asociace má 420 institucionálních členů. Prostředky získává z členských poplatků; z grantů nizozemského ministerstva kultury a prodejem *Muzejní karty (Museum Card)*, kterou vlastní 1,1 milionu uživatelů. Vydává svůj časopis a publikace a jednou ročně pořádá výroční konferenci.

Asociace se podílí na formulování politik, které se týkají muzejního sektoru. Je za něj partnerem vlády a regionálních úřadů. Do její působnosti spadá agenda zaměstnaneckých záležitostí. Všechna nizozemská muzea (pokud jsou financována z veřejných prostředků) musí předkládat zřizovatelům strategický rozvojový plán instituce na

čtyři roky. Pokud mají jiný statut, předkládají plán správní radě. Asociace se zaměřuje na aktuální potřeby sektoru (např. 3 kurzy lobbingu pro ředitele muzeí). Řeší nová témata, která vyvstávají před společností v Nizozemí a mají dopad na muzea – mění se demografická křivka, snižující se porodnost i počet obyvatel na venkově či podíl jiných etnických skupin v populaci.

Při osamostatnění národních muzeí vznikla asociace národních muzeí, která vplynula do Nizozemské asociace muzeí. Organizace má nyní dva ředitele se samostatnými agendami. V její amsterdamské kanceláři pracuje 16 lidí na plný úvazek.

Asociace zpracovává některá modelová řešení pro celý muzejní sektor, jimiž jsou např. *Manuál muzejních profesí a funkcí*; *vzorové organigramy*; *vzorová kolektivní smlouva a kolektivní vyjednávání*, které byly nesmírně důležité v rámci projektu *Delta* – proces transformace nizozemských národních muzeí.

Manuál muzejních profesí a funkcí

Manuál muzejních funkcí je katalog, v němž je popsáno 50 základních funkcí, které se dělí do kategorií A, B, C. Každá funkce je popsána v těchto kategoriích:

- vyžadované vzdělání;
- délka praxe;
- kompetence a dovednosti;
- základní okruhy práce;
- komu podléhá.

Nová aktuální verze manuálu bude digitální. Jeho přípravy se aktivně účastnili pracovníci osmi nizozemských muzeí, takže byl připraven zdola ve spolupráci s muzejní obcí a reflektuje její potřeby.

Vzorové organigramy

Základní vzorový organigram je založen na rovnosti všech základních oddělení, nutných k zabezpečení chodu muzea (správa sbírek a jejich prezentace, práce s veřejností, marketing, finanční a obchodní a všeobecná administrativa. Všechny podléhají přímo řediteli muzea. Tuto strukturu řada muzeí využívá (včetně těch největších jako např. *Rijksmuseum* a *Stedelijk Museum*) a upravuje si ji dle svých potřeb. Rovnostní hierarchická úroveň spíše horizontálního řízení je obdobná jako v Británii. Obě země ostatně při výměně dobrých praxí nesmírně aktivně spolupracují a využívají veškerý potenciál této spolupráce.

Vzorová kolektivní smlouva a kolektivní vyjednávání

V roce 1993 vláda rozhodla o nezávislosti národních muzeí, jejichž zaměstnanci přestali mít nadále status státních úředníků. Bylo třeba vyjednat novou kolektivní smlouvu, zejména o jejich penzijním zajištění. Tato smlouva je nyní aktualizována a znovu vyjednávána každé dva roky. Asociace muzeí vytváří pro celý muzejní sektor prototyp kolektivní smlouvy. Muzea se sama rozhodují, zda ji převezmou, modifikují dle svých potřeb nebo si zpracují vlastní. Padesát muzeí ji přejímá, ostatní ji přijímají jako základ a dopracovávají verze pro své potřeby. Pro pracovníky muzeí zřizovaných městy není tato smlouva výhodná. Jsou lépe placeni jako úředníci. Muzea, která smlouvu využívají, se účastní každé dva roky sezení v asociaci před tvorbou nové kolektivní smlouvy. Zde mohou před započítáním procesu uplatnit svoje požadavky. Když asociace obdrží mandát, začne vyjednávat. Snaží se mít s odbory trvale dobrý vztah. Změny ve verzích se

většinou týkají zvýšení platů. Smlouva dále stanoví, že ekvivalent jednoho procenta platů v instituci musí být vynaložen na vzdělávání zaměstnanců (příčemž na individuální vzdělávání musí být vynaložena polovina této částky).

Akreditační systém Nizozemské asociace muzeí

Díky projektům nizozemské vlády (*MATRA*, *DELTA*) je v Nizozemí plošně nastavená praxe základních standardů muzejního managementu. Každá profesionální muzejní instituce povinně předkládá bez ohledu na zřizovatele (ať už je jím kdokoli) čtyřletý strategický rozvojový plán, který je včetně rozpočtu na toto období odsouhlasen a kontrolován. Muzeum musí projít akreditací (registrací), aby se mohlo stát členem *Nizozemské asociace muzeí*.

Počátky akreditačního schématu se datují do roku 1998 a původně vycházel zcela z britského modelu. Současná podoba akreditačního schématu obsahuje 17 povinných otázek, založených na *Etickém kodexu ICOM*. Akreditace není víceúrovňová a lze ji každých pět let obnovit. Původně měli v letech 2012–2014 stanovených 70 kritérií standardů kvality, což pro muzea znamenalo neúměrnou administrativní zátěž. Zkoumané okruhy jsou stejné jako v Británii: management muzea, péče o sbírky a péče o návštěvníka. *Asociace* sleduje, zda má muzeum v pořádku těchto 5 základních dokumentů:

- zřizovací listina;
- výroční zpráva;
- sbírková politika;
- finanční výhled na příštích pět let;
- čtyřletý strategický rozvojový plán.

Pokud instituce některé standardy nesplňuje, *Asociace* se zajímá o to, proč, a pomáhá ve vyjednávání se zřizovatelem (jsou-li k dosažení standardu nutné investice). Změny má povinnost instituce hlásit.

NĚMECKO

Německý muzejní spolek (Deutscher Museumsbund) byl založen v roce 1917. Má institucionální (muzea, asociace) i individuální členy (zaměstnanci, studenti, spolupracovníci). Další typ členství je vyhrazen sponzorům. Vzhledem ke složité struktuře Spolkové republiky Německo je role hlavně metodická. Celkový počet německých muzeí je 6 500. Asociace zastupuje na federální úrovni zájmy všech typů muzeí a jejich zaměstnanců. Z členské základny asi 2 800 členů jsou téměř dva tisíce individuálních členů. Vydává časopis *Museumskunde*, organizuje výroční konferenci a podílí se na řadě projektů. Jeho rozpočet tvoří hlavně členské příspěvky a vládní granty.

Spolek má tyto pracovní výbory:

- *Muzejní dokumentace*
- *Muzea historie*
- *Technická muzea*
- *Archeologická muzea*
- *Přírodovědná muzea*
- *Muzea umění a kulturně historická muzea*
- *Muzea pod širým nebem*
- *Tisk a komunikace*
- *Plánování výstav*

- *Museum Trainees*
- *Konzervace* (2015)
- *Právní a finanční*
- *Migrace*
- *Vzdělávání*

Hlavní role spolku spočívá v advokacii zájmů muzejní komunity; v informování svých členů a vydávání metodik a poradenských službách zřizovatelům. Pro 700 muzeí administruje rovněž *Muzejní kartu*. Od roku 1977 organizuje *Muzejní den*.

Muzejní asociace má 9 zaměstnanců, z toho ředitele na plný úvazek. Řada z nich pracuje projektově. V přepočtu se jedná o 3 plné pracovní úvazky. Z 30 procent je financována federální vládou.

Celkově existuje ve Spolkové republice Německo přibližně 20 různých muzejních asociací. Museumsbund zde sehrává roli zprostředkující organizace.

Poslání Spolku

Spolek se zejména zabývá tím, zda muzea pracují v souladu s odbornými standardy práce a zda jsou pro veřejnost skutečně všeobecně přístupná. Právě rozdrobenost jednotlivých spolkových států a rozmanitost systémů podpory jejich kulturní agendy vede k tomu, že *Spolek* pociťuje silnou potřebu být střešní profesní organizací hájící zájmy oboru jako celku. Nejvýznamnější překážkou jeho práce je skutečnost, že federální vláda nemá odpovědnost za sektor jako takový a *Spolek* nemá nástroje pro to, jak být v kontaktu s měnící se politickou reprezentací 16 států. Federální vláda jej však považuje za partnera ve dvou zásadních otázkách, v nichž poskytuje expertizu:

národní zákony či ustanovení (např. mobilita sbírek), kde asociace dává zásadní odborná doporučení;

rozvoj občanské společnosti, který je prioritou federální vlády. V této oblasti je *Spolek* klíčovou organizací.

Některé spolkové státy (např. Sasko) mají svoje standardy muzejní činnosti. Situace ve Spolkové republice Německo je ale jiná než např. v Rakousku, které má jeden celostátně platný sjednocený certifikační systém. Standardy, které existují, se týkají v Německu zejména požadavků na turistickou infrastrukturu. Všichni si uvědomují nutnost určitého benchmarkingového systému. Problém je v nastavení kritérií tak, aby nepostihovala pouze kvantitativní ukazatele. Těmto otázkám byla např. věnována velká konference *Muzeum mezi kvalitou a relevancí* v Münsteru 2014, ale na financování dalšího stadia práce se asociaci muzeí nepodařilo získat prostředky. Kvůli rozmanitosti sítě a roztržité celkové struktury je nutné zajistit určitou jednotnou formu standardů dobré praxe a vytvářet směrnice. Tato činnost je zajištěna edičním programem.

Specifikou pro Německo je to, že tyto standardy vznikají zdola. Jejich formulace se účastní špičkoví profesionálové z muzejní sítě. Tento kredit také napomáhá jejich přijetí muzejní obcí a respektování jejich doporučení.

Další agendou Spolku je vydávání závazných metodik, které jsou respektovány muzejní obcí i zřizovateli:

- *Muzejní standardy* (2006)
- *Občanské angažmá muzea* (2008)
- *Kritéria kvality pro muzea* (vzdělávání a mediace, 2008)

- *Muzejní profese – doporučení EU* (2008)
- *Metodika Museum Traineeship* (2009)
- *Inkluzivní muzeum: metodika přístupnosti a inkluze* (2013)
- *Muzeum a migrace* (2015)

Závěry pro Radu galerií ČR

Rada galerií ČR zastává v profesionalizaci muzeí umění již po 25 let zcela nezastupitelnou roli. Z institucionálního hlediska jsou galerie v ní sdružené muzei, jejich sbírky jsou však v mnohém výlučné a evropské standardy muzejní práce právě pro uměleckohistorická muzea a pro účely mobility sbírek výtvarného umění bývají nejpřísnější.

Čtvrt století systematické práce, která se může pochlubit výsledky, není málo. Nezbývá než popřát mnoho zdaru do dalšího, ale zároveň s přáním, aby tato organizace i její činnost mohla v tomto období – rovněž po vzoru výše citovaných zahraničních asociací – přejít na více systematickou a ne pouze dobrovolně profesně občanskou platformu. Výsledků bylo dosaženo za podpory MK ČR, ovšem na základě téměř nehonorované mnohaleté obětavé činnosti některých pracovníků muzeí umění sdružených v RG ČR. U příštího výročí by Radě galerií slušelo být profesionalizovaným orgánem, se svým rozpočtem, placenými zaměstnanci, který je pevně zakotven ve své roli mezi státní a veřejnou správou a zájmy sdružených organizací.

SUMMARY

THE ASSOCIATION OF STATE GALLERIES OF THE CZECH REPUBLIC

After the war, established institutions, those art museums (galleries), with the National Gallery in Prague at the forefront, which already had a longer tradition (The Moravian Gallery in Brno, The Regional Gallery in Liberec, The Gallery of Modern Art in Roudnice and others) began to create quality collections of fine art and present them in exhibition halls. The new collections became the property of the state under the administration of the particular galleries, the functioning of which was anchored in law no. 54/1959 concerning museums and galleries. A unique structure of galleries came about administering the state collections of fine arts of higher than regional importance. These galleries were involved not only in art collecting activity, but also became important cultural centers at the place of their location.

A new situation emerged for the galleries linked with the existence, position and problematic functioning in the newly formed conditions connected with the radical social-historical changes after the year 1989. An uncertain future led a number of museum and gallery directors to meet in order to discuss together the future functioning and existence of the galleries in December 1989. This resulted in a decision to coordinate their activities in relation to the Ministry of Culture of the Czech Republic. The dissolution of the district government offices in the year 1991 led to a transition within the entire network of galleries to a central administration under the Ministry of Culture of the Czech Republic. This proved to be, however, only a temporary solution.

What is the Association of Galleries?

The Association of Galleries of the Czech Republic is a selected professional union of Czech art museums (galleries) which cooperate with the aim of coordinating their activities in terms of collecting, administration, protection and presentation of art collections as an essential aspect of the national cultural heritage. In cooperation with administrative bodies and the state administration, it also works at providing optimal working conditions for Czech art museums (galleries) in their key position as administrators of these art collections.

The mission of the Association of Galleries is to represent art collecting galleries (art museums) with the aim of assisting with their development as key parts of Czech museum culture and in line with the valid legal governances and regulations support and coordinate the basic directions of their activities: care, protection, presentation and development of their art collections as a unique part of the national movable cultural

heritage of the Czech Republic. The basis of the shared interest of the member institutions is the maintenance of a professional position for scholarly work in all of the work involved with art."

Why the Association of Galleries came about

Museums of art (galleries) administer, protect and present collections of Czech, European and even non-European art from the Middle Ages up to the present. "The diversity, breadth and quality of these collections, represented in total, is a truly amazing wealth which is an essential, key part of the national cultural heritage of the Czech state and all of its citizens. The institutions which work with this treasure, art museums, are also living, active and at times even the only cultural centers in their respective regions. In terms of the importance, extent and quality of the collections, however, along with contacts and cooperation with foreign partners, the borders greatly exceed a mere regional impact." /

The galleries were administered by the district government offices up to the year 1990, these being responsible not only for their establishment, but also generally for their overall existence, that is the financial, organizational, personnel and conceptual sides. After the "Velvet Revolution", the founding bodies were radically transformed or completely disbanded and the problem arose as to what will be the next step. What will be the future for this "state property" housed in galleries, administered and developed as a national treasure of the Czechoslovak state? The gallery directors immediately realized the need for a professional association in order to protect the art collections which had been built over forty years throughout the country. The development of a directed network of galleries after the year 1950 ranked among one of the progressive steps by the new state, when looking upon the political aspects of the time. Since the majority of the galleries were administered by regional or district national committees, national-state cultural property was accumulated there of greater than regional importance.

After the year 1990, a new situation arose for the galleries in connection with the radical social-historical changes concerning the existence, position and complicated functioning in the newly created conditions. The uncertain future led certain directors of museums and galleries to meet together in December 1989 in order to ponder the future functioning and existence of the galleries. This culminated in a decision to coordinate their activities in relation to the Ministry of Culture of the Czech Republic. The dissolution of district government offices in the year 1991 amounted to a transfer of the entire network of galleries under the central administration of the Ministry of Culture of the Czech Republic which was, however, only a temporary solution.

The original plan to establish an association along with natural science museums collapsed due to differing views concerning the structure and organization of the association. The Association of Museums and Galleries was established in the spring of 1990, and the Association of State Galleries unofficially that same year only to be registered with the Ministry of the Interior two years later.

The Founding Congress of the Association of State Galleries

After two years of intensive work on the exact regulations at a time of, often confusing, significant social changes, the founding congress of The Association of State Galleries met on 11 March 1992. Fifteen galleries consequently established The Association of State Galleries of the Czech Republic. The management bodies were established: the ASG board, the chamber of directors and the chamber of specialized employees. The first chair became PhDr. Jiří Vykoukal from the Gallery of Fine Arts in Cheb and the vice-chair PhDr. Jan Sekera, director of the Czech Museum of Fine Arts in Prague. The Association of State Galleries obtained its first legal subjectivity, that is an official negotiating platform. Nevertheless, its position remained problematic when negotiating with the Ministry of Culture concerning the continued existence and functioning of the state galleries. Despite the fact that the founding function of the galleries was taken over by the Ministry of Culture, there still remained major pressure on cultural institutions. This plan was finally achieved with law no. 122/2000sb concerning protection of collections of a museum character and the new execution regulation no. 275/2000Sb., wherein the Ministry of Culture of the Czech Republic essentially renounced its role as an umbrella institution for all of the state galleries and transformed the establishment function with all of its powers to the regional organs.

The activities of the Association over the last 25 years

The Association of Galleries contributed from its beginning to drawing attention to proposals for various laws in the area of culture: the law on export of art objects and the principles on the pre-emptive right of the state, on the proposal for the trade law, the law for non-profit legal entities. They also prepared a directive for administration and protection of art collections as well as a proposal for a law on the formation, specialized administration and exhibiting of collections in public museums and galleries, etc. In the area of specialized activities, The Association of Galleries initiated and organized a number of projects focused in particular on improving care for collections and their presentation.

New pathways and means of application opened up with the stabilization of general gallery activities and specialized work. Galleries began to welcome new art, new approaches to interpretation of their collections and new methods of gallery work without ideological obstacles. A "return to Europe" came about at gallery spaces, along with other spheres of culture and social activity, after more than twenty years of "normalization" interruption. An idea arose to organize a shared exhibition of Czech painting of the second half of the twentieth century from the collections of the state galleries in order to demonstrate the great artistic wealth housed in the depositories of the galleries. A team made up of director and gallery employees prepared a still recalled exhibition "A Record of the Most Diverse Factors..." in the Riding Hall of Prague Castle at the turn of the year 1994. This served to demonstrate, that despite the normalization bans, the majority of art galleries had accumulated remarkable art collections with excellent artists. After the great success of this exhibition, the Association of State Galleries organized additional exhibitions: "Additions", once again in the Riding Hall of Prague Castle (1999), an exhibition of drawing from the 1980s from the collections of the state galleries entitled "Drawing, Drawing..." in the West Bohemian Gallery in Pilsen (2004),

and "Focused View", prints from the 1960s from the collection of state galleries in the Regional Gallery in Liberec and the Regional Gallery of the Bohemian-Moravian Highlands in Jihlava in the year 2007.

In terms of specialized work, a need became apparent to keep up with modern technology along with the Central Card Index of collections and find a partner for digital processing of the collections. This became the specialized workplace of the Moravian Museum in Brno (CITEM) which developed the electronic registry program Demus. The results of the twenty years of cooperation can be seen on the Internet.

The educational activities, which attract young visitors to the galleries, underwent an essential transformation and development, with the methods of presenting the collections improving along with accessibility to visitors. The galleries also began to solve the earlier neglected question of the professional standardization of administration of the collections. It became apparent, unfortunately, that attempts at innovation in the areas of gallery work were complicated by poor technical conditions, insufficient personnel and a lack of financial resources for further development. The Association of Galleries as a professional association therefore has an essential importance but problematic one for particular types of galleries which can be consequently solved together.

The Association of Galleries of the Czech Republic focused intensively on the role and function of foreign museum associations over the year 2005 – 2016. As of the year 1992, when it emerged as an independent professional body representing the interests of art museums, it has done a great deal of work in the area of professional involvement in civic society. Its main activities in this area included the establishment of the Registry of Museum Authorities and the creation of standards for basic essential work in accordance with the model of the British accreditation system in the areas of care for collections, care for visitors and management of the organization. In the future the Association wants to work at becoming an equal partner with its foreign colleagues and establish agendas of mutual cooperation, exchange of good practice and advocacy of the field of activity.

As of the year 2000 in connection with the defining of the galleries on the regional level, when the district galleries no longer had the status of state institutions, a change occurred in the name of the umbrella association from The Association of State Galleries of the Czech Republic to The Association of Galleries of the Czech Republic. Their statutes changed a number of times in connection with the changing legislation and the attempt to achieve higher expertise and the possibility of a wider platform of activity. Membership in the Association became open to other institutions without regard to the ownership of the collection.

The Association currently brings together 29 institutions: the National Gallery in Prague which is administered by the Ministry of Culture of the Czech Republic, along with Olomouc Museum of Art and the Lidice Gallery/Lidice Memorial, as well as additional institutions which fall under the authority of the functioning of the regions: Gallery of the Central Bohemian Region in Kutná Hora-GASK, The Rabas Gallery in Rakovník, Aleš South-Bohemian Gallery in Hluboká nad Vltavou, The West Bohemian Gallery in Pilsen, The Gallery of Fine Arts in Cheb-GAVU, Gallery of Fine Arts Karlovy Vary, Gallery Klatovy/Klenová, The North-Bohemian Gallery of Fine Arts in Litoměřice, The Gallery of Modern Art in Roudnice nad Labem, The Regional Gallery in Liberec, The Gallery of Modern Art in Hradec Králové, East Bohemian Gallery in Pardubice, Gallery of

Fine Arts in Náchod, The Gallery of Fine Arts in Ostrava, The Regional Fine Arts Gallery in Zlín, the Gallery of Fine Arts in Havlíčkův Brod, The Gallery of Fine Arts in Hodonín, Regional Gallery of the Bohemian-Moravian Highlands in Jihlava, The Highlands Gallery in Nové Město na Moravě and The Moravian Slovak Museum in Uherské Hradiště and institutions which fall under the authority of the town administration: Museum of Art and Design Benešov, Museum of the City of Brno, The Felix Jenewein Gallery of the Town of Kutná Hora, Prague City Gallery, the Gallery in Vysoké Mýto and the Gallery in Břeclav. The Association of Galleries also unites a number of individual members, primarily former gallery employees who are interested in gallery related issues.

A number of art collecting institutions, which are not members of The Association of Galleries, also exist of course. The Association of Galleries of the Czech Republic also represents for them an open professional association based on democratic principles of cooperation.

The Perspective for the Future

When looking back it becomes apparent that Czech galleries (art museums) changed dramatically, with their activities improving in terms of quality, over the last twenty years. Many of them became leading workplaces in a number of areas. A number of them, however, continue to be faced with the challenge of modernizing in such a way so as to be able to meet the requirements for museum institutions of the twenty-first century. Although the galleries are not without ideas and an interest in innovation, they often lack resources for actual implementation and are often faced with insufficient personnel and material resources. They would also benefit from a long-term guaranteed development concept which would have an ongoing emphasis on its basic unchanging role: collecting works of art with respect to their quality and original acquisition program, caring for collections and exhibiting them to the public to a maximum possible extent in attractive permanent exhibitions and projects accompanied by an entire range of educational and creative activities which should serve to address a wide spectrum of visitors. New work methods, including digitalization of the collections and providing access by means of an electronic catalogue on the web pages of The Association of Galleries of the Czech Republic, play an important role in fulfilling the mission of the galleries. This particular approach in terms of presentation contributes in significant fashion to additional democratization of the gallery work which opens up new paths to appreciation of the fine arts. It also assists in a novel manner in fulfilling the essential mission of gallery institutions.

Over the course of time, this advisory body to the regional galleries has created the respected position of a partner for negotiations in, for example, methodological, legislative and specialized questions concerning administration and formation of collections as well as in a range of additional areas including those which touch upon the actual legal essence of the existence of galleries and their potential transformation into statutory institutions. The Association of Galleries has initiated and organized a range of projects in the area of specialized activities focused in particular on quality care for collections and their presentation.

překlad / translation David Livingstone

PŘÍLOHY

Zpráva o činnosti Rady státních galérií

ORG NG od počátku prosince 1989 začalo pracovat na Návrhu zásadních úprav v postavení, způsobu správy a obsahu práce státních galérií v ČR. Záměrem tohoto návrhu bylo zbavit galérie víceúrovňového způsobu správy a současně zajistit i nadále státní dotaci na činnosti galérie, a na zvýšení odbornosti a samostatnosti těchto institucí.

12. prosince - návrh předán ministrovi kultury prostřednictvím kulturní komise KC OF, zároveň rozeslán všem galériím (i slovenským) k projednání
25. ledna 90 - zasedání pléna všech odborných pracovníků galérií v Anežském klášteře, volba pracovní skupiny 11 zástupců podle krajinných oblastí, porada pracovní skupiny a volba mluvčích (Kačer, Vykoukal, Sekera, Jůza, Šenigl)
8. února - porada pracovní skupiny, přepracování Návrhu zásadních úprav v postavení, způsobu správy a obsahu práce státních galérií podle připomínek ze všech galérií
1. března - jednání mluvčích RSG s ředitelem odboru PPMG dr. Fr. Skřivánkem a poradcem ministra ing. Leškou ("Závěry z porady ředitele O-PPMG s mluvčími RSG, 1.3. 1990 na MK ČR", zapsal dr. Kudrna)
8. března - jednání s náměstkem ministra kultury ing. Šimonem o problému způsobu státní správy a ekonomického zabezpečení státních galérií ("Záznam z přijetí mluvčích RSG ing. Jos. Šimonem na MK ČR 8.3. 1990", zapsal dr. Kudrna)
- setkání zástupců všech galérií a jejich informování o závěrech z jednání na MK ČR
- vypracování jednotlivých podmínek pro konkursní řízení, doplnění legislativní skupiny pro tvorbu zákona o galériích, navržena anketa finančních dotací jednotlivých galérií za posledních 10 let ("Metodický podklad pro zřizování konkursních komisí pro konkursy na místa ředitelů státních galérií v ČR", "Ekonomická anketa", zpracovalo ORG)
- !! ZALOŽENA RADA STÁTNÍCH GALERIÍ !! O jejím založení byly informovány dopisem všechny nadřízené orgány galérií - MK ČR, KNV, ONV, KC OF, ministr kultury, ředitel NG, který se rovněž stal členem Rady státních galérií.

20. - 21. března - porada pracovní skupiny, práce na základním materiálu o státních galériích, jako podklad pro legislativní komisi ("Státní galérie v Čechách a na Moravě - postavení, způsob správy a ekonomického zabezpečení, obsah činnosti", zaps. ORG)
30. března - dopis z MK ČR, od vedoucího odboru PPMG dr. Skřivánka, odmítnutí spolupráce s RSG
3. dubna - předání materiálů k legislativnímu projednání dr. Koukalovi z MK ČR
11. dubna - telefonická žádost dr. Skřivánka na návrh poradního orgánu pro oblast galérií (navržena pracovní skupina RSG)
13. dubna - obdržení materiálů z MK ČR: "Situace v 1. pololetí 1990" a "Ekonomické, legislativní a institucionální zabezpečení činnosti sbírkotvorných galérií v ČR od 1.1. 1991" (vypracoval dr. Kudrna)
17. dubna - dopis ministra kultury - žádost o doplnění členů poradních orgánů ministra
18. dubna - jednání mluvčích RSG s dr. Skřivánkem o způsobu státní správy a ekonomického zabezpečení státních galérií
- porada pracovní skupiny o výsledcích jednání na MK ČR, odmítnutí stanoviska MK ČR, informace JUDr. Lichtenberga, vedoucí legislativního odd. MK ČR ("Zápis z porady RSG", "Závěry z jednání na MK ČR")
23. dubna - informace o činnosti RSG odb. náměstkovi NG dr. Slavičkoví, stanovení dalšího postupu RSG v součinnosti s NG
26. dubna - odeslání dopisu řediteli odboru PPMG dr. Skřivánkovi, vzniklého ze závěrů porady RSG 18.4.
- MG v Brně - dopis ministru kultury se stanoviskem odborných pracovníků MG v Brně k závěrům jednání mluvčích RSG na MK ČR 18.4.
2. května - porada pracovní skupiny RSG s vedoucími sbírek NG (zápis z porady, zprac. ORG)
15. května - porada mluvčích RSG, podklady pro seminář MK ČR (29.5.), vypracování statutu RSG pro jednání postavení RSG a její vztah k MK ČR, informace o přijetí zřizovatelské funkce MK ČR pro galérie ("Statut RSG", "Informace o možnosti zřizovatele - MK ČR", zápis z porady)
24. května - plénum odborných pracovníků státních galérií Čech a Moravy svolané do Mánesovy síně Anežského kláštera Národní galérie v Praze v 9.00 hod.

- výsledky předběžného projednání převodu zřizovatel-
ské funkce na MK ČR s dosavadními zřizovateli (NV)
 - všechny galérie se přihlásily k myšlence centrální
správy MK ČR
 - referát pro seminář o národním kulturním dědictví
(dr. Seifertová, dr. Zemina)
 - diskuse o Statutu RSG
 - volbami potvrzena a doplněna RSG, zvolen 11 členný vý-
konný výbor
 - přítomní zástupci MK ČR - vystoupení dr. Skřivánka
25. června
- schůzka výkonného výboru RSG, přítomen dr. Kudrna z MK
ČR
 - moravské galérie informovaly o jednáních s KNV a o ten-
dencích vyplývajících z úsilí o zemské zřízení
 - dopis VV RSG předsedovi vlády ČR JUDr. Pithartovi v ko-
pii odeslán také ministerstvu kultury ČR - ministru
M.Uhde
 - jmenování komise pro legislativu
 - tajnou volbou zvolen předseda VV RSG - dr. Vykoukal
11. července
- 1. schůzka legislativní komise (Vykoukal, Šenigl, Jůza,
Sekera, Ševeček, Mráz, Řeháková, Junková)
 - podklady pro tvorbu zákona o galériích
 - návrh na uspořádání výstavy ze sbírek státních galérií
(dopis ze 16.7. 90)
16. srpna
- schůzka VV RSG a LK RSG
 - teze zákona o národním kulturním dědictví - část galérie
 - aktuální otázky
 - dopis moravských galérií KNV Brno - odpověď na Memoran-
dum pro obranu kultury na Moravě a ve Slezsku
20. srpna
- dopis tajemníka RSG předsedovi vlády JUDr. P.Pithartovi
vysvětlující problematiku návrhu na změny ve správě stát-
ních galérií jak byly formulovány RSG
27. srpna
- schůzka mluvčích RSG s náměstkem ministra kultury dr. Leš-
kou

28. srpna

- 10.00 hod. schůzka mluvčích RSG s ředitelem odboru
PPMg dr. Skřivánkem, v 13,30 hod. schůzka výkon-
ného výboru RSG s ministrem kultury ČR M.Uhdem
- v návaznosti na schůzku s ministrem kultury ČR
vypracován návrh dopisu národním výborům - dosavad-
ním zřizovatelům státních galérií ve věci převodu
zřizovatelské funkce na MK ČR (pro MK ČR)

12. září

- národním výborům - dosavadním zřizovatelům státních
galérií zaslán dopis MK ČR o převodu zřizovatelské
funkce na MK ČR od 1.1. 1991

26. září

- schůzka RSG v Anežském klášteře NG (10.00 hod.)
- zpráva o přijetí výkonného výboru u ministra kultur,
ČR Milana Uhdeho
- projednání aktualizovaného statutu RSG
- informace o práci legislativní komise
- shromáždění podkladů o ekonomickém zabezpečení stát-
ních galérií
- 14.00 schůzka legislativní komise
- podklady k návrhu zákona o národním kulturním dědic-
tví - příspěvek na mezioborový seminář 27.9.
- dopis předsedy VV RSG Výboru pro vědu, vzdělání a
kulturu ČNR žádající o přijetí mluvčích VV RSG (jed-
nání s poslanci ČNR o problematice správy a zabezpeč-
ení státních galérií v ČR)

27. září

- účast členů VV RSG na mezioborovém semináři o legis-
lativních opatřeních vztahujících se k NKD pořáda-
ném MK ČR a SÚPPOP

4. října

- setkání zástupců památek, muzeí a galérií na MK ČR,
přítomni dr. Slaviček, dr. Benešová, dr. Sekera.
Dr. Skřivánek se pochvalně vyjadřuje o jednotném
postupu státních galérií, Rady galérií a ORG

10. října

- schůzka VV RSG
- projednání připomínek k návrhu Statutu RSG (přizvána
lounská galérie)

- vypracování definitivního návrhu Statutu Sdružení státních galerií
- projednání připomínek k Harmonogramu MK ČR ve věci správy státních galerií
- Statut Sdružení státních galerií postoupen k projednání na MK ČR
- vyjádření předsedy VV RSG k dopisu primátora hl.m. Prahy J. Kořána, Dr. Skřivánkovi ve věci převodu zřizovatelské funkce na MK ČR, týkající se GHMP a Středočeské galerie
- 23. října - seminář o znalctví v galerijní práci, spojený se zasedáním pléna odborných pracovníků státních galerií v ČR v Hradci Králové
- 25. října
- 8. - 15. listopadu - na MK ČR: delimitace všech státních galerií, u Ing. Klepka; za ORG NG přítomna Dr. Benešová, ředitelé a ekonom. pracovníci státních galerií
- 15. listopadu - schůzka členů legislativní komise v ORG NG
- 29. listopadu - dtto
- 13. prosince - setkání pléna státních galerií ČR (ředitelé a odborní pracovníci) a zástupců Ministerstva kultury, RSG a ORG - ekonom. zabezpečení, rozpočet v klášteře sv. Anežky České v Praze
- 19. prosince - jednání na MK ČR u Dr. Kudrny - otázka náhradních budov pro galerii v Plzni - Dr. Mráz, legislativní komise ČR, Dr. Potužáková ze ZEG v Plzni
- 20. prosince - zasedání výkonného výboru RSG v ORG NG

V období od 1. ledna do 23. října 1990 proběhly konkursy (12) na místa

ředitelů v těchto galeriích:

Zlín, Olomouc, Brno, Středočeská g. Praha, AJG na Hluboké, Plzeň, Litoměřice, Roudnice n. L., Pardubice, Rychnov n. Kněžnou, Karlovy Vary, Liberec. Zástupci RSG se účastnili konkursů jako členové konkursních komisí.

Písemné materiály, zpracované Radou státních galerií za účasti pracovníků ORG NG v roce 1990

- 25.1. Hodnocení dosavadní činnosti regionálních galerií v ČSR a návrh zásadních úprav v jejich postavení, způsobu správy a obsahu práce
- 8.2. podklady k Návrhu - se závěrem, že bude předmětem konkrétního jednání komise na MK ČR
- 8.3. ustavena Rada státních galerií ČR (po projednání s Ing. J. Šimonem a Dr. F. Skřivánkem). Vypracován Metodický podklad pro zřizování konkursních komisí pro konkursy na místa ředitelů státních galerií ČR, ekonomická anketa
- 20., 21.3. Zpracováván základní materiál o státních galeriích - podklad pro legislativní komisi ("Státní galerie v Čechách a na Moravě - postavení, způsob správy a ekonomické zabezpečení, obsah činnosti"). Předáno 3.4.1990 Dr. Koukalovi z MK ČR
- 26.4. dopis řediteli odboru PPAG Dr. Skřivánkovi, na základě závěrů porady RSG 18.4.1990
- 15.5. na poradě mluvčích RSG vypracovány podklady pro seminář MK ČR (29.5.) a vypracována 1. verze Statutu RSG a Informace o možnosti zřizovatele - MK ČR;
- 25.6. dopis VV RSG předsedovi vlády ČR, JUDr. P. Pithartovi (s kopii ministru kultury). Jmenování komise pro legislativu
- 11.7. na 1. schůzce legislativní komise vypracovány podklady pro tvorbu zákona o galeriích; návrh na uspořádání výstavy ze sbírek státních galerií (dopis ze 16.7.-všem galeriím)
- 16.8. na schůzce VV RSG - teze zákona o národním kulturním dědictví - část galerie
- 20.8. dopis tajemníka RSG předsedovi vlády ČR, JUDr. P. Pithartovi, k problematice návrhu na změny ve správě státních galerií, jak byly formulovány RSG
- 28.8. na základě jednání VV RSG s ministrem kultury ČR, M. Uhdem, vypracován návrh dopisu národním výborům - dosavadním zřizovatelům státních galerií o převodu zřizovatelské funkce na MK ČR (pro MK), dopis odeslán 12.9.1990 - převod zřizovatelské funkce na MK ČR od 1.1.1991
- 26.9. na zasedání RSG v Anežském klášteře - projednání aktualizovaného statutu RSG, podklady k návrhu zákona o národním kulturním dědictví - příspěvek na mezioborový seminář 27.9. dopis předsedy VV RSG Výboru pro vědu, vzdělání a kulturu ČNR, se žádostí o přijetí mluvčích VV RSG

- 10.10. VV RSG projednával připomínky k návrhu Statutu RSG a vypracoval definitivní návrh Statutu Sdružení státních galerií;
16.10. postoupen Statut k projednání na MK ČR, Dr. F. Skřivánkovi
- 16.10. vyjádření předsedy VV RSG k dopisu primátora hl.m. Prahy, J. Kořána, Dr. Skřivánkovi, ve věci převodu zřizovatelské funkce na MK ČR - týká se GEMP a Středočeské galerie
- 15.11. legislativní komise RSG - zpracování konečného znění zákona o galeriích; rozesláno do všech galerií k projednání
- 30.11. dopis tajemníka RSG řediteli odboru MK ČR, Dr. Skřivánkovi, předloženy podklady návrhu zákona o státních galeriích. Žádost o jmenování příslušných pracovníků a o stanovení data společného pracovního jednání zástupců odboru PPMG, ekonomického, právního a legislativního MK ČR se zástupci státních galerií a RSG
- prosinec 1990 zpracovány podklady pro pracovní setkání zástupců MK ČR s řediteli a odbornými pracovníky státních galerií, uskuteč. dne 13.12.1990 v Praze
5.12.1990 odeslána pozvánka .

Uvedené materiály jsou uloženy v ORG NG.

PŘÍLOHA Č. 2

MINISTERSTVO VNITRA Č R

Civilně správní úsek, U Obecního domu č. 3, Praha 1 - PSČ 112 20

VSC/1- 9406/92-R
Dne 6. ledna 1992

Či: Pan
RNDr. Jiří Vykoukal
nám. krále Jiřího 16
350 01 Cheb

Věc: registrace - Rada státních galerií ČR
Příl.: 1

V příloze zasíláme stanovy opatřené doložkou o provedení registrace.

Vedoucí oddělení:
JUDr. Daria Benešová v.r.

Za správnost

Potvrzuji, že tato fotokopie doslovně souhlasí s předloženým originálem řetiny na 10 stranách vyhotovených.

Státní notářství v Chebu

VSC/1-9406/92-R

Registrace provedena

dne 2.1.1999

Stanovy Rady státních galerií

1/ Název, sídlo a působnost

Název: Rada státních galerií České republiky
Sídlo: Sídlem Rady státních galerií České republiky /dále jen RSG ČR/ je Praha
Působnost: RSG ČR působí na území České republiky

2/ Právní povaha a postavení

2.1. RSG ČR je dobrovolným odborným sdružením právnických osob - státních galerií v ČR, jejichž zřizovatelem jsou orgány státní správy.

2.2. Z hlediska organizace je RSG ČR unií státních galerií, jejichž vlastní právní subjektivita není členstvím v RSG ČR dotčena a zůstává plně zachována.

2.3. RSG ČR je právnickou osobou s právní subjektivitou. Ve své činnosti se řídí stanovami, usneseními a směrnicemi svých orgánů, československými zákony a ostatními právními předpisy.

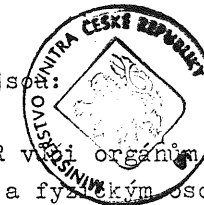
3/ Cíle a základní směry činnosti

3.1. Základním cílem RSG ČR je sdružovat státní galerie za účelem koordinace jejich činností v zájmu zabezpečení jejich sbírek jako nezcizitelné a nedělitelné součásti národního kulturního majetku, a působit na vytváření optimálních podmínek pro tvorbu, správu, ochranu a zveřejňování těchto sbírek, a pro existenci státních galerií samotných.

- 2 -

3.2. Základními směry činnosti RSG ČR jsou:

- zastupování kolektivních členů RSG ČR v rámci orgánů státní a obecní správy, a právnickým a fyzickým osobám,
- vyvíjení iniciativ a předkládání vlastních návrhů orgánům státní správy v oblasti tvorby koncepce a sítě státních galerií,
- vyvíjení iniciativ a předkládání vlastních návrhů a podnětů k legislativní činnosti státních orgánů, dotýkajících se zájmů v oblastech kultury, zejména pak muzejnictví a památkové péče,
- poskytování ochrany svobodné odborné a vědeckovýzkumné činnosti, samostatnosti řídicí práce v státních galeriích v rámci platných právních předpisů,
- sledovat stav odborné a odborné řídicí práce, ochrany sbírkových fondů a jejich správy,
- přijímání doporučujících opatření k celému rozsahu odborné a řídicí práce v státních galeriích, podílet se na řešení personálních problémů a obsazování vedoucích míst,
- spolupodílet se na vytváření a rozvoji informační základny sítě státních galerií a její napojení na informační základny oborové sítě dalších sbírkotvorných institucí, knihoven a vědeckých pracovišť na základě vytváření AIS,
- koordinovat činnosti hospodaření státních galerií za účelem maximální efektivity prostředků vynakládaných na jejich činnost,

- spravovat finanční prostředky RSG ČR a vyvíjet vlastní hospodářskou činnost, navazovat kontakty a spolupodílet se na vytváření subvenčního prostředí ve prospěch státních galerií,
- podporovat a iniciovat různé formy odborného růstu a vzdělávání odborných pracovníků státních galerií,
- řešit kompetenční spory mezi státními galeriemi a zabezpečovat právní ochranu oprávněným zájmům státních galerií jako správců národního kulturního majetku,
- navazovat pracovní i právně zavazující vztahy se zahraničními i tuzemskými fyzickými i právníckými osobami a v těchto vztazích galerie zastupovat,
- zakládat zájmová a klubová sdružení jako prostředek šíření kulturní a estetické osvěty a vzdělanosti,
- provádět vlastní ediční, publikační a propagační činnost.

4/ Formy členství v RSG ČR

4.1. Členství v RSG ČR je kolektivní a čestné.

4.2. Kolektivním členem RSG ČR, vedle zakládajících členů, se může stát každá galerie se sbírkotvornou činností, jejímž zřizovatelem je orgán státní správy.

4.3. Čestným členem RSG ČR se mohou stát významné kulturní, politické, vědecké a jiné osobnosti, které se významnou měrou zasadily o státní galerie, jejich sbírky a celou oblast české muzeologie.

O udělení čestného členství rozhoduje předsednictvo RSG. K přiznání čestného členství je třeba třípětina nové většiny přítomných členů předsednictva RSG.

5/ 5.1. Práva členů RSG

5.1.1. Člen RSG má právo se aktivně podílet na veškeré činnosti RSG.

5.1.2. Člen RSG má právo volit a být volen do všech orgánů RSG, a to buď přímo nebo prostřednictvím zvolených delegátů.

5.1.3. Člen RSG má právo být informován o všech činnostech RSG a jejich rozhodnutích, tyto informace požadovat, a obracet se na orgány RSG s návrhy, podněty, stížnostmi a žádostmi.

5.2. Povinnosti člena RSG

5.2.1. Člen RSG má povinnost dodržovat stanovy RSG.

5.2.2. Člen RSG má povinnost dodržovat všechna řádně přijatá usnesení RSG.

5.2.3. Člen RSG má povinnost řádně vykonávat funkce, které mu byly svěřeny.

5.2.4. Člen RSG má povinnost včas a řádně platit roční příspěvek svému sdružení tj. RSG.

6/ Vznik a zánik členství

6.1. Členství v RSG vzniká dnem přijetí přihlášky za člena a zaplacení vstupního členského příspěvku.

6.2. Členství zaniká vystoupením z RSG, odnětím členství

v RSG, zánikem právnické osoby, která byla členem RSG a úmrtím fyzické osoby, která byla členem RSG. Zánikem členství nevzniká právnické nebo fyzické osobě nárok na vrácení příspěvků, které svým jménem do majetku RSG vložil.

6.3. Výše ročního členského příspěvku se stanovuje takto:

Výše ročního příspěvku kolektivního člena RSG činí 8.000,- Kčs, splatných vždy do 31. ledna kalendářního roku. Výše členského příspěvku individuálního člena RSG je dobrovolná.

6.4. Výše vstupního jednorázového příspěvku kolektivního člena RSG činí 2.000,- Kčs.

7/ Hospodářská činnost RSG ČR

7.1. Hospodářskou činnost RSG ČR řídí dle platných právních předpisů ekonomický výbor RSG, který skládá účty ze své činnosti předsednictvu RSG.

7.2. Ekonomický výbor RSG připravuje rozpočtovou politiku RSG, sleduje dodržování rozpočtových pravidel, vyrovnanost hospodaření RSG a připravuje výroční rozpočtové zprávy RSG.

7.3. Ekonomický výbor RSG koordinuje ekonomiku jednotlivých státních galerií směrem k maximální efektivitě hospodaření, a je oprávněn připravovat pro předsednictvo RSG návrhy na opatření v oblasti hospodaření RSG jako celku, jednotlivých státních galerií, a návrhy na opatření ve vztahu k orgánům státní správy a jiným právnickým i fyzickým osobám. EV působí jako dozorčí rada RSG ČR.

7.4. Ekonomický výbor RSG je oprávněn připravovat návrhy předsednictvu RSG pro hospodářské iniciativy RSG, směřující k získávání prostředků pro činnost státních

galerií i z jiných zdrojů, než jsou finanční příspěvky státu, t.zn. prostředky z oblasti sponzorské, nestátních dotací a vlastní hospodářské činnosti jednotlivých státních galerií i RSG jako celku.

7.5. Organizace činnosti ekonomického výboru RSG:

7.5.1. Ekonomický výbor RSG má 10 členů. V čele ekonomického výboru stojí předseda ekonomického výboru.

7.5.2. Předseda EV je volen členy EV a má právo podávat návrhy na jmenování a odvolávání členů EV předsednictvu RSG. Má právo rozhodujícího hlasu při rovnosti hlasů při hlasování ekonomického výboru, a náleží mu podpisové právo.

7.5.3. EV RSG ČR se schází nejméně 1 x za dva měsíce. Předseda EV má právo v případě potřeby svolat EV i mimo stanovené období.

7.5.4. Ekonomický výbor je jmenován předsednictvem RSG z kandidátů navržených sněmem RSG.

8/ Orgány RSG

8.1. Hlavní orgány RSG ČR jsou:

- sněm RSG
- prezidium RSG
- předsednictvo RSG
- výkonný výbor RSG

8.2. Úkolem orgánů RSG je koordinovat a zajišťovat činnost RSG v souladu s jejími stanovami.

8.3. Orgány RSG jsou voleny s výjimkou komory ředitelů prezidia RSG, kteří jsou členy prezidia jako statutární zástupci svých galerií. Orgány RSG jednají, hospodaří

a jsou voleny podle jednacího, hospodářského a volebního řádu RSG; tyto řády vstupují v platnost po jejich přijetí ustavujícím sněmem RSG.

9. Struktura orgánů RSG

9.1. Sněm RSG je nejvyšším orgánem RSG. Sněm svolává předsednictvo RSG a to nejméně 1 x ročně. Sněm schvaluje výroční zprávu předsednictva RSG o činnosti RSG za kalendářní rok, závěrečnou zprávu o hospodaření a účetní uzávěrku RSG. Delegáti na sněm se volí v jednotlivých státních galeriích podle volebního řádu RSG.

9.2. Prezídium RSG je hlavním odborným a koordinačním orgánem RSG, určujícím hlavní směry a cíle činnosti RSG. Prezídium RSG je složeno z komory ředitelů galerií, jejímiž členy jsou ředitelé jednotlivých galerií z titulů svých statutárních funkcí, a dále z komory odborných pracovníků - historiků umění, jejíž členové jsou voleni v jednotlivých galeriích na dobu 3 let a to tak, že každá galerie je zastoupena jedním členem. Počet členů v obou komorách prezidia je tedy stejný. Prezídium RSG se schází nejméně 1 x za půl roku na společném jednání. Jednotlivé komory prezidia se mohou scházet i samostatně podle svých pracovních potřeb, navrhne-li společné jednání alespoň 1/3 členů komory. Společné jednání prezidia svolává předseda RSG.

9.3. Předsednictvo RSG je nejvyšším výkonným orgánem RSG, řídícím veškerou činnost RSG ve smyslu směrů a cílů činnosti stanovených prezidiem. Předsednictvo je voleno na dobu 3 let z členů prezidia s výjimkou osoby tajemníka sekretariátu RSG, který je zaměstnancem RSG a má hlas poradní, a předsedy ekonomického výboru.

Předsednictvo RSG tvoří:

- pět členů komory ředitelů prezidia RSG
- pět členů komory odborných pracovníků prezidia RSG
- pět členů ekonomického výboru včetně předsedy EV
- tajemník sekretariátu RSG

Předsednictvo se schází nejméně 1 x za čtvrt roku, a svolává je předseda RSG.

9.4. Výkonný výbor RSG je exekutivou RSG a orgánem pověřeným jednat jménem RSG, má právní subjektivitu a je volen na dobu 3 let prezidiem RSG z členů předsednictva s výjimkou osoby předsedy ekonomického výboru a tajemníka RSG. V jeho čele stojí předseda a schází se nejméně 1 x měsíčně.

Výkonný výbor RSG tvoří:

Předseda RSG - je volen prezidiem RSG a zastupuje RSG na venek, disponuje podpisovým právem a může jednat jménem RSG. Předseda RSG je reprezentantem RSG.

Místopředseda RSG - je statutárním zástupcem předsedy RSG, a je volen stejně jako předseda RSG. Místopředseda zastupuje předsedu RSG za jeho nepřítomnosti v plném rozsahu práv a povinností. Disponuje podpisovým právem.

Předseda ekonomického výboru - zastupuje ekonomický výbor, disponuje podpisovým právem a zodpovídá za hospodaření RSG a sekretariátu RSG.

Předseda pro vědeckou a odbornou činnost je volen prezidiem RSG z členů předsednictva zvolených z komory odborných pracovníků prezidia a je odpovědný za oblast vědecké a odborné činnosti RSG.

Předseda pro koordinaci a vnitřní činnost RSG volený prezidiem RSG z 5 členů předsednictva zvolených za komoru ředitelů prezidia RSG. Má podpisové právo a zodpovídá za vnitřní koordinaci práce jednotlivých kolektivních členů RSG.

Tajemník RSG - je vedoucím sekretariátu RSG, je zaměstnancem RSG a má hlas poradní.

Předsedové ekonomického výboru, pro vědeckou a odbornou činnost a pro koordinaci a vnitřní činnost RSG jsou oprávněni v rámci svých obsahových oblastí vytvářet pracovní skupiny, navrhnout předsednictvu poradní a konzultační kolektivy pro speciální problémy a pod.

10/ Majetek RSG

10.1. Majetek RSG vzniká:

- z příspěvků jednotlivých kolektivních členů RSG
- z příspěvků orgánů státní správy na činnost RSG
- z příjmů z vlastní hospodářské činnosti
- z darů, dotací a příspěvků sponzorů a jiných právnických i fyzických osob

10.2. Subjekty oprávněnými hospodařit s majetkem RSG jsou:

- předsednictvo RSG
 - výkonný výbor RSG
 - kolektivní členové RSG, pokud jim byla část majetku RSG svěřena pro zajištění služeb pro RSG nebo k jiné hospodářské aktivitě.
- Podrobnosti upraví hospodářský řád RSG.

11/ Likvidace RSG

11.1. Při zániku některého kolektivního člena je RSG oprávněna vstupovat do přímého jednání o likvidaci majetku tohoto člena v rámci platných právních předpisů.

11.2. Při zrušení RSG, které může být schváleno třemi pětinami řádně zvolených delegátů sněmu RSG, rozhodne sněm o způsobu likvidace majetku RSG a zvolí likvidační skupinu.

12/ Symbolika

Členové RSG a její orgány mají právo užívat znaku RSG pokud bude navržen. Podoba znaku podléhá schválení sněmem.

V Praze dne

Za přípravný výbor RSG:

.....
PhDr. Jiří Vykoukal, ředitel GVU v Chebu

.....
PhDr. Jan Sekera, ředitel Středočeské galerie

.....
PhDr. Jiří Hyliš, ředitel Galerie umění Jihlava

Prezenční listina celostátního sdělení SG
28. ledna 1992

Jméno	galerie	Podpis
J. LIPER M. GONKALP	moravská galerie v Praze BVM v Olomouci	<i>[Signature]</i>
VÝTISKOVÁ P. BERÁNEK	oblastní galerie Liberec GVU a Dobruška	<i>[Signature]</i>
KUHYŠTĚTOUR HLAVÁČKOVÁ MANDYSOVÁ	BVM Křivopátek GVU Písnice VŠG PARDUBICE	<i>[Signature]</i>
J. Pokorný L. ŠEVČEK M. FLEČAROVÁ	Galerie Hradčického Zbroje SG Žlín Klatovy - Klatov	<i>[Signature]</i>
M. Lepší J. FANTURA	GVU Karlovy Vary GVU HODONÍN	<i>[Signature]</i>
KONSTANTIN KORDOŠ H. RULÍŠEK	OPLOKÁ GALERIE KROKOVSKO PRAŽSKOU KŘÍŽOVÁ JIHOČESKÁ GALERIE MUSCOVA	<i>[Signature]</i>
J. HYLIS STĚPÁNKOVÁ	OBlastní GALERIE VÝPODÍNY JHlava GBR LOUNY	<i>[Signature]</i>
L. SLAVÍČEK T. TOTNÁKOVÁ CHALUPA VYKOUKAL	Národní galerie Zpč. galerie HORAČKA SÁCKA galerie Chot	<i>[Signature]</i>

Z Á P I S

z jednání ustavujícího sněmu RSG konaného dne 11. 3. 1992
v Praze

Prezence: Přítomno celkem 44 delegátů z celkového počtu 49 delegátů zvolených /viz příložená prezenční listina/.

Hosté sněmu: PhDr. Vladislav Razim, ředitel odboru PPMG MK ČR
PhDr. Jiří Želman, vedoucí oddělení muzeí a galerií MK ČR
Prom. hist. Daniela Marášková, oddělení muzeí a galerií MK ČR
PhDr. Miroslav Kudrna, oddělení muzeí a galerií MK ČR
PhDr. František Sebek, předseda Asociace muzeí a galerií
PhDr. Tomáš Rybička, Galerie moderního umění v Hradci Králové
PhDr. Josef Chalupa, Galerie umění v Novém Městě na Moravě

Jednání sněmu zahájeno v 10.15 hodin, za předsednictví přípravného výboru RSG (dr. Hylis, dr. Sekera, dr. Vykoukal).
Jednání vedl dr. Vykoukal.

1. Zahájení

Jednání zahájil zmocněnec přípravného výboru RSG PhDr. Jiří Vykoukal přivítáním hostů a delegátů sněmu, navrhl sněmu, aby oproti připravenému programu sněm nejdříve jednal o dopisu galerií, které se rozhodly prozatím do RSG nevstupovat. Změna programu byla přijata 44 přítomnými delegáty. V následující diskusi byly jednotlivými delegáty probírány okolnosti, které k napsání zmíněného dopisu vedly: vyjedřovali se dr. Chalupa, dr. Slavíček, dr. Rybička, dr. Vykoukal, dr. Beránek, dr. Laštovková, dr. Sekera, dr. Mráz, dr. Kačer. Po shrnutí diskuse navrhl dr. Vykoukal hlasovat o dvou návrzích:

1. Jednání sněmu ukončit, RSG nezakládat a pokračovat v jednání s galeriemi, které do RSG vstoupit nechtějí.

2. Pokročit v jednání sněmu, RSG ustavit a s galeriemi, které do RSG nevstoupily, dále jednat na základě písemného vyzvání k jednání, které sněm schválí.

Hlasování o návrhu číslo 1:

Pro: 0 Proti: 42 Zdržení hlasování: 2

Hlasování o návrhu číslo 2:

Pro: 42 Proti: 0 Zdržení hlasování: 2

Na základě výsledku hlasování předložil dr. Vykoukal sněmu program ustavujícího sněmu ke schválení. Vzhledem k tomu, že k programu nebyly vneseny pozměňující návrhy byl program ustavujícího sněmu schválen 44 hlasy. Dr. Vykoukal poté požádal o úvodní slovo zástupce MK ČR PhDr. Vladislava Razíma.

2. Projev ředitele odboru PPMG ČR PhDr. Vladislava Razíma

Text projevu tvoří přílohu číslo 1 zápisu.

3. Volba návrhové a volební komise

Přípravný výbor RSG navrhl sněmu RSG členy volební komise ve složení:

PhDr. Dagmar Jelínková

PhDr. Jarmila Novotná

PhDr. Jaroslav Mráz

a návrhovou komisi ve složení:

PhDr. Jaroslav Kačer

PhDr. Ludvík Ševeček

PhDr. Lubomír Slaviček

Vzhledem k tomu, že k složení komisi nebyly podány pozměňující návrhy, bylo o složení komisi hlasováno:

volební komise

pro: 44 proti: 0 zdržení hlasování: 0

návrhová komise

pro: 44 proti: 0 zdržení hlasování: 0

Volební komise poté provedla kontrolu prezenčních listin a konstatovala, že z pozvaných 49 řádně zvolených delegátů je přítomno 44 delegátů, a že ustavující sněm je usnášení schopný.

5. Stanovy RSG, volební a jednací řád RSG, statut rozhodčí komise

5.1. Stanovy RSG

Dr. Jelínková předložila pozměňující návrh k složení předsednictva RSG v tom smyslu, aby počet zástupců z komory ředitelů a počet zástupců z komory odborných pracovníků byl shodný, a navrhla pro každou komoru po pěti zástupcích. Po kratší diskusi se o pozměňovacím návrhu hlasovalo s výsledkem:

pro návrh: 6 proti: 18 zdržení hlasování: 16

při 4 absencích. Vzhledem k tomu, že návrh nezískal nadpoloviční většinu hlasů, t.j. 23, nebyl přijat.

Dr. Slaviček navrhl, aby k ujasnění otázky s čím hospodaří RSG bylo jasně řečeno o jaké a čí prostředky se jedná. Návrh znění oddílu 7 původních stanov připravila návrhová komise ve znění:

RSG hospodaří s prostředky, které jako svůj příspěvek poskytují jednotlivé členské galerie, s příspěvky a dary fyzických a právnických osob a s prostředky, které vzniknou hospodářskou činností RSG /viz oddíl 10, odstavec 10.1, stanov/. Toto znění se zařazuje jako odstavec 7.1. stanov a číslování dalších odstavců se posouvá.

Dr. Želman navrhl sněmu, aby zvážil, zda je taxativní stanovení ročního finančního příspěvku, vzhledem k inflaci, pro RSG výhodné. V diskusi bylo proto navrženo pozměňující znění odstavce 6.3 oddílu 6 stanov RSG v znění:

Výši ročního členského příspěvku stanovuje pro každý kalendářní rok sněm RSG. Příspěvek je splatný do 31. března příslušného kalendářního roku.

Dále byl v této souvislosti upraven odstavec 9.1. oddílu 9 stanov takto:

Sněm RSG je nejvyšším orgánem RSG. Sněm svolává předsednictvo RSG a to nejméně 1x ročně. Sněm schvaluje výroční zprávu předsednictva RSG o činnosti RSG za kalendářní rok, závěrečnou zprávu o hospodaření, účetní uzávěrku RSG a stanovuje výši členského příspěvku pro nastávající období /kalendářní rok/.

Pouze sněm RSG je oprávněn přijímat nebo odmítat návrhy na změny stanov RSG a tyto změny provádět.

Poslední věta byla do odstavce zařazena po upozornění dr. Šabky z Asociace muzeí, že v stanovách RSG není zakotveno, který z orgánů RSG má právo zasahovat do stanov RSG.

Dr. Jelínková upozornila, že v stanovách RSG není zcela jasně zakotven institut rozhodčí komise a navrhla pozměňující znění v odstavci 3.2. oddílu 3 stanov, doplněné návrhem dr. Sekery o rozdělení původního jednoho odstavce na dva odstavce samostatné. Původní znění příslušného odstavce bylo:

- řešit kompetenční spory mezi státními galeriemi a zabezpečovat právní ochranu oprávněným zájmům státních galerií jako správců kulturního majetku,

nové znění:

- řešit kompetenční spory mezi státními galeriemi a zřizovat si k tomu potřebný orgán /rozhodčí komisi/,

- zabezpečovat právní ochranu oprávněných zájmů státních galerií jako správců národního kulturního majetku,

Při konečné redakci stanov byly dále provedeny drobné textové úpravy zpřesňující znění některých článků, neměníci však zásadně jejich smysl a to:

odstavec 7.5. /původně 7.4./ text upraven takto: ... v jeho čele je předseda navržený a zvolený sněmem RSG ze 3 členů EV. Předseda EV je členem předsednictva RSG ...

odstavec 9.3. text upraven takto: ...a předsedy ekonomického výboru RSG, který je volen sněmem samostatně z členů ekonomického výboru ...

...Předsednictvo RSG s pravomocemi exekutivy tvoří ...

odstavec 9.4. text upraven takto:

Předseda RSG - je volen předsednictvem z členů předsednictva, zastupujících komoru ředitelů. Zastupuje ...

Místopředseda RSG - je volen předsednictvem z členů předsednictva zastupujících komoru kurátorů sbírek. Je statutárním zástupcem předsedy RSG a v jeho nepřítomnosti jej zastupuje v plném rozsahu ...

Konečně v souvislosti s projednáváním volebního řádu RSG byl na základě odnětů z pléna pozměněn odstavec 9.2 oddílu 9 stanov v znění připraveném návrhovou komisí ve spolupráci s dr. Heřmanem a to takto:

...komory odborných pracovníků-kurátorů sbírek, jejíž členové jsou na ustavujícím sněmu RSG voleni sněmem z kandidátů, předložených na sněmu delegacemi jednotlivých státních galerií na dobu tří let, a to tak, že každé galerie bude zastoupena jedním členem. Pro další období budou volby do komory odborných pracovníků-kurátorů sbírek probíhat v jednotlivých státních galeriích, a to nejméně 1 měsíc před dnem konání sněmu RSG ...

Po projednání všech pozměňovacích návrhů bylo o jejich znění hlasováno s výsledkem:

Pro: 43 Proti: 0 Zdržení hlasování: 1

Po přijetí pozměňovacích návrhů hlasovali přítomní delegáti o přijetí stanov RSG jako celku s výsledkem:

Pro: 42 Proti: 0 Zdržení hlasování: 2

Stanovy byly přijaty rozhodující většinou hlasů přítomných delegátů.

5.2. Volební řád RSG

Při projednávání volebního řádu upozornila dr. Jelínková na rozpor mezi zněním odstavce 9.2. oddílu 9 stanov RSG a oddílem IV. Volebního řádu RSG. Vzhledem k závažnosti problému byla vyhlášena přestávka v jejímž průběhu návrhové komise s dr. Heřmanem hledala řešení problému, které se našlo ve výše uvedené změně stanov RSG v odstavci 9.2. oddílu 9 stanov, a celé změně oddílu IV. volebního řádu, kde bylo navrženo nové znění:

1. Volby do senátu RSG se provádí jen v případě komory odborných pracovníků - kurátorů sbírek /viz stanovy RSG, odst. 9, bod 9.2./.
2. Volby do komory odborných pracovníků - kurátorů sbírek se na ustavujícím sněmu RSG provádí volbou z kandidátů, předložených na sněmu delegacemi jednotlivých státních galerií.
3. Pro další volební období se volí členové komory odborných pracovníků - kurátorů sbírek v jednotlivých galeriích a to nejméně 1 měsíc před dnem konání sněmu.
4. Volby členů komory odborných pracovníků - kurátorů sbírek

se v jednotlivých státních galeriích provádí tajným hlasováním, nerozhodne-li plénum galerie jinak.

5. Za galerií může být do komory odborných pracovníků - kurátorů sbírek senátu RSG zvolen jen jeden člen.

O předloženém pozměňovacím návrhu oddílu IV. volebního řádu a volebním řádu RSG jako celku bylo hlasováno s výsledkem:

Pro: 42 Proti: 0 Zdržení hlasování: 2

Volební řád RSG v pozměněném znění byl přijat rozhodující většinou přítomných delegátů.

5.3. Jednací řád RSG

K jednacímu řádu RSG nebyly vzneseny žádné připomínky ani pozměňovací návrhy. O jednacím řádu RSG bylo hlasováno s výsledkem:

Pro: 42 Proti: 0 Zdržení hlasování: 2

Jednací řád RSG byl přijat v původním znění rozhodující většinou přítomných delegátů.

5.4. Statut rozhodčí komise RSG

K statutu rozhodčí komise RSG nebyly vzneseny žádné připomínky ani pozměňovací návrhy. O statutu bylo hlasováno s výsledkem:

Pro: 43 Proti: 0 Zdržení hlasování: 1

Statut rozhodčí komise byl přijat v původním znění rozhodující většinou přítomných delegátů.

6. Volby do komory odborných pracovníků senátu

Pro volby do komory odborných pracovníků senátu RSG navrhly jednotlivé galerie své kandidáty, z jejichž jmen byla sestavena společná kandidátka. Na základě rozhodnutí sněmu bylo hlasováno o kandidátce jako celku, a to hlasováním veřejným, s výsledkem:

Pro: 40 Proti: 0 Zdržení hlasování: 4

Za členy komory odborných pracovníků senátu RSG byly rozhodující většinou zvoleni všichni galeriemi navržení kandidáti. Jmenný seznam členů komory odborných pracovníků bude uveden v usnesení z ustavujícího sněmu RSG.

7. Volba ekonomického výboru RSG

Volba ekonomického výboru se prováděla tajným hlasováním o kandidátce, na kterou byli z jednotlivých státních galerií navrženi:

Ing. Miroslava Týralová, Olomouc

Hana Kristová, Klatovy

Ing. Libor Šligl, Jihlava

Ing. Ivona Hanáková, Erno

Věra Kosová, Praha /Středočeská galerie/

Jana Polášková, Zlín

Ing. Anežka Rejnová, Píseň

V prvním kole hlasování získali nedpoloviční většinu hlasů:

Ing. Ivona Hanáková 32

Ing. Miroslava Týralová 28

Sněm poté rozhodl v druhém kole voleb nepokračovat a hlasováním s počtem hlasů 40 pro rozhodl, aby třetím členem ekonomického výboru se stal kandidát s třetím nejvyšším počtem odevzdaných hlasů:

Ing. Libor Šligl 17,

který se stal třetím členem ekonomického výboru RSG.

Veřejným hlasováním s počtem 40 hlasů pro byla předsedkyní ekonomického výboru zvolena Ing. Ivona Hanáková z Moravské galerie v Brně.

Hlasování se zúčastnilo 41 delegátů, bylo odevzdáno 40 platných a 1 neplatný volební lístek.

8. Volby předsednictva RSG

Volba předsednictva RSG se prováděla tajným hlasováním o kandidátce, kterou tvořil úplný seznam členů komory ředitelů senátu a úplný seznam členů komory odborných pracovníků senátu, bylo odevzdáno 40 volebních lístků, z toho čtyři volební lístky byly neplatné.

Z komory ředitelů senátu RSG dosáhli nedpoloviční většinu hlasů a byli zvoleni:

PhDr. Lubomír Slaviček 27

PhDr. Jaroslav Kačer 26

PhDr. Ludvík Ševaček 26

PhDr. Jiří Vykoukal 25

PhDr. Jan Sekera 22

Mgr. Petr Beránek 21

Z komory odborných pracovníků senátu RSG dosáhli nadpoloviční většinu a byli zvoleni:

PhDr. Dagmar Jelínková 26

PhDr. Vlastimil Tetiva 26

PhDr. Jarmila Novotná 19

PhDr. Magdalena Jufíková 21

Zvolené předsednictvo RSG se rozhodlo, že vzhledem k pozdní hodině uskuteční volbu předsedy a místopředsedy RSG na své první společné schůzce.

9. Volba rozhodčí komise RSG

Volba rozhodčí komise RSG se prováděla tajným hlasováním o kandidátce sestavené z návrhů kandidátů jednotlivých státních galerií:

dr. Josef Heřman, Cheb

Ivo Sedláček, Zlín

PhDr. Jaroslav Mráz, Praha /Národní galerie/

PhDr. Olof Hanel, Praha /Středočeská galerie/

Eva Sedláčková, Jihlava

Mgr. Hana Dobešová, Hluboká n.V.

Hlasování se zúčastnilo celkem 40 delegátů, bylo odevzdáno 40 hlasovacích lístků, všechny lístky byly platné. Nadpoloviční většinu získali a členy rozhodčí komise se stali:

JUDr. Josef Heřman 37

PhDr. Olof Hanel 36

PhDr. Jaroslav Mráz 40

Ivo Sedláček 33

Mgr. Hana Dobešová 30

Předsedu komise si ve smyslu statutu zvolí členové komise na své první schůzce.

10.

Vzhledem k tomu, že nebyly předloženy žádné návrhy ani žádosti o přijetí do RSG, přednesla návrhová komise:

A. Návrh textu dopisu galeriím, které do RSG prozatím nevstoupily, jako součást usnesení ustavujícího sněmu RSG,

B. Usnesení z ustavujícího sněmu RSG.

O obou dokumentech bylo hlasováno. Hlasování se zúčastnilo 40 delegátů sněmu, výsledek hlasování:

Pro: 40

Proti: 0

Zdržení hlasování: 0

Usnesení z ustavujícího sněmu RSG a dopis státním galeriím, které do RSG zatím nevstoupily byly přijaty delegáty jednohlasně.

V 16.30 hodin pověřenec přípravného výboru RSG dr. Jiří Vykoukal poděkoval všem přítomným delegátům za účast na sněmu a konstruktivní spolupráci a jednání sněmu ukončil.

Zapsala: Simona Hámková /GVU Cheb/

I.

Na ustavujícím sněmu RSG v Praze dne 11. března 1992 se řádně zvolení delegáti státních galerií, zastupující tyto státní galerie:

Národní galerii v Praze, Moravskou galerii v Brně, Státní galerii ve Zlíně, Galerii výtvarného umění v Chebu, Středočeskou galerii v Praze, Galerii výtvarného umění v Ostravě, Galerii Vysočiny v Jihlavě, Alšovu jihočeskou galerii v Hluboké nad Vltavou, Galerii výtvarného umění v Olomouci, Zápačočeskou galerii v Plzni, Galerii výtvarného umění v Liberci, Galerii výtvarného umění v Klatovech-Klenové, Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě a Galerii výtvarného umění v Hodoníně,

rozhodli stát se zakládajícími členy odborného sdružení s názvem Rada státních galerií České republiky ve smyslu stanov tohoto sdružení, se všemi z toho vyplývajícími právy a povinnostmi.

II.

Ustavující sněm Rady státních galerií České republiky schvaluje:

1. Stanovy Rady státních galerií České republiky ve znění upraveném na tomto sněmu.
2. Volební řád Rady státních galerií České republiky ve znění upraveném na tomto sněmu.
3. Jednací řád Rady státních galerií České republiky ve znění zpracovaném přípravným výborem Rady státních galerií.
4. Statut rozhodčí komise RSG ve znění zpracovaném přípravným výborem Rady státních galerií.

III.

Ustavující sněm RSG zvolil podle stanov a potvrzuje ve funkcích tyto své orgány a jejich členy:

Senát Rady státních galerií

Komora ředitelů

PhDr. L. Slaviček, ředitel Národní galerie v Praze
PhDr. J. Kačer, ředitel Moravské galerie v Brně
PhDr. L. Šaveček, ředitel Státní galerie ve Zlíně
PhDr. J. Vykoukal, ředitel Galerie výt. umění v Chebu
PhDr. J. Sekera, ředitel Středočeské galerie v Praze
PhDr. J. Hyliš, ředitel Galerie Vysočiny v Jihlavě
Mgr. P. Beránek, ředitel Galerie výt. umění v Ostravě
PhDr. H. Rulišek, ředitel AOG v Hluboké nad Vltavou
PhDr. F. Zatloukal, ředitel Galerie výt. umění v Olomouci
PhDr. J. Potužáková, ředitelka Zápačočeské galerie v Plzni
PhDr. V. Laštovková, ředitelka Galerie výt. umění v Liberci
Ing. M. Flašarová, ředitelka Galerie výt. umění v Klenové
Mgr. J. Fantura, ředitel Galerie výtvarného umění v Hodoníně
Z. Pokorný, ředitel Galerie umění v Havlíčkově Brodě

Komora odborných pracovníků - kurátorů sbírek

PhDr. M. Čuřiková, Národní galerie v Praze
PhDr. J. Novotná, Moravská galerie v Brně
PhDr. I. Plánka, Státní galerie ve Zlíně
A. Socharová, Galerie výtvarného umění v Chebu
PhDr. E. Kolumková, Středočeská galerie v Praze
PhDr. D. Jelínková, Galerie Vysočiny v Jihlavě
PhDr. V. Jůza, Galerie výtvarného umění v Ostravě
PhDr. V. Tativa, Alšova jihočeská galerie v Hluboké n. V.
PhDr. M. Soukup, Galerie výtvarného umění v Olomouci
PhDr. L. Tomková, Zápačočeská galerie v Plzni
Eva Vytisková, Galerie výtvarného umění v Liberci
Hana Hrdličková, Galerie výtvarného umění Klatovy-Klenová

fil. CVO Olom.

Rudolf Korber, Galerie umění v Havlíčkově Brodě
Walter Neuhsuser, Galerie výtvarného umění v Hodoníně

Předsednictvo RSG

PhDr. Lubomír Slaviček
PhDr. Jaroslav Kačer
PhDr. Ludvík Ševeček
PhDr. Jiří Vykoukal
PhDr. Jan Sekera
Mgr. Petr Beránek
PhDr. Magdaléna Juřiková
PhDr. Jermila Novotná
PhDr. Dagmar Jelínková
PhDr. Vlastimil Tetiva
Ing. Ivona Hanáková, předsedkyně ekonomického výboru RSG/

Ekonomický výbor RSG

Ing. Ivona Hanáková, Moravská galerie v Brně, předseda EV
Ing. Miroslava Týralová, Galerie výt. umění v Olomouci
Ing. Libor Šlígřl, Galerie Vysočiny v Jihlavě

Rozhodčí komise

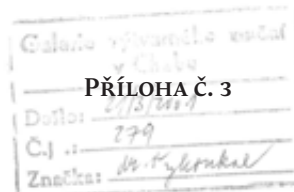
PhDr. Jaroslav Mráz, Národní galerie v Praze
JUDr. Josef Heřman, Galerie výtvarného umění v Chebu
PhDr. Otaf Hanel, Středočeská galerie v Praze
Ivo Sedláček, Státní galerie ve Zlíně
Mgr. Hana Dobešová, Alšova jihočeská galerie v Hluboké n. V

IV.

Ustavující sněm RSG bere na vědomí:

1. Rozhodnutí předsednictva RSG zvolit předsedu RSG na první schůzce předsednictva RSG,
2. Rozhodnutí přípravného výboru RSG rozeslat všem státním galeriím text projevu ředitele odboru PPMG MK ČR PhDr. Vladislava Rozíma.

V Praze 11. března 1992

Ministerstvo vnitra České republiky
civilně správní úsek
U Obecního domu 3
112 20 P r a h a 1

Praha 13. března 2001

Věc Změna názvu občanského sdružení a nové stanovy.

Obracíme se na Vás se žádostí o provedení změny v registraci občanského sdružení Rada státních galerií, vedeného u Vašeho úřadu pod č.j. VSC/1-9406/92-R ze dne 6. ledna 1992, které rozhodnutím svého nejvyššího orgánu, sněmu Rady státních galerií ČR změnilo svůj název na **Radu galerií České republiky** a současně přijalo upravené stanovy a zvolilo své nové orgány. Sídlo Rady galerií ČR zůstalo nezměněno: **Rada galerií ČR (České muzeum umění), Husova 19-21, 110 00 Praha 1, telefon: 02 / 22220218.**

V příloze zasiláme doklady potřebné k provedení v změn v registraci a to:

1. Stanovy Rady galerií České republiky podepsané statutárními zástupci a členy předsednictva sdružení.
 2. Zápis z jednání Sněmu Rady státních galerií a presenční listinu z 27. a 28. února 2001 v Olomouci, na kterém byl nový název a stanovy sdružení přijaty.
 3. Potvrzený zápis volební komise o volbách nových orgánů Rady galerií České republiky.
- S pozdravem

Hana Nováková
Mgr. Hana Nováková
předsedkyně
Rady galerií ČR

Jiří Vykoukal
PhDr. Jiří Vykoukal
místopředseda
Rady galerií ČR

Ivan Neumann
PhDr. Ivan Neumann
člen předsednictva
Rady galerií ČR

Věra Laštovková
PhDr. Věra Laštovková
členka předsednictva
Rady galerií ČR

Ludvík Ševeček
PhDr. Ludvík Ševeček
člen předsednictva
Rady galerií ČR

Stanovy
Rady galerií České republiky

§ I. Základní ustanovení

1. Rada galerií České republiky (dále jen RG) je nástupnickou organizací Rady státních galerií, registrovanou MV ČR pod č.j. VSC/1-9406/92-R ze dne 2. ledna 1992 a přebírá všechna její práva, závazky a majetek.
2. Rada galerií České republiky je dobrovolným sdružením sbírkotvorných galerií (muzeí) umění a fyzických osob činných v oboru jejich působnosti, založeným podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů v pozdějším znění.
3. Působnost RG se vztahuje na území České republiky.
4. RG je právnickou osobou, oprávněnou nabývat práv a zavazovat se. Jménem RG jedná její předseda, případně v jeho zastoupení místopředseda RG, případně další funkcionáři nebo zaměstnanci RG v rozsahu práv daných stanovami, nebo jsou-li k jednání zmocněni rozhodnutím orgánů RG. RG se ve své činnosti řídí českými zákony a ostatními platnými právními předpisy ČR a dále stanovami RG a usneseními a směrnicemi jejich orgánů.
5. Sídlem RG je Praha, České muzeum výtvarných umění, Husova 19-21, Praha 1.
6. Oficiální zkratka názvu Rady galerií České republiky je RG ČR.

§ II. Úloha, cíle a základní směry činnosti

Úlohou RG je reprezentovat sbírkotvorné galerie (muzea) umění s cílem napomáhat jejich rozvoji jako speciální části českého muzejnictví a v duchu platných právních úprav a předpisů podporovat a koordinovat základní směry jejich činnosti: péči, ochranu, prezentaci a rozšiřování jejich uměleckých sbírek jako jedinečné součásti národního movitého kulturního dědictví České republiky.

RG chce k naplňování své úlohy, cílů a základních směrů činnosti přispívat tím, že zejména:

1. Podílí se na přípravě základních dlouhodobých i krátkodobých koncepčních materiálů, upravujících úlohu a postavení českého muzejnictví a spolupracuje v této oblasti s dalšími muzejními sdruženími a korporacemi.
2. Na základě zmocnění členy sdružení, zastupuje jejich zájmy ve vztahu k orgánům státní správy, územních a obecních samospráv a dalším právníkům i fyzickým osobám a všestranně propaguje a popularizuje hlavní úlohy a cíle sdružení i jeho jednotlivých členů.

3. Na požádání orgánů státní správy nebo samosprávy se podílí na řešení problémů legislativní povahy, dotýkajících se správy a ochrany uměleckých sbírek i samotné existence galerií (muzeí) umění.

4. Podává orgánům státní správy a samosprávy podněty, návrhy a připomínky ke koncepci a rozsahu sítě galerií (muzeí) umění.

5. Poskytuje ochranu a záštitu svobodné odborné a vědecké práci v oboru a ochranu a záštitu kvalifikované řídicí práci vedoucích pracovníků a manažerů galerií (muzeí) umění, pokud je vykonávána v rámci platných právních předpisů.

6. Na požádání deleguje své zástupce do výběrových řízení a konkursů vyhlášených zřizovateli galerií (muzeí) umění.

7. Podporuje různé formy odborného vzdělávání pracovníků galerií (muzeí) umění, podílí se na jejich zajišťování, případně takovéto formy vzdělávání (odborné kurzy, semináře a školení) organizuje.

8. Formou smířčího řízení řeší případné spory mezi členy sdružení.

9. Podle svých možností poskytuje členům odborné služby nebo jejich zprostředkování, případně tyto služby na požádání poskytuje jiným subjektům.

10. V případě potřeby zřizuje organizační nebo administrativní složky pro prezentační, ediční, agenturní, hospodářské nebo jiné podobné činnosti sdružení.

11. Se zaměřením na hlavní předmět své muzejní oborové specializace, výtvarné umění, provádí vlastní ediční činnost a podporuje ediční činnost svých členů.

12. Samostatně pořádá výstavy, přehlídky a jiné podobné akce nebo se takovýchto akcí, pořádaných jinými subjekty, korporativně nebo v zastoupení jednotlivými členy účastní.

13. Koordinuje spolupráci s odborníky ze všech oblastí oboru dějin umění s cílem aplikovat výsledky historické, teoretické a metodologické práce oboru v odborné praxi galerií (muzeí) umění a na tomto základě připravuje koncepci a strategii jejich odborné práce.

14. Aktivně spolupracuje s podobně profesně zaměřenými spolky, organizacemi a jinými kulturními korporacemi v tuzemsku i zahraničí.

Uvedené činnosti RG realizuje prostřednictvím komory ředitelů, komory odborných pracovníků a komory individuálních členů.

§ III. Členství v RG

1. Členy Rady galerií se mohou stát sbírkotvorné galerie (muzea) umění a to formou kolektivního členství v RG.

Členy RG se mohou stát fyzické osoby činné v oboru působnosti galerií (muzeí) umění, a to buď jako individuální členové nebo čestní členové.

O přijetí nového člena rozhoduje senát RG.

Žadatel, jehož žádost o přijetí byla senátem odmítnuta, se může odvolat k sněmu RG.

2. Kolektivním členem RG se může stát galerie (muzeum) umění, která jako své hlavní poslání vyvíjí systematickou činnost v oblasti ochrany, správy, rozšiřování a veřejné prezentace sbírek výtvarného umění, a to na základě písemné přihlášky podepsané jejím statutárním zástupcem a zaplacením vstupního příspěvku. Galerie (muzeum) umění, která nemá právní subjektivitu, doloží svoji přihlášku souhlasem zřizovatele nebo souhlasem statutárního představitele organizace, jejíž je součástí.

3. Individuálním členem RG se na základě přihlášky může stát fyzická osoba, která není v zaměstnaneckém poměru u kolektivního člena RG a je činná v oboru působnosti galerií (muzeí) umění.

4. Čestným členem RG se může stát na písemný návrh kteréhokoliv člena RG fyzická osoba, která se významnou měrou zasadila o ochranu, rozšiřování a prezentaci veřejně přístupných uměleckých sbírek v České republice nebo o celý obor teorie a dějin umění.

§ IV. Zánik členství

Členství v RG zaniká:

1. Zánikem právnické osoby nebo úmrtím fyzické osoby, která byla členem RG.

2. Písemným prohlášením člena o vystoupení z RG.

3. Odnětím členství v RG členu, který obzvláště závažným způsobem porušil stanovy RG. O odnětí členství takovému členu rozhoduje sněm RG po předchozím pozastavení členství senátem RG.

4. Zánikem členství nevzniká právnické nebo fyzické osobě nárok na vrácení příspěvků a dalších prostředků, které svým jménem do majetku RG vložili.

§ V. Práva členů RG

1. Člen RG má právo podílet se na veškeré činnosti RG.

2. Člen RG má právo volit a být volen do všech orgánů RG s výjimkou komory ředitelů, jejímiž členy se mohou stát pouze statutární představitelé kolektivních členů RG.

Členem komory ředitelů se může stát i zástupce takové galerie (muzea) umění, které nemá právní subjektivitu, jestliže jeho zřizovatel nebo statutární představitel organizace, jejíž je součástí, tohoto zástupce zmocní za tuto galerii (muzeum) umění jednat a zavazovat se.

3. Člen RG má právo být informován o všech činnostech RG a jejich rozhodnutích, tyto informace požadovat a obracet se na orgány RG s návrhy, podněty, stížnostmi a žádostmi.

§ VI. Povinnosti členů RG

1. Člen RG má povinnost dodržovat stanovy RG a napomáhat naplňování jejich úkolů, cílů a činností.

2. Člen RG má povinnost dodržovat všechna řádně přijatá usnesení RG.

3. Člen RG má povinnost řádně vykonávat funkce, které mu byly svěřeny.

4. Člen RG má povinnost řádně a včas platit roční příspěvek. Povinnost platit příspěvky se nevztahuje na čestné členy RG.

§ VII. Orgány RG

1. Orgány RG jsou:

- sněm
- grémium
- senát tvořený komorou ředitelů, zástupci komory odborných pracovníků, kterou mohou tvořit všichni odborní pracovníci kolektivních členů RG a zástupci komory individuálních členů
- předsednictvo
- kontrolní komise
- rozhodčí komise

2. Úkolem orgánů RG je koordinovat a zajišťovat činnosti RG v souladu s jejími stanovami.
3. Orgány RG jsou voleny, s výjimkou členů komory ředitelů senátu RG (viz. § V. odstavec 2).
4. Orgány RG jsou voleny a jednají podle volebního a jednacího řádu RG.

§ VIII. Struktura orgánů RG

1. Sněm RG je nejvyšším orgánem RG. Rozhoduje o stanovách RG a jejich případných změnách, určuje hlavní směry a cíle činností RG, projednává zprávu o činnosti a hospodaření RG, předkládanou předsedou RG za příslušné volební období a rozhoduje o jejím schválení.

Sněm RG odvolává a volí předsedu, místopředsedu a předsednictvo RG, kontrolní komisi a jejího předsedu a rozhodčí komisi a jejího předsedu.

Řádná jednání sněmu svolává předsednictvo RG pravidelně jedenkrát za tři roky. Navrhne-li to jedna třetina kolektivních členů RG nebo vyžádají-li si to mimořádné okolnosti, svolá předsednictvo RG mimořádný sněm.

Jednání sněmu RG se kolektivní členové a individuální členové účastní prostřednictvím delegátů volených podle volebního řádu RG. Při hlasování má každý delegát jeden hlas.

Usnesení sněmu jsou platná, hlasuje-li pro ně nadpoloviční, případně dvoutřetinová většina přítomných delegátů.

2. Grémium RG je konzultativním orgánem RG, jehož hlavním posláním je systematická odborná a metodická pomoc a podpora ochrany, správě, prezentaci a dalšímu rozšiřování sbírek galerií (muzeí) umění.

Grémium tvoří předsednictvo RG a dále na základě dobrovolnosti delegovaní zástupci profesních, vědeckých a školských pracovišť oboru (např. Uměleckohistorická společnost v Českých zemích, Ústav dějin umění ČAV, Ústav pro dějiny umění FF UK v Praze, AICA), zástupci státní správy a samosprávy (VÚSC, MK ČR), případně i zástupci dalších právnických osob nebo i osoby fyzické.

Grémium RG se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za rok. Grémium svolává předseda RG.

3. Senát RG je odborným a koordinačním orgánem RG, který rozpracovává a realizuje cíle a úkoly stanovené sněmem.

Senát je složen ze zástupců komory ředitelů galerií (muzeí) umění a to tak, že každá galerie je zastoupena svým ředitelem nebo jeho statutárním zástupcem, dále ze zástupců komory odborných pracovníků, kteří jsou voleni v jednotlivých členských

galeriích (muzeích) umění a na sněmu RG vždy na dobu tří let a to tak, že každá galerie je zastoupena jedním členem, a ze zástupců komory individuálních členů, volených členy komory v počtu ne vyšším, než kolik činí počet kolektivních členů RG (galerií).

Volby zástupců komory odborných pracovníků v jednotlivých členských galeriích a zástupců komory individuálních členů, musí proběhnout nejméně jeden měsíc před konáním sněmu RG

Senát RG se schází na společném jednání nejméně jedenkrát ročně. Jednání senátu svolává předseda RG. Jednotlivé komory senátu se mohou scházet samostatně, podle svých potřeb.

V případě potřeby může předseda RG svolat mimořádné jednání senátu.

Senát schvaluje výroční zprávu předsedy RG o činnosti, hospodaření a účetní uzávěrku za uplynulý rok, zprávu předsedy kontrolní komise o činnosti za uplynulý rok a upravuje výši členského příspěvku.

4. Předsednictvo je exekutivním orgánem RG, uskutečňujícím úkoly a činnosti zadané senátem nebo sněmem RG.

Předsednictvo má jedenáct členů a je voleno sněmem RG na dobu tří let ve složení:

- 5 členů za komoru ředitelů
- 4 členové za komoru odborných pracovníků
- 1 předseda kontrolní komise s hlasem poradním
- 1 člen za komoru individuálních členů

Předsednictvo tvoří:

Předseda RG - je volen sněmem RG z členů komory ředitelů. Je statutárním představitelem RG, zastupuje RG navenek a je oprávněn jednat a zavazovat se jménem RG. Je reprezentantem RG.

Místopředseda RG - je volen sněmem RG z členů komory ředitelů. Je statutárním zástupcem předsedy RG.

Předseda kontrolní komise - je volen sněmem RG z kandidátů navržených delegáty sněmu RG. Vede a organizuje práci kontrolní komise.

Členové předsednictva: tři další členové voleni z komory ředitelů, čtyři členové voleni z komory odborných pracovníků a jeden člen volený z komory individuálních členů RG.

V případě, že dojde ze závažných důvodů k odstoupení či odvolání některého z členů předsednictva v průběhu volebního období, může být na jeho místo, na návrh senátu, kooptován nový člen z téže komory, za kterou byl zvolen člen odstoupivší nebo odvolaný.

Odstoupí-li v průběhu volebního období předseda RG, převezme jeho funkci do konce volebního období místopředseda RG.

Odstoupí-li v průběhu volebního období předseda i místopředseda RG, musí být svolán mimořádný sněm RG k volbě jejich nástupců.

Předsednictvo RG se schází podle potřeby, nejméně však jednou za 2 měsíce.

5. Kontrolní komise RG je revizním a kontrolním orgánem RG. Členy komise a jejího předsedu volí sněm RG na tříleté volební období.

Komisi tvoří tři členové a předseda kontrolní komise, který je nevoleným členem předsednictva z titulu svého zvolení do funkce sněmem RG a pravidelně se účastní jeho jednání. Předseda vede administrativní agendu komise.

Kontrolní komise je oprávněna kdykoliv nahlížet do vedení účetnictví RG a provádět kontroly správnosti jeho vedení, uskutečňovat revize vyúčtování výnosů a nákladů RG, provádět kontroly účetních uzávěrek, kontrolovat placení členských příspěvků a v případě zjištění závad předkládat předsednictvu RG návrhy na opatření.

Kontrolní komise je povinna o každém kontrolním aktu sepsat kontrolní zprávu, podepsanou všemi členy komise a se zprávou seznámit na nejbližším jednání předsednictva RG.

Předseda kontrolní komise je povinen, nevynutí-li si to mimořádné okolnosti dříve, referovat nejméně jedenkrát ročně na jednání senátu RG o činnosti kontrolní komise.

6. Rozhodčí komise je smířčím orgánem, kterému přísluší řešit stížnosti a spory členů RG a jejich pracovníků.

Pětičlennou komisi volí sněm RG na tříleté volební období.

V čele komise stojí předseda rozhodčí komise, volený sněmem RG na tříleté volební období. Předseda rozhodčí komise vede agendu komise.

Rozhodčí komise se při svém jednání řídí statutem a jednacím řádem rozhodčí komise.

§ IX. Hospodaření RG

1. RG hospodaří s prostředky, které jako svůj příspěvek poskytují členové RG, s příspěvky a dary fyzických a právnických osob a s prostředky, které RG získá z vlastních činností (např. vstupné z výstav, platby z prodeje výstavních a sbírkových katalogů aj.).

2. Hospodaření RG řídí předsednictvo RG na základě úkolů a plánů přijatých sněmem nebo senátem RG. Předsednictvo také zodpovídá za vedení účetnictví RG ve smyslu právních předpisů platných pro sdružení svého typu. Vlastní vedení účetnictví RG může předsednictvo sjednat s kvalifikovanou fyzickou nebo právnickou osobou za úplatu.

3. Předsednictvo RG připravuje rozpočtovou politiku RG na každý kalendářní rok, sleduje vyvornost hospodaření RG a předkládá senátu zprávy o hospodaření RG, včetně pololetních a ročních finančních uzávěrek.

4. Kontrolu hospodaření a vedení účetnictví RG provádí kontrolní komise.

§ X. Zánik RG

1. RG zanikne, zruší-li své členství v RG více jak dvě třetiny jejích kolektivních členů nebo rozhodne-li o jejím zániku tří pětinová většina delegátů sněmu RG.

2. Způsob likvidace a vypořádání majetkových nároků všech členů RG ve smyslu platných právních předpisů určí poslední sněm RG.

§ XI. Symbolika RG

Členové RG a její orgány mají právo užívat loga RG pokud bude navrženo. Logo musí být schváleno nadpoloviční většinou delegátů senátu RG.

§ XII. Zrušující ustanovení

Těmito stanovami se ruší stanovy Rady státních galerií schválené ustavujícím sněmem Rady státních galerií ze dne 17. prosince 1991.

V Olomouci dne 27. února 2001

Mgr. Hana Nováková v.r.
předsedkyně
Rady galerií České republiky

PhDr. Jiří Vykoukal v.r.
místopředseda
Rady galerií České republiky

PhDr. Věra Laštovková v.r.
členka předsednictva
Rady galerií České republiky

PhDr. Ivan Neumann v.r.
člen předsednictva
Rady galerií České republiky

PŘÍSPĚVEK NA SNĚMU RADY STÁTNÍCH GALERIÍ, 2001

PhDr. Jirí Vykoukal

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí hosté!

Dovolte mi, abych vás srdečně uvítal na již čtvrtém sněmu Rady státních galerií České republiky a při této příležitosti připomenul, že letos je tomu právě rovných deset let, co se z iniciativy řady kolegů a kolegyň myšlenka ustavit naše profesní sdružení zrodila, a že v březnu příštího roku završí deset let své právní existence. Nelze si ovšem při této příležitosti současně nepřipomenout, že s těmito deseti uplynulými lety jedno období existence státních galerií a muzeí umění končí a otevírá se období nové, očekávané většinou z nás s pochybnostmi a obavami o osud našich zařízení a sbírek, které stěží mohou odstranit opakovaná ujišťování, že vše je právně dokonale zajištěno a podchyceno, a že záleží jen na nás, jak se k nové situaci postavíme.

Myslím, že nebudu přehánět, řeknu-li, že oněch minulých deset let pro většinu z nás představovalo léta tvrdého učení, během kterých jsme vpravdě za pochodu zvládali základní problémy managementu a řízení v podmínkách, které byly mnohdy více než složité, učili se, že peníze – samozřejmě pokud jsou – mají konečně reálnou cenu a lze za ně pořídit pro naše zastaralá zařízení spoustu užitečných a potřebných věcí a také jsme poznali, jaké výhody může mít a má kooperace, spolupráce a možnost opřít se jeden o druhého. Za těch deset let jsme získali samostatnost v rozhodování, jistou míru sebevědomí a vůli učinit z našich zařízení moderní muzea umění s kvalitními sbírkami a co nejvíce otevřená veřejnosti.

Nepochybně všechno naše snažení a jeho výsledky měly a ještě i dnes mají daleko k dokonalosti a není to jen důsledek nedostatku finančních prostředků, kterých náš dosavadní tolerantní a velmi liberální patron – ministerstvo kultury – ostatně nikdy neměl dost, rozhodně ne tolik, kolik bylo skutečně potřeba, i když musíme objektivně přiznat – rozhlédneme-li se právě zde v Olomouci po prostorách zdejšího muzea a připomeneme si novou galerii v Havlíčkově Brodu nebo nedávno otevřený Dům u Jonáše patřící pardubickým kolegům – že jich zase nebylo tak úplně málo. Odhlédneme-li tedy od problémů ekonomických, musíme si přiznat, že jsme mohli být o ještě větší kus cesty dále, kdybychom bývali uměli a chtěli vzájemnou kooperaci využívat ještě efektivněji a až do finále dotahovat řadu těch dobrých, a dokonce i vynikajících nápadů a podnětů, kterých se v průběhu minulých roků zrodila celá řada, a které jsme mnohdy nechali spadnout pod stůl právě jen pro nedostatek ochoty a vůle k aktivnější práci na společném díle.

I tak si však myslím, že se nemáme za co stydět, a že bilance naší práce není nijak bezúspěšná. Uspořádat během pěti let, při běžném provozu našich zařízení a jejich personálním obsazení dvě velké společné výstavy v Jízdárně Pražského hradu a připravovat v současné době výstavu třetí, tentokrát dokonce v zahraničí, uskutečnit takový významný počín, jakým bylo vydání Průvodce po sbírkách státních galerií, iniciovat vznik databáze DEMUS a aktivně se podílet na jejím rozvíjení a aplikaci v praxi našich galerií, včetně vybavení většiny z nich potřebnou počítačovou technikou a již čtvrtá, velmi úspěšná prezentace galerií na veletrhu turistického ruchu REGIONTOUR v Brně, abych zmínil alespoň projekty nejjávnější, to není výsledek práce nikterak špatný.

Dnes, kdy je situace v našich institucích relativně stabilizovaná a bývali bychom mohli v procesu integrace našich činností výrazně pokročit vpřed, po sice usilovném, nicméně bezúspěšném zápase o budoucnost galerií pod jedním zřizovatelem na půdě Poslanecké sněmovny i Senátu Parlamentu ČR, stojíme v jistém slova smyslu na rozcestí a záleží bohužel do značné míry právě jenom na nás, zda naše zařízení, po změnách v rámci reformy veřejné správy, si i nadále uchovají pocit odborné sounáležitosti, spolupráce a vzájemné podpory, dál budou schopny rozšiřovat a zkvalitňovat své sbírkové fondy a prezentovat je na společných výstavních projektech, nebo zda se znovu stanou oněmi provinčními institucemi, importujícími prefabrikované pražské výstavy a manipulované tentokrát sice již nikoliv komunistickými aparáty, ale zato zájmovými skupinami nejrůznější umělecké i neumělecké provenience, napojenými na místní zákulisí politických stran, které nebudou váhat prosazovat své zájmy i tlakem na exekutivu nových regionálních úřadů. Neboť jakkoliv nám nechybí dobrá vůle i víra v odbornou kvalitu a demokratické cítění aparátu nových krajských úřadů, nemůžeme se zbavit tísnivého pocitu, že nový systém řízení, správy a financování kultury prostřednictvím krajských úřadů tak, jak se před námi postupně rýsuje, až příliš připomíná časy, kterou nejsou ještě natolik vzdálené, abychom na ně zcela zapomněli.

Proto potřebou současné chvíle je maximální otevřenost našeho sdružení co nejširší spolupráci s odbornou veřejností a rozšiřování jeho členské základny o nové členy – sbírkotvorné galerie zřizované městskými úřady, galerie, které jsou relativně samostatnými iniciativ a nadací a zdaleka ne v neposlední řadě i o členy individuální, kolegy z našeho oboru z vědeckých i vysokoškolských pracovišť, stejně jako o představitele a zástupce státní správy i samosprávy, podaří-li se nám je pro náš projekt takové hranice krajů překračující spolupráce mezi galeriemi získat. Pluralita názorů, demokratické rozhodování, kvalifikovanost a odbornost a vysoké pracovní nasazení by měly být určujícími prvky této nové orientace Rady galerií České republiky.

A nyní mi dovolte závěrem mé, jak doufám ne příliš dlouhé a únavné zprávy, i několik slov soukromějšího rázu. Především bych se chtěl omluvit těm z vás, kteří byste mne i v dalších třech letech rádi viděli v čele našeho sdružení za mou rezignaci na kandidaturu předsedy Rady státních galerií, diktovanou mým ne zrovna nejlepším zdravotním stavem. Rád bych však, budete-li to pokládat za vhodné a užitečné a vyjádříte-li s tím samozřejmě ve volbách souhlas, se podílel na práci předsednictva Rady galerií. Radostnou povinností pak mi je poděkovat všem z vás, kteří mne po celých minulých devět let v práci předsedy Rady podporovali, účinně mi pomáhali a pro prosperitu státních galerií a úspěch jejich společných projektů obětovali mnoho ze svého volného času a soukromí. Mé poděkování, jako stále ještě úřadujícího předsedy, samozřejmě také platí panu řediteli Muzea umění Olomouc, docentu Pavlu Zatloukalovi a jeho spolupracovníkům za pohostinství a skvělé pracovní prostředí, které jednání našeho sněmu připravili.

RADA GALERIÍ ČESKÉ REPUBLIKY – OHLÉDNUTÍ ZA DESETILETOU ČINNOSTÍ, 2001

PhDr. Dagmar Jelínková

Smyslem a hlavním posláním galerie – specializovaného muzea výtvarných umění – je vytváření, správa, odborná péče a prezentace uměleckých sbírek, které jsou důležitou součástí hmotného národního dědictví, a jsou jedním ze zdrojů kolektivní paměti lidí i národů.

Během 50. a 60. let 20. století byla na území Československa vytvořena ojedinělá muzejní síť galerií výtvarného umění. Krátce po listopadu 1989 vyvstal zásadní problém, jak tuto síť institucí zachovat, zbavit ji ideologického chápání a podpořit právě její odborné činnosti.

Z podnětu oddělení regionálních galerií při Národní galerii se začali pracovníci galerií scházet a společně řešit své základní problémy, z nichž nejdůležitější byla otázka zřizovatele po zániku krajského uspořádání. K 1. 1. 1991 přešla zřizovatelská funkce pro všechny galerie na ministerstvo kultury ČR (s výjimkou galerie v Karlových Varech, která zůstala okresní do roku 1998, kdy bylo převodem pod MK ČR zabráněno jejímu zániku). Tento přechod byl prvním významným úspěchem odborné argumentace a společného postupu galerií, jejichž existence by bez tohoto kroku byla vážně ohrožena, neboť řada sbírkových fondů měla být zprivatizována.

Potřeba zachování společné odborné báze, připomínkování a navrhování změn ve vztahu ke správě sbírek v měnícím se právním prostředí ČR a zrušení oddělení regionálních galerií v NG vedly v březnu 1992 k ustavujícímu sjezdu Rady státních galerií (RSG), kterou jako občanské sdružení založilo 16 státních galerií – muzeí výtvarného umění. Do roku 1998 se členem RSG stalo všech 22 státních galerií.

Základním cílem RSG byla stanovená koordinace činnosti galerií s cílem chránit jejich umělecké sbírky jako jedinečnou, nezcizitelnou a nedělitelnou součást národního kulturního pokladu a působit, aby se na všech úrovních orgánů státní správy i samosprávy formovalo vědomí spoluodpovědnosti za tyto umělecké sbírky jako součásti národního kulturního pokladu, zavazující je vytvářet v galeriích (muzeích) umění pro správu, ochranu, prezentaci a rozšiřování těchto uměleckých sbírek optimální podmínky. Za dobu svého trvání se RSG podílela na přípravě řady zákonů, které navrhovala ministerstvu kultury či připomínkovala – z těch nejdůležitějších je třeba jmenovat nepřijatou novelu zákona 54/1959 Sb. o muzeích a galeriích, novelu památkového zákona, zákon 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, autorský zákon 121/2000 Sb., zákon 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy, koncepci MK ČR o transformaci příspěvkových a rozpočtových organizací na veřejnoprávní instituce aj. Bohužel ne všechny připomínky a podněty RSG byly vyslyšeny a zahrnuty do výsledné podoby zákonů.

V oblasti odborné činnosti připravila RSG v roce 1993 soupis stavu depozitářů v galeriích, který měl být podkladem MK ČR pro zlepšení péče o sbírky. Začala koordinovat výstavní činnost galerií, v níž se vzájemný finanční podíl několika galerií na jedné výstavě stal nezbytností vynucenou neustálým reálným snižováním příspěvků na činnost. Připravila metodické podklady pro správu sbírek, odborný kodex kurátora sbírek, právní podklady pro sjednocení smluvní agendy a mnohé další materiály, z nichž mohli ředitelé jednotlivých galerií vycházet při přípravě interních předpisů. Jedním z nejdůležitějších úkolů však bylo vytvoření jednotného konceptu počítačové evidence výtvarných sbírek. Po prozkoumání řady možností uzavřela RSG smlouvu s Moravským zemským muzeem v Brně, jehož pracoviště začalo připravovat jednotnou koncepci digitalizace muzejních sbírek nazvanou DEMUS a určenou pro PC a práci v prostředí Access. V roce 1996 převzaly galerie (kromě Národní galerie, která zpracovává svou vlastní evidenci) první verzi DEMUSu pro výtvarné umění, která byla také první dokončenou verzí v celém systému muzejních modulů DEMUS. Po ročním zkušebním provozu bylo přistoupeno k modernizaci tohoto modulu a od roku 1999 začala v galeriích fungovat verze DEMUS 99, která zahrnuje všechny potřebné kroky, jimiž musí výtvarné dílo v galerii projít od nabídky do nákupu po zápis do sbírek, odborné zpracování a výpůjční agendy. V roce 2001–2 vznikla nová verze – DEMUS 01, která zpracovává změny evidence plynoucí ze zákona 122/2000 Sb. o sbírkách a zákona č. 121/2000 Sb. o autorském právu. Tou nejdůležitější změnou je needitovatelnost přírůstkové knihy, přidání tabulky pro záznam licenčních smluv a úprava celé smluvní agendy. Po roce 2005 se počítá s další modernizací modulu, která převezme současná data, ale zlepší některé dosud složitější manipulační kroky plynoucí z operačního prostředí Access 97. Připraveny jsou již i další muzejní verze DEMUSu, např. fotoarchiv, obecný katalog apod. Protože modul pro výtvarné umění používají i některá muzea s výtvarnými sbírkami, otevírá se do budoucna (po dalším rozšíření muzeí pracujících s DEMUSEm a naplnění systému daty) jedinečná možnost základní evidence uměleckých sbírek na území ČR.

Široké veřejnosti se RSG poprvé prezentovala v roce 1993, kdy uspořádala v Jízdárně Pražského hradu výstavu českého výtvarného umění 2. poloviny 20. století ze sbírek státních galerií nazvanou „Záznam nejrozmanitějších faktorů...“. Výstava trvala od 17. 12. 1993 do 6. 3. 1994 a byl k ní vydán obsáhlý katalog. V roce 1998 RSG vydala reprezentativního „Průvodce po historii a sbírkách státních galerií ČR“. Svou akviziční politiku pak RSG veřejnosti představila na výstavě „Přírůstky sbírek státních galerií ČR 1990–1997“, která se uskutečnila opět v Jízdárně Pražského hradu od 3. 6. do 15. 8. 1999. Posledním vydavatelským počinem Rady (již pod novou hlavičkou) je orientační mapa galerijní sítě se stručnou charakteristikou jednotlivých galerií a aktualizovaným adresářem vydaná v letošním roce. RSG se od roku 1997 také pravidelně účastní brněnského veletrhu cestovního ruchu REGI-ONTOUR, kde ve vlastním stánku vedle propagační expozice jednotlivých členských galerií nabízí i zajímavé výstavní katalogy a další odborné materiály, a proto se stal její stánek vyhledávaný studenty a ostatními odbornými pracovníky.

Koordináční a odborná úloha rady nabude od 1. července 2001 nový význam, neboť s ustavením nového krajského uspořádání přestane být většina galerií státními (kromě Národní galerie a Moravské galerie) a bude převedena na jednotlivé kraje. Významná část hmotného kulturního dědictví tak přestane být majetkem státu a o jeho existenci budou rozhodovat jednotlivá krajská zastupitelstva. Z tohoto důvodu provedla Rada státních galerií na svém únorovém sněmu v Olomouci řadu organizačních změn. Vedle změny názvu na Radu galerií České republiky (RG ČR) byly schváleny nové stanovy. Novinkou těchto stanov je možnost rozšíření členské základny i o další instituce, které se věnují sbírkotvorné

činnosti v oblasti výtvarného umění – např. městské či církevní galerie s právní subjektivitou. Dále rada rozšiřuje složení svých orgánů o grémium, v němž by měly vedle členů předsednictva RG ČR zasednout zástupci profesních, vědeckých a školských pracovišť z oboru, ale také zástupci státní správy a samosprávy jednotlivých krajů. Grémium bude konzultativním orgánem rady. Jeho hlavním posláním je systematická odborná a metodická pomoc a podpora galerií – muzeí umění, vytváření dlouhodobé koncepce rozvoje galerijní sítě a jejich strukturálních proměn a podpora odborné správy, ochrany a prezentace sbírek. Základní cíl existence RG ČR zůstal shodný s cílem formulovaným při vzniku RSG, pouze se zpřesnily některé směry činnosti.

Ve spolupráci s nově budovaným „Metodickým oddělením pro správu sbírek v ČR“ v Národní galerii v Praze by měla RG ČR poskytovat ochranu a záštitu svobodné odborné a vědeckovýzkumné práci v oboru, koordinovat odbornou správu a ochranu uměleckých sbírkových fondů, předkládat orgánům státní správy i samosprávy podněty a návrhy ke koncepci sítě galerií (muzeí) umění a jejich vzájemné spolupráci, předkládat podněty k řešení problémů legislativní povahy dotýkající se správy a ochrany sbírek, rozvíjet spolupráci mezi jednotlivými galeriemi, organizovat společné pracovní projekty, napomáhat utváření prostředí pro tzv. vícezdrojové financování či navazovat spolupráci se zahraničními partnerskými institucemi.

Podaří-li se všem těmto vytčeným cílům dostát, měly by galerie ve své další činnosti obstát i ve změněném prostředí. Má-li se však udržet správa sbírek na současné úrovni a nadále se zlepšovat, bude nezbytně nutné tomu přizpůsobit i financování galerií, které nyní ve většině přejde na krajskou samosprávu a které bylo v posledních letech podhodnoceno tzv. Klausovými balíčky. Především závažným excesům si však bude vyžadovat i pozornosti odborníků a veřejnosti stojící mimo obor galerií a muzeí, neboť je nyní mimořádná příležitost nastartovat další rozvoj a odbornou proměnu muzejní práce. A to se bez široké diskuse a podpory nedá uskutečnit.

PŘÍLOHA Č. 6

PÉČE O PAPIROVÉ SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

VÝSLEDEK PRŮZKUMU KOMORY ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ RG ČR

PhDr. Dagmar Jelínková

Péče o papírové sbírkové předměty představuje jednu z dlouhodobě opomíjených stránek péče o kulturní dědictví v našem státě. Přestože je z praxe našich archivů známo (Michal Ďurovič a kol.: Restaurování a konzervování archiválií a knih, Paseka 2002), že od počátku 19. století, začal být papír ze své podstaty nestabilní vlivem vnitřní kyselosti, v důsledku zásadních změn v technologii výroby¹, v současnosti ještě zvyšované znečištěným ovzduším, je tato okolnost v galeriích a muzeích výtvarného umění stále podceňována a nutnost alespoň částečné neutralizace této kyselosti a tím alespoň dlouhodobé zbrždění hydrolytického rozkladu papíru odsouvána. Podobným způsobem je podceňován i vliv světla na zánik papírových sbírek a ochrana před negativním působením prachových částic.

Členské galerie Rady galerií ČR (26) k dnešnímu dni spravují téměř 700 000 ks papírových sbírkových předmětů, ve většině z nich tvoří tyto předměty 60 až 98 % veškerých sbírkových předmětů. Tomuto číslu však zatím neodpovídá pozornost, kterou jednotlivé galerie věnují péči o tyto sbírkové předměty, ani technické vybavení těchto institucí.

Pouze 16 galerií má samostatné depozitáře pro papírové sbírky a pouze tři jsou klimatizované. Jen v 5 galeriích a muzejních odděleních existuje alespoň konzervátorské nebo restaurátorské pracoviště a pouze v 10 je zařízená paspartérna a díla se zapůjčují chráněná paspartou. Ovšem jen 6 galerií se alespoň výběrově snaží, aby pasparty byly z neutrálního nebo zásaditého papíru, který neobsahuje podíl dřevěné složky. Ochrana sbírkových předmětů paspartami z nekyselého papíru není dokončena v žádné galerii, přičemž v sedmnácti galeriích ještě vůbec nezačala. Nejelementárnější způsob ochrany – prokládání papírových sbírkových předmětů tenkým nekyselým papírem – je dokončena pouze ve dvou galeriích s menším objemem sbírek a v 15 galeriích ještě vůbec nezačala,² tento papír je však třeba pravidelně sledovat a měnit, protože i on se vlivem prostředí stává kyselým.

Pravidelné sledování teploty a vlhkosti v depozitářích a výstavních síních se stalo v našich galeriích samozřejmostí, ale jen 6 (respektive 8) galerií může plně tyto podmínky regulovat (a tato okolnost se netýká jen papírových sbírek, které jsou však na výkyvy

1 Zhruba od počátku 19. století byl papír klížen, bělen chlórem a výroba ze lněných nebo bavlněných hadrů byla nahrazena technologií výroby z mletého dřeva.

2 Tato skutečnost jde na vrub nejen nedostatečnému finančnímu zázemí galerií, ale i skutečnosti, že na našem trhu není trvalý český dodavatel potřebné kvality tohoto papíru a dovozové jsou velmi drahé.

a nevhodné klima jedny z nejcitlivějších). Naproti tomu sledování intenzity světelného záření je u nás teprve na počátku – v depozitářích je sledováno pouze ve čtrnácti případech (možnost plné regulace jeho intenzity je však jen v jedenácti), ve výstavních sálech je sledování intenzity světla vyšší – v osmnácti případech, ale pouze v deseti lze přistoupit k jeho plné regulaci. Samostatnou kapitolou k vážné diskusi je i způsob uložení papírových děl, kdy horní vrstvy při dlouhodobém působení mohou svou vahou poškozovat vrstvy spodní. Přitom doporučené skladování paspartovaných děl v papírových krabicích postavených svisle používají částečně jen tři galerie.

Odstranění těchto nedostatků a dosažení světových standardů v péči o papírové sbírky byly ve svém součtu odhadnuty jednotlivými institucemi na závratných 222,5 milionu korun, a to byl odhad uskutečněn v cenách roku 2000–2001. Podrobný rozklad zde uvedených čísel obsahuje vyhodnocení dotazníku, který sestavila komora odborných pracovníků RG a který zmapoval současný stav v jednotlivých členských institucích. Vyhodnocení bylo provedeno souhrnně za všech 26 galerií na základě jejich jednotlivě vyplněných dotazníků. Připočteme-li k celkovému počtu papírových sbírkových předmětů v galeriích a specializovaných muzeích výtvarného umění i papírové sbírky umělecko-historického charakteru, které se nacházejí v ostatních muzeích, jež uvádí analýza sbírkových fondů muzeí ČR připravená Asociací muzeí a galerií v letech 1994–1996 a které překračují 950 000 předmětů, dostáváme se k nutnosti odborné péče o více než 1 milion 651 tisíc papírových sbírkových předmětů, které jsou více či méně ohroženy odborně i finančně podhodnocenou správou českých muzeí. Z toho nezbytně plyne nutnost zřizovatelů jednotlivých galerií, dlouhodobě plánovat finanční prostředky na zajištění nezbytné péče o papírové sbírkové předměty, které jsou nedílnou součástí našeho hmotného kulturního dědictví a jejichž odbornou správu ukládá vlastníkům zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy.

Zpracovala: PhDr. Dagmar Jelínková, květen 2002

PŘÍLOHA Č. 7

K ZÁPISU Z V. SNĚMU RG ČR ZPRÁVA PŘEDSEDKYNĚ RG ČR MGR. HANY NOVÁKOVÉ

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí hosté,

srdečně vás vítám na již V. sněmu Rady galerií České republiky, který se tentokrát schází v prostorách Západočeské galerie v Plzni. Tímto chci jménem nás všech moc poděkovat vedení a všem pracovníkům Západočeské galerie v Plzni za vstřícnost a především za skvělé přijetí a vytvoření příjemného prostředí pro naše jednání nejen dnes, ale i při různých společných akcích v uplynulých letech.

Mým úkolem je nyní zhodnotit období téměř 4 let od IV. sněmu tehdy ještě RSG. Období, které nám všem, ale především našim institucím, přineslo celou řadu změn.

Změna stanov v roce 2000 umožnila přijímat další instituce, podmínkou je jejich sbírkotvorná činnost v oblasti výtvarného umění. V současné době rada sdružuje 27 galerií.

Důležitou aktivitou v uplynulém období byl podíl rady na přípravě některých zákonů navrhovaných Ministerstvem kultury ČR, či připomínkování řady dalších. Bohužel ne všechny připomínky a podněty rady byly vyslyšeny a zahrnuty do výsledné podoby zákonů.

V oblasti odborné činnosti jsme koordinovali výstavní činnost členských institucí, kde se vzájemný finanční podíl několika galerií na jedné výstavě stal nezbytností vynucenou neustálým reálným snižováním příspěvků na činnost. Dále jsme spolupracovali s Moravským zemským muzeem na modernizaci počítačové evidence sbírek výtvarného umění.

Velkou pozornost věnovala rada i přípravě a realizaci několika závažných projektů a prezentací. Z nich bych ráda připomněla např. vytvoření webových stránek RG. Ve spolupráci s Museum Ostdeutsche Galerie Regensburg a Institutem restaurování a konzervačních technik v Litomyšli rada připravila a realizovala seminář s následnou publikací „Rukověť péče o papírové sbírkové předměty“. V oblasti prezentace pak výstavu českého surrealismu ve Spolkové republice Německo (2001) a v neposlední řadě pravidelná každoroční prezentace na brněnském veletrhu cestovního ruchu Regiontour. V roce 2003 se vedle stánku rada prezentovala i doprovodnou akcí, kterou byla výstava věnovaná materiálnímu procesu malby bez vztahu k zobrazovanému námětu. Posledním společným vystoupením je výstava Kresba, kresba..., která je završením několikaleté společné práce věnované ochraně sbírkových předmětů na papíře a z papíru.

Výčet činnosti rady je pravidelně zveřejňován ve výročních zprávách a jako takový je běžně přístupný na webových stránkách, proto se dále chci věnovat již zmíněným změnám, které provázely naši práci v uplynulých letech. Nejpodstatnější a rozhodující změnou byl

přechod většiny našich členských galerií – muzeí umění ze státní správy pod nově budované krajské samosprávy. Některé instituce si změnou zřizovatele zlepšily své rozpočty nebo podmínky své další činnosti, pro jiné tento krok znamenal zhoršení podmínek, v některých případech i hrozbu ztráty samostatné existence. Především ale musím konstatovat, že pochybnosti a obavy o osud galerií formulované na IV. sněmu RG se mnohde ukázaly jako zcela opodstatněné.

O to více mne mrzí, že vzájemná spolupráce a kooperace budovaná s nemalým úsilím prvních deset let naší společné integrace v RSG, vzala hlavně v posledních dvou letech za své. Příčinou je vedle neochoty a vůle udělat něco navíc pro všechny, především nahrazení v minulosti jednotného přístupu MK ČR 14 novými krajskými samosprávami, které si formulují vlastní koncepce, postupy a podmínky, mnohdy značně rozdílné. Chápu, že každý z nás má stále méně času, že nárůst administrativy a hlavně stále sledování neustálých změn legislativy či ekonomických pravidel nám zabírá převážnou část pracovní doby. V některých krajích musíme čelit atakům, které limitují i samotnou odbornou činnost našich institucí, nebo ji přímo zpochybňují, různých regionálně založených kulturně politických a osvětových předstev, které mají kořeny v době totality. Nejde však jen o vyvíjení tlaku na plnění určitých kvantitativních ukazatelů na úkor odbornosti, ale někdy i o snahu z „laických“ pozic usměrňovat činnost našich institucí. Týká se to např. záplývek významných sbírkových předmětů do neadekvátních prostor nebo přímo prosazování určitého druhu „umění“. Na galerie je pak z různých pozic vyvíjen tlak, aby věnovaly pozornost hlavně místnímu „regionálnímu umění“. Představa, že výtvarné umění je v principu dvojí, na jedné straně to regionální – „méně významné“ a na druhé straně „vysoké umění“ je zavádějící a velmi nebezpečná, neboť je snadno zneužitelná. A mnozí z nás si ještě pamatují dobu, kdy i naše instituce byly záměrně ideologicky ovlivňovány.

Některé naše kolegyně a kolegové, kteří tyto problémy nyní nemají, považují společná setkání a snahy o hledání východiska za ztrátu času a odmítají participovat na společné práci. Jak je tento přístup neuvážený a krátkozraký nám mohou ukázat již víkendové komunální volby, které mohou přinést závratné změny v jednotlivých krajích. A se změnami nám opět nastane období, kdy novým zástupcům samosprávy budeme muset neustále znovu a znovu vysvětlovat podstatu činnosti specializované sbírkotvorné instituce našeho typu, její poslání a potýkat se s různými lokálně politickými vlivy a zásahy. A právě proto bychom se měli semknout a společně se snažit o uchování si odborné nezávislosti a nelehkomyslně a neuváženě opouštět pozice, které jsme tak dlouho a těžce získávali. Ba naopak bychom měli stále více zainteresovávat do naší problematiky širší odbornou veřejnost. Více a úžeji spolupracovat s příslušnými uměleckohistorickými pracovišti a programově posilovat celou oborovou interní komunikaci.

Jsem si vědoma skutečnosti, že má předchozí slova jsou poznamenána faktem, že právě fungování galerií v našem kraji bylo ovlivněno řadou negativních zásahů a změn, ale o to více si uvědomuji potřebu a nutnost oborové integrace, vzájemné komunikace a podpory. A o to více si cením všech z vás a vašich spolupracovníků, kteří nám pomáhali v hledání cest a překonávání těchto nekompetentních a problematiky neznalých zásahů do naší práce. Děkuji vám všem, kteří jste se aktivně podíleli na práci pro RG a byli ochotni obětovat hodně svého volného času při přípravě a realizaci akcí a aktivit RG pořádaných.

PŘÍLOHA Č. 8

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ V. SNĚMU RADY STÁTNÍCH GALERIÍ ČR KONANÉM VE DNECH 3.– 4. 11. 2004 V ZÁPADOČESKÉ GALERII V PLZNI

1. den – 3. listopad 2004

vyjmuta část zápisu – celé znění na www.rgcr.cz

V diskusi k přeneseným zprávám nejprve přednesl zdravici Asociace muzeí a galerií její předseda dr. Pavel Ciprian a shrnul zásadní okruhy, kterými se AMG zabývá.

Mgr. Marek Pokorný poté svým vystoupením otočil diskusi k zásadní otázce další existence a smysluplné činnosti RG ČR a navrhl znovu diskutovat o rozpuštění RG ČR a vstupu do AMG, protože situace se změnila, snaha o udržení rady jede hlavně z řad malých galerií, které nemají ochranu MK, v rámci AMG by však byla podpora jednoho velkého sdružení, což vidí jako výhodu. Tuto myšlenku podpořili i dr. Anna Janištinová a prof. Milan Knížák. Dr. Jan Sekera znovu shrnul důvody, proč se po počátečních společných jednáních začátkem 90. let ustavila RG a AMG jako 2 samostatná sdružení. Nejpodstatnější je rozdílný přístup ke sbírkovému předmětu. Muzeum vyjímá sbírkový předmět z jeho původního prostředí a staví ho do nových kontextů. Muzeum umění (galerie) výtvarné dílo naplňuje tím, že jej umísťuje do kontextu vývoje umění. Tím galerie tvoří specifický muzejní obor, který řeší specifické problémy, z hlediska obecných muzeí obtížně zobecnitelné. Rozpuštění rady označil za nepraktické a nešťastné. Toto stanovisko podpořila i řada ředitelů. Oponoval mu prof. Knížák, který ho označil za romantické, a naopak jako pragmatický postup navrhl vytvořit speciální sekci v rámci AMG. Předseda AMG připomněl, že je pro úzkou spolupráci mezi oběma sdruženími a nevidí větší problém v jejich samostatné existenci, rozhodnout se musí sami galerie, upozornil však na skutečnost, že stanovy ani jednoho sdružení zatím nepřipouští splnutí dvou samostatných celků. Doc. P. Zatloukal připomenul důvody osamostatnění se olomoucké galerie z vlastivědného muzea, ale spolupráci s muzei v rámci AMG jako problém nevidí, navrhl ustavení pracovní skupiny, která by otázku sloučení řešila, neboť úkoly, pro něž RG vznikla, se vyčerpaly. Mgr. J. Jůza připomenul, že kvalita činnosti jakéhokoliv sdružení odvisí od ochoty jeho členů k práci, pokud ta nebude, je jedno, zda to bude pod hlavičkou RG nebo AMG. Dr. Jelínková tlumočila stanovisko komory odborných pracovníků, která se také staví za další samostatnou existenci RG, pouze je třeba určit její novou strategii činnosti. Ak. mal. V. Zoubek z Rabasovy galerie, která je členem RG i AMG, zdůraznil, že způsob jejich práce se opravdu odlišuje, ale vztah krajů k oběma sdružením je stejně přezíravý. Dr. Ševeček připomněl, že galerie jsou důležité výspy uměleckohistorického oboru v regionu a rada by měla být garantem oboru, který je rozdílným přístupem krajů v ohrožení.

Téměř dvouhodinovou diskusi uzavřela předsedkyně poukazem na možnost vyjádřit se k otázce další existence RG, kterou všichni dostali během léta v odpovědích na její 4 základní otázky. Z došlých odpovědí se většina vyslovila pro zachování Rady, proto předsednictvo připravilo dnešní jednání sněmu jako řádné volební jednání a tato diskuse celý program posouvá jinam.

Po přestávce navrhla předsedkyně změnu v jednání programu – předřadit volbu předsedy a místopředsedy jednání o novele stanov – protože, nepodaří-li se je zvolit, nemá smysl pokračovat v dalším jednání. Plénum navrženou změnu jednomyslně odsouhlasilo.

Volba předsedy RG ČR

Předsednictvo navrhlo jako kandidáta na předsedu PhDr. Ivana Neumanna, ředitele ČMVU v Praze, který kandidaturu přijal. Protinávrh z pléna nebyl žádný. Činnosti se ujala volební komise. Hlasování bylo tajné, delegáti na hlasovací lístek napsali jméno kandidáta nebo odevzdali lístek prázdný.

Volební komise konstatovala, že z 62 přítomných delegátů sněmu odevzdalo platný volební lístek 60 delegátů, 56 z nich hlasovalo pro dr. Neumanna, 4 byly proti.

V prvním kole byl zvolen předsedou RG ČR PhDr. Ivan Neumann.

Volba místopředsedy RG ČR

Předsednictvo navrhlo jako kandidáta na místopředsedu Mgr. Petra Beránka, ředitele Galerie výtvarného umění v Ostravě, který kandidaturu přijal. Protinávrhem z pléna byl navržen Mgr. Marek Pokorný, ředitel Moravské galerie v Brně, který také kandidaturu přijal. Volba proběhla obdobně jako u předsedy.

Volební komise konstatovala, že z 62 přítomných delegátů odevzdalo platný volební lístek 61 delegátů. Mgr. Petr Beránek získal 34 hlasů, Mgr. Marek Pokorný 25 hlasů, 2 lístky byly prázdné.

V prvním kole byl zvolen místopředsedou RG ČR Mgr. Petr Beránek.

Po přestávce byla započata novelizace stanov RG ČR.

PŘÍLOHA Č. 9

PŘEHLED PROJEKTŮ RG ČR (VĚTŠINA S FINANČNÍ PARTICIPACÍ MK ČR)

- 1993–1994 výstava „Záznam nejrozmanitějších faktorů...“, České malířství 2. poloviny 20. století ze sbírek státních galerií, Jízdárna Pražského hradu, 17. 12. 1993 – 6. 3. 1994
katalog, texty: Vilém Jůza, Jan Kříž, Hana Mandysová, Ivan Neumann, Alena Potůčková, Jan Sekera, Vlastimil Tetiva, Jiří Vykoukal, vydala RSG ČR 1993, ISBN 80-85016-24-9
- 1995 elektronická evidence sbírek RSG ČR DEMUS-VUM
- 1996 elektronická evidence sbírek RSG ČR DEMUS-VUM
- 1997 příprava Průvodce / Příruční adresář a průvodce po historii a sbírkách státních galerií ČR
- 1998 vydání Průvodce / Příruční adresář a průvodce po historii a sbírkách státních galerií ČR, ed. Šárka Brůhová, vydala RSG ČR 1998, ISBN 80-85016-39-7
- 1999 výstava Přírůstky státních galerií ČR z let 1990–1997, Jízdárna Pražského hradu, 3. 6. – 16. 8. 1999
- 2000 Regiontour 2000 v Brně
- 2001 Regiontour 2001 v Brně
Veletrh muzeí v Třebíči
- 2001–2004 projekt Metodika ochrany a ošetřování sbírkových předmětů na papíře a z papíru v muzeích a galeriích, sbírání dat, utřídění, závěry, (2003 seminář 21. – 23. 10. 2003, Litomyšl, publikace Rukověť péče o papírové sbírkové předměty – Sborník textů ze semináře, Dagmar Jelínková, ed., Praha 2003, ISBN 80-903422-0-5)
- 2004 výstava „Kresba, kresba...“, Česká kresba 80. let 20. století ze sbírek členských galerií RG ČR, texty: Dagmar Jelínková, Hana Nováková, Eva Neumannová, vydala RG ČR 2004, ISBN 80-903422-1-3, Západočeská galerie v Plzni 7. 10. – 28. 11. 2004
projekt průzkumu a rozvoje edukačních aktivit v galeriích Nové metody výchovné práce s veřejností v galeriích, zaměřený na vzdělávací činnosti a nové možnosti prezentace umění: 3 realizační části: dotazníkový průzkum v členských galeriích, odborný seminář s tematickou dílnou, Veletržní palác, 3 exkurze do galerií, které prošly projektem Brána muzea otevřená (MG v Brně, GU Karlovy Vary, program pro seniory v domovech důchodců), (vedení projektu Alexandra Brabcová)

2005 vzdělávací cyklus „Rozvoj vzdělávacích činností v muzeích a galeriích, 5 dvou-
denních seminářů
seminář k problematice rozvojových možností databáze DEMUS pro výtvar-
né umění, národních autorit v knihovnických programech „Analýza možnos-
tí rozvoje digitální evidence výtvarných sbírek“, (vedení projektu Alexandra
Brabcová)

2006 vzdělávací cyklus pro ředitele a konference „Komunikace galerií s veřejnou
správou, (vedení projektu Alexandra Brabcová)
výstava „Soustředěný pohled“, grafika 60. let 20. století ze sbírek členských ga-
lerií RG ČR
katalog, texty: Richard Drury, Ivan Neumann, vydala RG ČR 2007, ISBN 978-80-
903422-2-4, Oblastní galerie v Liberci 4. 10. – 25. 11. 2007, Oblastní galerie Vyso-
činy v Jihlavě 24. 1. – 16. 3. 2008

2007 projekt „Analýza služeb a činností galerií pro veřejnost“ (Nové úkoly galerií
v 21. století), sbírání dat, utřídění, závěry, publikace Analýza služeb a činností
galerií pro 21. století, stanovení standardů a stanovení způsobů jejich měření
(indikátorů výkonu) pro galerie, texty: A. Brabcová, D. Jelínková

2008 projekt Region? Region!, cyklus seminářů – workshopů, diskuze k problemati-
ce existence umění v regionu v současné době globalizace

2009 cyklus seminářů na téma Výroční zpráva jako významný komunikační nástroj
galerií a muzeí umění, cílem bylo vytvoření ideální názorné výroční zprávy pro
galerie, (vedení projektu Alexandra Brabcová)

2009–2012 vzdělávací projekt Unie zaměstnavatelských svazů „Zvýšení adaptabili-
ty zaměstnanců organizací působících v kultuře“ (Adaptabilita-kultura) –
CZ.1.04/1.1.06/33.00030. Z 19 členských galerií, které se do projektu zapojily,
bylo za dobu trvání projektu proškoleno 164 účastníků ve 13 různých typech
kurzů – převážně z oblasti kulturního managementu, ale i v jazykových kur-
zech a rekvalifikačním kurzu „Konzervátor knih a papíru“. Financováno Evrop-
ským sociálním fondem v rámci Operačního programu Lidské zdroje.

2010 Registr sbírek výtvarného umění (Promus), databáze spojující evidenci sbírek
členských galerií RG ČR v jeden funkční celek, spolupráce s CITEM

2011 Registr sbírek výtvarného umění a muzejní autority, projekt CITEM „Národní
autority v muzeích a galeriích – interoperabilita s NK ČR“, tvorba autoritních
záznamů pro potřeby muzeí a galerií a jejich možnosti pro zvýšení funkčnosti
Registru sbírek

2012 projekt Rozvoj a kvalita sbírkotvorné činnosti – základní nástroj galerijních
činností, okruhy:
Harmonizace rozvoje Registru sbírek výtvarného umění a Muzejních autorit –
propojování dat sbírkové evidence členských galerií, aktualizace dat v Registru
sbírek; Muzejní autority
Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření – seminá-
ře k problematice muzejních standardů – průzkum aktuální zahraniční situa-
ce, definice východisek pro další činnosti RG
Strategie edukačních činností – cyklus seminářů pro členy KEP k formulaci
a správné prezentaci cílů edukační práce v galeriích
Nové galerie – Nový začátek? – kolokvium k problematice nových galerijních ex-
pozic a jejich inovací a nových galerijních objektů

Ochrana a standardní manipulace se sbírkovými předměty v galeriích – semináře
pro správce depozitářů ke zlepšení kvalifikované správy sbírek – odborní ga-
ranti: prof. Karel Stretti, Theodora Popová (AVU), Jan Jedlička (Kunstmuseum
Winterthur, Švýcarsko), Dagmar Konvalinková (NG Praha)
„Posilování bipartitního dialogu v odvětvích“ – Metody měření kvality –
CZ.1.04/1.1.01/02.00013 – projekt spolufinancován z prostředků ESF prostřed-
nictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního roz-
počtu ČR, spolupráce s Konfederací zaměstnaneckých a podnikatelských svazů
a Českomoravskou konfederací odborových svazů
2013 Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření
II, problematika standardů péče o sbírky, dotazník mapující aktuální stav člen-
ských galerií RG – zpracování, vyhodnocení, překlady základních dokumentů
britských asociací
Harmonizace rozvoje registru sbírek výtvarného umění a muzejních autorit
(pokračování), zpřístupnění na internetovém prohlížeči

2014 Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření III, do-
tazník *Měřítka péče o muzejní, archivní a knihovní sbírky*, zpracovaný Museums,
Archives, Libraries, Association, upravený pro potřeby RG. Vydání textů z mi-
nulých projektů a překladových materiálů na CD: *Sborník závěrečných textů
a překladových materiálů z grantových projektů RG ČR za léta 2007–2013*, ISBN
978-80-903422-4-8
Harmonizace rozvoje registru sbírek výtvarného umění a muzejních autorit
(pokračování). Registr je zdrojem jmen autorů, překročil tento rok hranici 110
tisíc záznamů, tj. více než třetinu celkového množství výtvarných děl ve sbír-
kách členských galerií RG

2015 Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření IV,
Harmonizace rozvoje registru sbírek výtvarného umění a muzejních autorit
(pokračování)

2014–2015 *Sociální dialog v oblasti kultury a sociálních služeb CZ.1.04/1.1.01/B9.00015* –
projekt je spolufinancován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního
programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR, spolupráce
s Konfederací zaměstnaneckých a podnikatelských svazů a Českomoravskou
konfederací odborových svazů

DEMUS

Vladimíra Mazačová

DEMUS vyvinulo oddělení informatiky Moravského zemského muzea v Brně (nyní CITEM) z pověření Asociace muzeí a galerií (AMG), s podporou Ministerstva kultury ČR a v souladu s doporučením CIDOC ICOM. Struktura dat plně odpovídá mezinárodnímu standardu Object ID. Kvalitu zadání garantují oborové komise AMG a RG. O d roku 1995 vznikly verze DEMUS, DEMUS99, od verze DEMUS01(2001) odpovídá systém zákonu č. 122/2000 Sb. o sbírkách, současná verze je DEMUS10.

DEMUS je počítačový systém pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích. Je to kvalitativně vyšší alternativa k přírůstkové knize a ke kartotékám inventárních (katalogizačních) karet, jinak řečeno ke chronologické i systematické evidenci a k odborné dokumentaci sbírkových předmětů. DEMUS pokrývá i administraci akvizičního procesu, přípravu zápůjček, výstav a publikací, konzervátorskou dokumentaci a další specificky muzejní agendy. Textovou dokumentaci sbírkových předmětů lze doplnit obrázky, případně zvukem, videosekvencí či jinými daty. DEMUS je členěn do samostatných oborových modulů.

Na zadání modulu Výtvarné umění se podílela pracovní skupina z řad RSG, resp. RG a kromě definování výše zmíněných funkcí vytvořila skupina slovníky materiálů, technik, rozměrů atd. už v první verzi aplikace DEMUS Výtvarné umění. Od druhé verze prosadila, aby tyto slovníky byly uživateli needitovatelné, co v budoucnu příznivě ovlivnilo jednotnost dat. Všechny tyto tzv. „fixní“ slovníky byly navíc kunsthistoriky přeloženy do angličtiny a němčiny.

Registr sbírek výtvarného umění je společným projektem Rady galerií ČR (RG) a CITEM. Je to elektronický katalog uměleckých sbírek členských galerií RG. Jeho hlavním cílem je zpřístupnit sbírky výtvarného umění odborné veřejnosti za účelem vyhledávání děl pro prezentace a badatelské účely, je také volně přístupný, v dlouhodobém horizontu chce ukázat propojení muzejních autorit a sbírek výtvarného umění. Využívá dat zapsaných v DEMUSu, transfer probíhá pomocí uživatelsky jednoduché aplikace **Převaděč** a data jsou zobrazována na aplikaci **Promus** s rozsáhlým vyhledávacím aparátem. Skládá se ze tří tabulek – **Sbírky** (představuje sbírkové fondy) – **Instituce** (představuje zúčastněné instituce) – **Autoři** (pomocná, pracovní tabulka sloužící k sjednocování jmen autorů a propojení s NA a MA).

Registr sbírek výtvarného umění začínal zkušební verzí v roce 2008. První prezentace Registru proběhla na Komoře ředitelů Rady galerií v Kutné Hoře v lednu 2009, odborné veřejnosti muzeí a galerií byl Registr představen v prosinci na konferenci Archivy, knihovny,

muzea v digitálním světě 2009 v Národním archivu v Praze. K dnešnímu dni obsahuje Registr 201037 záznamů.

Muzejní autority začínaly jako projekt **“Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR”** v roce 2007 a řešený v letech 2007–2011. Po ukončení projektu garantuje MZM – CITEM udržitelnost jeho výsledků po dobu 5 let, tj. do roku 2016.

Projektu předcházely dva semináře uspořádané CITEM a RG na téma **“Analýza možností rozvoje digitální evidence výtvarných sbírek”**. V rámci seminářů zazněly příspěvky o možnosti využívání Národních autorit kurátory muzeí a galerií, což přítomné natolik zaujalo, že CITEM ještě tentýž rok podalo přihlášku do veřejné soutěže vědy a výzkumu vyhlášené MK ČR s projektem **„Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR“**. Projekt byl sice kvůli formálním nedostatkům schválen až v příštím roce, ale během tohoto roku proběhlo několik přípravných prací a setkání. Po představení projektu na zasedání se-nátu AMG byl plánovaný projekt podpořen rovněž tímto profesním sdružením.

Muzejní autority obsahují ověřené údaje o osobách, korporacích a místech a jsou zdrojem jednotného zápisu jmen autorů pro dokumentační systémy. Cílem je budování Muzejních autorit jako nástroje přispívajícího k jednotnosti a správnosti sbírkové dokumentace

Muzejní autority (MA) přímo navazují na systém Národních autorit (NA) zavedený v knihovnách, jsou jeho rozšířením, nadstavbou. Zpracovávají osobnosti oboru výtvarné umění.

Ve spolupráci RG a CITEM byl řešen dílčí projekt **Harmonizace rozvoje Registru sbírek výtvarného umění a Muzejních autorit**. MA zpracovávají autory zastoupené v Registru a stanovují preferovanou formu jména autora. Tabulka Autoři v Registru obsahuje preferovanou formu jména a varianty jmen zapsané v DEMUSu. Obě databáze, Registr a MA, jsou propojeny – z tabulky Autoři na podrobný autoritní záznam v MA a ze záznamu personální autority v MA do Registru na zastoupení autora ve sbírkách členských galerií RG.

Pilotní realizace je postavena na systému ARL, databáze MA je samostatná oddělená databáze ke každému záznamu v MA musí existovat odpovídající záznam v NA, obsah záznamu v MA je rozšířením obsahu odpovídajícího záznamu v NA.

Výsledky projektu jsou k dispozici všem muzejníkům.

- nový webový editor personálních autorit
- návod k práci s nástroji systému ARL pro tvorbu a správu muzejních autorit ve formátu MARC21 (pouze pro zaškolené editory MA)
- certifikovaná metodika pro tvorbu autoritních záznamů
- prohlížeč muzejních autorit

1990, jednání předsednictva RG v Anežce

NG 2007

Zlín 1991

Troja 2008

**MEDAILONY
ČLENSKÝCH GALERIÍ
RADY GALERIÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE V HLUBOKÉ NAD VLTAVOU

zřizovatel: Jihočeský kraj

Alšova jihočeská galerie byla založena v roce 1951 jako krajská galerie a do názvu dostala jméno jihočeského rodáka Mikoláše Alše. Vlastní činnost zahájila 1. 1. 1953 v Českých Budějovicích v prostorách krajského muzea. V dubnu 1956 přesídlila do nově adaptovaných prostor jízdárny zámku Hluboká (arch. F. Beer 1845–1847, přestavba arch. J. Fidra), kde sídlí dodnes. V roce 1967 byla zřízena pobočka AJG v Bechyni se zaměřením na moderní českou a světovou keramiku. Sídlí v rekonstruovaných prostorách někdejšího zámeckého pivovaru. Pro výstavní účely AJG byl v roce 1993 otevřen rekonstruovaný renesanční dům v Českých Budějovicích.

Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou

P. O. Box 80, 373 41 Hluboká nad Vltavou

telefon: 387 967 041, fax: 387 965 436, e-mail: info@ajg.cz, www.ajg.cz

Objekty

Zámecká jízdárna, Hluboká nad Vltavou

Wortnerův dům, České Budějovice

Mezinárodní muzeum keramiky, Bechyně, zámek

Sbírky

Gotické umění jižních Čech, jedna z nejvýznamnějších sbírek střední Evropy, shromáždila řadu děl sochařství a deskového malířství z jihočeského regionu a Šumavy od konce 13. století do první třetiny 16. století, čítající na 200 předmětů. Mezi nimi vynikají např. Madona z Rudolfova (před 1275), Kristus z Božího hrobu (kolem 1350), Madona se sv. Kateřinou a Markétou (deska z okruhu Mistra vyšebrodského), Adorace Páně od Mistra třeboňského,

desky z Doudlebské archy (1494), řezbářské práce z počátku 16. století od Mistrů žebráckého a zvíkovského Oplakávání a jejich okruhu – Sv. Trojice českobudějovická, Marie z Kralovic, Sv. Marie Magdalena z Malého Boru či z Čakova, Světice z Homol atd.

Ve sbírce **Českého a evropského umění 16. až 18. století** vynikají především kolekce nizozemské malby (Vincent Sellaer, Quentin Massys, Claes Molenaer, W. Knijf, Jan van Goyen, C. J. Delff aj.) a některá díla jiných evropských malířských škol (Cesare da Sesto, Giovanni Battista Tiepolo, J. Ch. Brand, Norbert Grund, Jan Jiří Heintsch atd.). Rozsáhlá je kolekce barokního sochařství, především jihočeské provenience.

České umění 19. století. Soubor maleb, plastik, kreseb a grafik minulého století je menšího rozsahu, přesto zde objevíme vynikající díla mistrů českého výtvarného umění - zastoupeni jsou: Ludvík Kohl, František Tkadlík, Bedřich Havránek, Julius Mařák, Alois Kirnig, Antonín Chittussi, Mikoláš Aleš, Václav Brožík, Maxmilián Pirner, Josef Václav Myslbek a další). České umění 20. století obsahuje téměř všechny důležité názorové okruhy s určitým důrazem na fantazijní aspekty moderní tvorby (Jan Preisler, Antonín Slavíček, František Bílek, Bohumil Kubišta, Josef Čapek, Emil Filla, Jindřich Štyrský, Toyen, František Muzika, František Janoušek, Jan Bauch, Skupina RA a Skupina 42). Zastoupena je rovněž neoficiální tvorba 50. a 60. let (okruhy Konfrontací a Šmidrů), Volné seskupení 12/15 atd.

Jádro sbírky moderní keramiky tvoří kolekce výsledků Mezinárodních symposií keramiky v Bechyni od roku 1966. Vedle ní je soustavně zakupována a prezentována volná keramická tvorba především českých autorů (Václav Šerák, Marta Taberyová, Jindřiška Radová, Pravoslav Rada, A. Kroupová, Lubor Těhník, Hana Purkrábková, Bohumil Dobiáš st. i ml. a další).

GALERIE FELIXE JENEWEINA MĚSTA KUTNÉ HORY

zřizovatel: město Kutná Hora

Vzniku galerie výtvarného umění v Kutné Hoře předcházely první pokusy u vybudování „lidové galerie“ v Rytířském sále historického Vlašského dvora v roce 1910, tedy v prostorách, kde se nyní nachází stálá expozice české mince a medaile. V roce 1950 došlo ke zřízení Galerie Felixe Jeneweina ve Vlašském dvoře jako stálé expozice Jeneweinova díla. Tato expozice ale neměla dlouhého trvání. Ke vzniku i k ustanovení Galerie Felixe Jeneweina jako správce sbírek přispěly jak tyto uvedené okolnosti, tak i úsilí kutnohorských osobností. Malíř Josef Jan Šedivý (1887–1956), postimpresionistický realista, činný po roce 1910 spolu s Václavem Rabasem a dalšími na poli Umělecké besedy, byl jedním z prvních, kdo usilovali vedle paní Jeneweinové o zřízení stálé Jeneweinovy galerie. Ke sbírce přispěl sám několika svými plátny. Na statutárním základě je Galerie Felixe Jeneweina městskou galerií výtvarného umění od dubna 1993. Vedle správy uměleckých sbírek se galerie od listopadu 1995 věnuje systematicky výstavní činnosti.

*Galerie Felixe Jeneweina v Kutné Hoře
Vlašský dvůr, Havlíčkovo nám. 552, 284 00 Kutná Hora
telefon: 327 512 347, e-mail: gff@kh.cz, www.gff.kh.cz*

Objekty

Vlašský dvůr, Kutná Hora
Sankturinovský dům, Kutná Hora

Sbírky

Felix Jenewein (1857–1905), významný kutnohorský rodák, studoval malířství v Praze v letech 1873–1879 na pražské akademii u Jana Swertse, v letech 1879–1880 u profesora Josefa Trenkwalda ve Vídni. Jenewein, malíř figurálních historických a náboženských výjevů, příslušník, tzv. generace Národního divadla, navazoval svou vypjatou náboženskou malbou na příklad prerafaelistů a nazarénů.

V roce 1941 paní Marie Jeneweinová, vdova po Felixu Jeneweinovi, odkázala jeho uměleckou pozůstalost městu Kutné Hoře. Kutná Hora se tak vedle Národní galerie v Praze stala vlastníkem kvalitního souboru téměř 200 Jeneweinových prací obsahujícího rané kresby i studie, včetně některých definitiv z vrcholného období autorovy tvorby. Patří mezi ně například studie k Dopolnedi Velkého pátku (1894), část cyklu Jidáš Iškariotský (1897) a část cyklu Mor (1900), studie ke Stěhování Židů (1904), kresby pro nástěnné malby v kostele U Sv. rodiny ve Vídni-Ottakringu a mnoho dalších. Hlavní a nejvýznamnější částí uměleckých sbírek města je právě tato sbírka, jež svým charakterem představuje velmi cenný soubor.

Výstava Pas de Paris, 1998

GALERIE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

zřizovatel: Magistrát hlavního města Prahy

Galerie hlavního města Prahy (GHMP) byla založena rozhodnutím rady Národního výboru hlavního města Prahy v roce 1963. Sbírky GHMP začaly narůstat již téměř sto let před jejím právním ustanovením, v době, kdy se zrodila idea městské galerie. První písemný návrh na její zřízení podala městu roku 1865 Umělecká beseda na popud malíře Josefa Mánesa. Městská rada sice přislíbila návrhu vyhovět, ale ke konkrétním činům nepřistoupila. Nakupovala ovšem příležitostně díla soudobých umělců a používala je převážně k výzdobě reprezentativních prostor.

Otázka založení městské galerie začala být opět aktuální po roce 1918. Městská pojišťovna, která ve 20. letech dotovala stavbu Městské knihovny, rezervovala v nejvyšším patře budovy pro plánovanou galerii výstavní sály – ty však magistrát postoupil Společnosti vlasteneckých přátel umění. Přesto magistrát od 20. let uvolňoval každoročně velké finanční částky na nákup uměleckých děl. Problém vlastní budovy zůstal přes četné snahy nevyřešen.

Až v 60. letech Galerie hlavního města Prahy (založena 1963) dostala k dispozici jako sídlo Bílkovu vilu (stálá expozice soch a kreseb Františka Bílka zde byla otevřena roku 1966) a sousední vilu, v Mickiewiczově ulici na Hradčanech. Jako výstavní prostory měly GHMP sloužit Trojský zámek, výstavní síň ve 2. patře Staroměstské radnice, později i Křížová chodba, Rytířský sál a ateliéry Obecního domu. Galerii se podařilo získat i Trojský zámek, nově jí byl svěřen rekonstruovaný dům U Kamenného zvonu na Staroměstském náměstí, kde od roku 1988 pořádá výstavy. Roku 1990 darovala vnučka Františka Bílka GHMP první umělcův dům v Chýnově u Tábora s částí pozůstalosti. Po rekonstrukci zde bylo otevřeno Bílko muzeum. Po více než šedesáti letech byly vráceny městu výstavní sály Městské knihovny

a GHMP zde začala po rekonstrukci v roce 1994 pořádat výstavy moderního a současného umění.

Stálou expozici českého umění 20. století umístila GHMP od května 1998 v rekonstruovaném domě U Zlatého prstenu v Ungeltu. Výstavní prostory Colloredo-Mansfeldského paláce a slouží jako experimentální scéna, kde se představují nejmladší autoři, a v nejnověji získaných prostorech v Revoluční ulici nalezneme Dům fotografie.

Galerie hlavního města Prahy

Městská knihovna, 2. patro, Mariánské nám. 1, 110 00 Praha 1

telefon: 222 314 259, fax: 222 327 683, e-mail: office@ghmp.cz, www.ghmp.cz

Objekty

Dům U Kamenného zvonu, Staroměstské nám. 13, Praha

Městská knihovna, Mariánské nám. 1, Praha

Dům u Zlatého prstenu, Týnská 6, Praha

Bílkova vila, Mickiewiczova 1, Praha

Dům fotografie, Revoluční 5, Praha

Colloredo-Mansfeldský palác, Karlova 189/2, Praha

Staroměstská radnice, Staroměstské nám. 13, Praha 1

Zámek Troja, U Trojského zámku 1, Praha 7

Bílkův dům v Chýnově, Údolní 133, Chýnov u Tábora

Sbírky

Sbírka Galerie hlavního města Prahy čítá celkem 13 948 uměleckých děl. Galerie navíc spravuje 420 veřejných plastik.

Sbírka Kresby

Sbírka kresby obsahuje řadu unikátních autorských i tematických souborů. Galerie vlastní rozsáhlý soubor kreseb secesně-symbolistního sochaře Františka Bílka, obsáhlou kolekci studií a skic sochaře Jaroslava Horejce, velké množství kreseb historizujícího malíře Václava Brožíka. Je zastoupena také řada dalších významných českých umělců, např. Mikoláš Aleš, Alfons Mucha, Václav Špála či Jan Konůpek, i generace umělců nastupujících na výtvarnou scénu v padesátých a šedesátých letech 20. století (Adriena Šimotová, Eva Kmentová, Václav Boštík, Jiří Kolář, Robert Piesen, Milan Grygar, Karel Malich).

Sbírka grafiky

Početně nejobsáhlejší sbírka GHMP obsahuje, mimo konvolut pragenzií, který byl základem grafického souboru ještě původní magistrátní sbírky, kvalitní soubory autorů řazených k českému symbolismu: Františka Koblihy, Josefa Váchala a Jana Konůpka, k nejobsáhlejším patří grafiky Františka Bílka. Grafický fond se podařilo doplnit o řadu kvalitních autorských souborů: Karla Malicha, Jiřího Balcara, Jiřího Koláře, Aleny Kučerové, Evy Bednářové a Vladimíra Boudníka. Boudníkův soubor obohatila v roce 2004 obsáhlá unikátní kolekce ze sbírky Jiřího Koláře, kterou dostala Galerie od umělce a jeho ženy darem. Soubory Aleny Kučerové a Vladimíra Boudníka obsahují kromě grafických listů i konvolut matric, které jsou v kontextu jejich tvorby samostatnými uměleckými artefakty.

Sbírka malby

Specifika sbírky malby GHMP tkví především v několika početně významných autorských souborech. Jedná se konkrétně o obsáhlý soubor děl Václava Brožíka, o kolekci Jaroslava Čermáka a konečně o důležitý soubor děl Alfonse Muchy. Sbírka malby tvoří kvalitní průřez dějiny českého malířství 19. a 20. století. V rámci motivických okruhů převažuje zaměření řady děl na pražskou tematiku, ať už v městských vedutách, nebo v unikátním souboru portrétů pražských starostů a primátorů.

Sbírka plastiky

Nejstarší exponáty sochařské sbírky GHMP pocházejí z původní magistrátní sbírky, město předalo Galerii v roce 1963 kolekci čítající více než 500 plastik. Vedle děl kolísavé kvality obsahovala řadu hodnotných sochařských děl nakupovaných přímo ze soudobých výstav (Benda, Durasová, Kaplický, Lidický, Mařatka, Pokorný). V šedesátých letech byly doplňovány původní soubory (Kafka, Šaloun) a zároveň budovány ucelené soubory děl významných současných autorů (Chlupáč, Kmentová, Janoušková, Vožniak, Nepraš, Malich). V polovině sedmdesátých let získala Galerie mimořádný a ve srovnání s jinými galeriemi rozsahem zcela ojedinělý soubor prací Jaroslava Horejce. Od druhé poloviny osmdesátých let GHMP systematicky doplňuje chybějící díla závažných představitelů českého sochařství minulosti i současnosti (Wichterlová, Malich, Kolíbal). Výjimečný význam má soubor prací sochaře Františka Bílka, který je součástí umělcovy pozůstalosti a je součástí stálé expozice v Bílkově vile v Praze a v umělcově domě v Chýnově.

Sbírka nábytku

Základem sbírky je nábytek Františka Bílka, který tvořil inventář obou umělcových domů – pražské vily, získané Galerií v roce 1962, a domu v Chýnově, který Galerii darovala Bílkova vnučka v roce 1990 spolu s další částí umělcovy pozůstalosti. Především v případě Bílkovy pražské vily se jedná o unikátní soubor Bílkelem navrženého nábytku, kde je funkčnost a zručnost řemeslného zpracování propojena s mimořádnou tvůrčí invencí autora (vlastnoručně provedené řezby). V kontextu dobové nábytkářské tvorby je tato kolekce ojedinělým příkladem. K nejcennějším částem sbírky nábytku patří soubor jídelny a pracovny z pražské Bílkovy vily.

Sbírka fotografie

Nejmladší sbírka byla založena v roce 1997. Samotný akt jejího založení reflektoval posuny ve výstavní a akviziční strategii galerie v průběhu 90. let. Sbírka obsahuje jak digitální, tak klasickou fotografii. Její základ tvoří práce autorů generace 90. let (Jasanský – Polák, Markéta Othová, Veronika Bromová), kteří nepojímají médium fotografie již jen v tradičním slova smyslu, ale komplexně a volně, a zaměřují se především na její instalačně prostorové přesahy.

Veřejná plastika

Soubor veřejné plastiky ve správě GHMP odráží vývoj sochařské výzdoby v pražském veřejném prostoru: do souboru náleží i ojedinělý románský reliéf, původně umístěný při Juditině mostu, jedna z nejstarších památek sochařství v Čechách. Z bohatého souboru zejména vrcholně barokních dekorací jmenujme soubor soch a sousoší světců na Karlově mostě nebo plastiky Matyáše Bernarda Brauna pro Vrtbovskou zahradu. Kolekce 19. století je více zaměřena na pomníky osobností a vrcholí díly, jako např. pomníkem Jana Husa na Staroměstském náměstí nebo sv. Václava na Václavském náměstí.

GALERIE KLATOVY / KLENOVÁ

zřizovatel: Plzeňský kraj

Činnost Galerie Klatovy / Klenová se počítá od roku 1964, kdy vznikla jako Státní galerie výtvarného umění. Základní ideou jejího výstavního i akvizičního programu bylo vytvoření galerie české plastiky v přírodě. Původně byla umístěna v areálu hradu a zámku Klenová, roku 1978 získala další výstavní prostory ve vile manželů Kotrbových na Klenové. Od roku 1989 je její součástí také Galerie U Bílého jednorožce v Klatovech a od roku 1997 Galerie Sýpka Klenová. Galerie v současnosti vedle stálé expozice pořádá výstavy moderního umění a symposia s mezinárodní účastí.

Galerie Klatovy / Klenová

Zámek 1, 340 21 Janovice nad Úhlavou

telefon: 376 392 208, fax: 376 312 049

e-mail: info@gkk.cz, www.gkk.cz

Objekty

Galerie U bílého jednorožce, Nám. Míru, Klatovy

Zámek a hrad s budovou, Klenová

Sýpka, Klenová

Sbírky

Základ sbírek tvoří soubor českého umění 20. století s početnějšími kolekcemi prací Vilmy Vrbové-Kotrbové, Jana Smetany, Jiřího Koláře, Oldřicha Kulhánka, Ladislava Nováka, Volného seskupení 12/15, Oldřicha Smutného, Adrieny Šimotové, Aléna Diviše, Jana Baucha, Jana Koblas, Olbrama Zoubka, Michala Ranného, Evy Kmentové, Stanislava Kolíbala, Věry Janouškové, Vladimíra Janouška, Martina Mainera, Margity Titlové-Ylowski, Vladimíra Kolkolii a dalších.

Vedle nekonvenčního výstavního a hudebního programu přistoupila galerie k zásadnímu oživení sbírkového fondu, který se zaměřil na české a slovenské umění, s důrazem na žijící umělce.

Zajímavým a ojedinělým specifíkem je soubor plastik zakomponovaný do venkovního veřejného prostoru hradu a zámku a zastoupený autory Vincencem Vinklerem, Jaroslavem Rónou, Adélou Matasovou, Čestmírem Suškou, Antonínem Kašparem, Jiřím Seifertem, Monikou Immrovou a dalšími významnými osobnostmi výtvarného umění.

GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ

zřizovatel: Královéhradecký kraj

Galerie moderního umění byla založena v roce 1953 jako krajská galerie s dočasným sídlem na zámku v Rychnově nad Kněžnou, v roce 1963 byla přemístěna do barokních prostor biskupské rezidence v Hradci Králové. V roce 1990 byla pro potřeby galerie uvolněna secesní budova bývalého Záložního úvěrového ústavu (arch. Osvald Polívka, sochařská výzdoba portálu Ladislav Šaloun), kde instituce dnes sídlí. Galerie navazuje na dlouholetou tradici, vzniklou v roce 1901 založením fondu na výstavbu galerie, dále darem 100 obrazů městu Hradci Králové od biskupa ThDr. Doubravy v roce 1919 a zřízením městské obrazárny ve staré radnici v roce 1936, která tehdy nahradila nerealizovanou městskou galerii, projektovanou v letech 1931–1933 architektem Josefem Gočárem.

Galerie moderního umění

Velké nám. 139-140, 500 03 Hradec Králové

telefon: 495 514 893, telefon/fax: 495 512 420, e-mail: info@galeriehk.cz, www.galeriehk.cz

Sbírky

Fondy galerie jsou velmi bohaté a obsahují průřez českým uměním 20. století. Zastoupeni jsou všichni významní představitelé naší výtvarné kultury, jejichž tvorba je spjata s utvářením moderního a současného českého výtvarného umění, počínaje secesí (Jan Preisler) a členy skupiny Osma (Bohumil Kubišta, Emil Filla atd.). Rozsáhlou kolekci tvoří imaginativní umění mezi dvěma světovými válkami (Toyen, Jindřich Štyrský, Josef Šíma, Alois Wachsmann, František Muzika, Zdeněk Rykr aj.), dále Skupina 42 (Ladislav Zív, Kamil Lhoták, František Gross, František Hudeček, Jan Kotík atd.), Skupina RA (Václav Tikal), z poválečné tvorby jsou velmi silně zastoupeny tendence 60. let – abstrakce a informel (Mikuláš Medek, Robert Piešen, Vladimír Boudník, Jiří Balcar atd.) a díla současných umělců.

GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V ROUDNICI NAD LABEM

zřizovatel: Ústecký kraj

Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem zahájila novou etapu své existence v roce 1965, kdy byla otevřena rekonstruovaná budova bývalé jízdnárny lobkowiczského zámku, postavená v poslední čtvrtině 17. století italským architektem Antoniem Portou. Historie galerie a jejích sbírek je však daleko starší. Odvíjí se od zakladatelského počínu významného roudnického sběratele a mecenáše Augusta Švagrovského, který v roce 1910 daroval rodnému městu – za účelem zřízení moderní galerie – sbírku čítající na 225 uměleckých děl.

Galerie moderního umění

Očkova 5, 413 01 Roudnice nad Labem

telefon/fax: 416 837 301, e-mail: galerie@galerieroudnice.cz, www.galerieroudnice.cz

Sbírky

Sbírkový fond dnes obsahuje více než 3.500 uměleckých děl z období od 17. století do současnosti.

Jádro sbírek roudnické Galerie moderního umění spočívá v zakladatelském daru sběratele a mecenáše Augusta Švagrovského z roku 1910. Díky němu vznikla třetí nejstarší veřejně přístupná sbírka výtvarného umění na našem území. Nejhodnotnější základ souboru krajinomalby z přelomu 19. a 20. století tvoří 60 obrazů Antonína Slavička. Vedle Antonína Slavička je v ní početně zastoupen také Miloš Jiránek a Antonín Hudeček. Na Švagrovského tradici navázal cílenou akviziční politikou v šedesátých letech minulého století historik umění a první ředitel galerie Miloš Saxl (1921–1992), který se soustředil na umění meziválečného období a umění svých současníků. Důležitou roli v akviziční politice sehrálo uspořádání 1. Mezinárodního malířského symposia v roce 1970. V jeho průběhu vznikla na půdě galerie

celá řada artefaktů, která jejich autoři-umělci z Československa i ze zahraničí roudnické galerii posléze věnovali. Uspořádání symposia a zařazení děl z této akce do sbírky (mimo jiné od Otakara Slavíka, Václava Boštíka, Miloše Ševčíka, Bohdana Kopeckého a dalších) bylo opožděnou tečkou za úspěšným obdobím šedesátých let.

Nejkvalitnější díla sbírky, soustředěná alespoň zčásti ve stálé expozici, reprezentují výtvarné směry a tendence první poloviny 20. století od nových impulsů v krajinomalbě přes expresi a kubismus až k surrealismu. Mezi špičkovou patří například kubistická zátiší Emila Filly či portrét Antonína Procházky, stejně jako neoklasicistní obrazy Jana Zrzavého a Otakara Kubína či surrealistická díla Františka Janouška, Václava Tikala a Josefa Istlera. Avantgardní linii doplňuje zajímavá kolekce sociálního umění a české varianty nové věcnosti s obrazy Karla Holana, Pravoslava Kotíka, Miloslava Holého či Františka Viktora Mokrého. Velmi kvalitně je zastoupeno malířství i sochařství čtyřicátých let, naznačující panorama válečné a poválečné tvorby v čele s díly členů Skupiny 42, Sedm v říjnu a Ra i jejich solitérních spoluputníků Zdeňka Sklenáře, Františka Tichého a Františka Muziky. Silnou pozici ve sbírkách galerie zaujímá výtvarné umění šedesátých let 20. století, a to především díky grafikám a obrazům jeho předních osobností Václava Boštíka, Jiřího Johna či Mikuláše Medka. Spektrum rozšiřuje kolekce informelu, lettrismu a gestické abstrakce s díly Jana Koblasý, Zbyška Siona, Aleše Veselého, Roberta Piesena, Jiřího Balcara a Jana Kotíka, stejně jako tvorba novofiguralistů Františka Ronovského, Jiřího Načeradského a Rudolfa Němce. Reprezentativními díly je zastoupena i tvorba z období normalizace, stejně jako umění recentní a současné. Mezi ty nejkvalitnější patří díla Čestmíra Kafky, Adrieny Šimotové, sester Jitky a Květy Válových či díla umělců generace sedmdesátých let –Václava Bláhy, Ivana Ouhela či Petra Pavlíka. V duchu sběratelské a sbírkotvorné tradice, založené Augustem Švagrovským a Milošem Saxlem, pokračovala roudnická galerie i za vedení Miroslavy Hlaváčkové, kdy přibyla celá řada kvalitních děl od soudobých autorů. Odkaz zakladatelů je pro galerii závazný podnes.

Antonín Slaviček, Slunce v lese, (1898)

GALERIE STŘEDOČESKÉHO KRAJE V KUTNÉ HOŘE

zřizovatel: Středočeský kraj

GASK – Galerie Středočeského kraje sídlí v Jezuitské koleji v Kutné Hoře. Je institucí zaměřenou svou sbírkou i výstavním programem na výtvarné umění 20. a 21. století. Jako instituce vznikla v roce 1963 pod názvem Středočeská galerie a svou činnost zahájila na zámku Nelahozeves v roce 1964. V letech 1969 až 1971 byly rekonstruovány tři historické domy v Husově ulici na Starém Městě pražském, kde bylo vytvořeno sídlo galerie a prostory pro proměnné výstavy. V roce 1993 se galerie přejmenovala na České muzeum výtvarných umění v Praze. V roce 1994 získalo pro svoji expozici kubistický Dům U Černé Matky boží v Celetné ulici v Praze. V roce 1998 byla vládou ČR přidělena Českému muzeu výtvarných umění Jezuitská kolej v Kutné Hoře jako budoucí sídlo galerie. Rekonstrukce rozsáhlého objektu začala v roce 2004. V roce 2009 muzeum umění přeneslo své sídlo do Kutné Hory a svůj název změnilo na GASK – Galerie Středočeského kraje. V květnu roku 2010 byla otevřena expozice sbírek a zahájen výstavní provoz. V roce 2013 byla dokončena rekonstrukce poslední části Jezuitské koleje – severního křídla a následně i okolních zahrad. Zprovozněním vizuálních heren, reprezentačních prostor barokní lékárny, konferenčního sálu a dalších výstavních prostor vzniklo jedinečné kulturní centrum.

GASK Kutná Hora

Barborská 51-53, 284 01 Kutná Hora

telefon: +420 327 511 135, pokladna +420 725 377 433, e-mail: , info@gask.cz, www.gask.cz

Sbírky

Těžiště sbírek galerie tvoří české umění 20. století. Kvalitní kolekce českého imaginativního umění 30. let (Jindřich Štyrský, Toyen, František Janoušek, Josef Šíma), velký soubor umění 40. let (Skupina 42, Sedm v říjnu, Skupina RA), pozoruhodné kolekce českého informelu (Jiří Balcar, Zdeněk Beran, Jan Kotík, Mikuláš. Medek, Aleš Veselý), geometrické abstrakce (Karel Malich, Vladislav Mirvald, Jánuš Kubiček, Hugo Demartini, Radoslav Kratina) a nové figurace (Rudolf Němec, Otakar Slavík, Jiří Načeradský, Jiří Sopko). Od počátku 90. let se akviziční činnost zaměřuje na doplňování sbírky o díla z období od 60. let do současnosti.

GALERIE UMĚNÍ KARLOVY VARY

zřizovatel: Karlovarský kraj

Galerie umění vznikla 1. ledna 1953. Od počátku byla umístěna v bývalé vzorkově Živnostenského spolku a Živnostenské obchodní komory (postavena včetně výstavní síně v letech 1911–1912), kde sídlí dodnes. Pobočka karlovarské galerie byla zřízena v roce 1966 v raně barokním letohrádku vévodů lauenburských (A. Leuthner) v Ostrově. Další pobočka byla otevřena 30. 6. 2011 ve zrekonstruovaném rodovém sídle rodiny Becherů od architekta Karla Hellera z roku 1914.

Galerie umění

Goethova stezka 6, 360 01 Karlovy Vary

telefon: 353 224 387, e-mail: info@galeriekvary.cz, www.galeriekvary.cz

Objekty

Galerie umění, Goethova stezka 6, Karlovy Vary

Interaktivní galerie Becherova vila, Krále Jiřího, Karlovy Vary

Letohrádek Ostrov, Ostrov u Karlových Varů

Sbírky

Sbírka českého umění 20. století je předznamenána náladovými, symbolistními, impresivními a realistickými díly Jana Preislera, Miloše Jiráňka, Antonína Slavíčka, Josefa Mařatky a Jana Štursy – díly z počátku minulého století a vzniku českého moderního umění. Proměnlivou a významnou podobu uměleckých snah v 1. polovině 20. století, orientovanou na moderní výtvarné směry – expresionismus, fauvismus, kubismus a surrealismus

– reprezentují díla Josefa Čapka, Bohumila Kubišty, Emila Filly, Jindřicha Pruchy, Václava Špály, Antonína Procházky, Františka Muziky, Jindřicha Štyrského, Toyen, Františka Janouška ad. Velmi kvalitně je zastoupena také tvorba autorů válečného období, zabývajících se člověkem, městem a civilizací. K významnému celku galerijních sbírek patří díla Mikuláše Medka, Josefa Istlera, Čestmíra Kafky, Jana Kotíka, Václava Boštíka a Jiřího Johna vzniklá v 60. letech v duchu informálních a abstrahujících tendencí. Stálou expozici českého umění uzavírá rozmanitá kolekce tvorby soudobých autorů, prezentující závěr minulého století a aktuální umělecké projevy (Jitka a Květa Válový, Karel Malich, Adriena Šimotová, Vladimír Novák, Petr Pavlík, Václav Bláha, Michael Rittstein, František Skála, Jaroslav Róna aj). V Letohrádku Ostrov jsou uloženy sbírky kreseb a grafických listů 20. a počátku 21. století českých a slovenských autorů. Součástí fondu je rovněž kresebný a grafický projev umělců evropské proveniencí ze 17. až 20. století, zvláště významný je konvolut prací na papíře českých Němců z let 1890–1938. O regionálních dějinách umění minulého století a současné doby vypovídají díla tvůrců působících v karlovarském regionu.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V CHEBU

zřizovatel: Karlovarský kraj

Státní galerie výtvarného umění byla založena v roce 1962 původně jako zařízení zaměřené především na výstavní činnost. Od poloviny 60. let začala vytvářet vlastní sbírky a na přelomu 60. a 70. let již byla specializovaným muzeem výtvarného umění. Vedle prezentace vlastních sbírek v stálých expozicích pořádá galerie výstavy starého a současného umění. V rámci mezinárodních kulturních vztahů se podílí na poznávání výtvarného umění národnostních menšin na území Čech (výstavy Wenzel Hablik, Otto Herbert Hajek, Deviace kubismu v Čechách, Alfred Justitz, Georges Kars aj.).

Novinkou je otevření expozice Retromusea v přízemí a mezipatře vedlejší budovy, věnovaná designu a životnímu stylu 60. až 80. let.

Galerie výtvarného umění

Nám. krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 46 Cheb

telefon: 354 422 450, 354 422 721, fax: 354 422 163, e-mail: info@gavu.cz, www.gavu.cz

Sbírky

Sbírka gotického sochařství na Chebsku je unikátním souborem téměř padesáti uměleckých děl, většinou polychromovaných dřevorezeb, z časového rozmezí 1350–1550 z území bývalého historického Chebska.

Sbírku starého umění tvoří konvolut maleb středoevropských a holandských mistrů 17. a 18. století, doplněný menším souborem prací z oblasti uměleckého truhlářství – chebských reliéfních intarzií.

Sbírka českého moderního umění zahrnuje malbu, plastiku, kresbu a grafiku. Na reprezentativních dílech předních českých výtvarných umělců je dokumentován vývoj českého moderního umění od přelomu 19. a 20. století až po současnost.

Základem Retromusea je stálá expozice věnovaná designu a životnímu stylu 60. až 80. let. Jde o vůbec první syntetickou prezentaci různých oblastí designu u nás. Časové vymezení je dáno dvěma přelomovými událostmi. Na jedné straně stojí světová výstava Expo 58 v Bruselu, počátek pootevírání se západnímu světu po mnohaleté odmlce 50. let a impulz nového vizuálního stylu, který podle ní dostal přívlastek „bruselský“. Na straně druhé ji ohraničuje sametová revoluce v listopadu 1989, která zcela změnila podobu společnosti a také podmínky umělecké tvorby.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V HODONÍNĚ

zřizovatel: Jihomoravský kraj

Galerie výtvarného umění v Hodoníně jako samostatná instituce vznikla v roce 1960. Navázala na tradice a převzala budovu i sbírky po Sdružení výtvarných umělců moravských, které působilo v letech 1907–1959. Sídlo galerie je architektonicky zajímavou stavbou projektovanou Antonínem Blažkem, který navrhl tuto budovu v duchu jejího poslání jako moderní spolkovou a výstavní prostor. Slavnostně otevřena byla v roce 1913. Architektu se podařilo nenásilně sloučit racionalismus počínající moderny s ohlasy secese a folklorními prvky typickými pro zdejší region, z nichž dominantní je vstupní malované žudro. Architekturu ozvláštňuje vnější a vnitřní ornamentální výzdoba, jejímž autorem je Jano Köhler. Po zásluze je budova Domu umělců zapsána na seznamu kulturních památek České republiky.

Galerie výtvarného umění v Hodoníně

Uprkova 2, 695 01 Hodonín

telefon: 518 351 051, fax: 518 351 701, e-mail: info@gvuhodonin.cz, http://gvuhodonin.cz

Sbírky

Hodonínská galerie spravuje sbírky českého výtvarného umění 1. poloviny 20. století se zaměřením na malířská a sochařská díla zakladatelské generace Sdružení výtvarných umělců moravských (Joža Uprka, Alois Kalvoda, Alfons Mucha, Stanislav Lolek). Součástí sbírek je umělecký odkaz Jakuba Obrovského a Franty Úprky. České umění 2. poloviny 20. století sbírá galerie s důrazem na dokumentaci vývoje výtvarného dění v regionu jihovýchodní Moravy. Galerie se také věnuje moderní české fotografii a grafice. Vzhledem ke své příhraniční poloze prezentuje a sbírá slovenské výtvarné umění.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

zřizovatel: Kraj Vysočina

Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě zaujímá specifické místo v síti českých galerií, neboť se jako jediná v republice specializuje na moderní českou knižní ilustraci, kresbu a grafiku vzniklou po roce 1918.

Vznikla v roce 1965 jako samostatné oddělení při Okresním muzeu v Havlíčkově Brodě. Svou činností navázala na tradici výstavní činnosti v Síni knižní kultury při Východočeském nakladatelství v Havlíčkově Brodě a na výtvarné soutěže pořádané každoročně u příležitosti Celostátních festivalů humoru a satiry Haškova Lipnice. Její sbírkové soubory, které čítají více než 8000 uměleckých děl, dnes představují ucelený pohled na výtvarnou kulturu české knihy a grafiky a jsou zde zastoupeni přední čeští umělci.

Od roku 1999 sídlí v nově rekonstruovaném měšťanském domě ze 14. století na Havlíčkově náměstí, kde se dochovala řada zajímavých gotických a renesančních architektonických prvků. Je zde pravidelně obměňovaná stálá expozice věnovaná českému výtvarnému umění 20. a 21. století. Nedílnou součástí stálé expozice je částečné osazení zrestaurovaného tzv. Uhrovského oltáře se sousoším Kalvárie od Ignáce Rohrbacha vzniklého kolem roku 1730.

Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Havlíčkovo nám. 18, 580 01 Havlíčkův Brod

telefon/fax: +420 569 427 035, e-mail: galerie@galeriehb.cz, www.galeriehb.cz

Sbírky

Sbírka Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě byla založena v r. 1965 a v současné době spravuje více než 8500 sbírkových předmětů. Sbírka je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR.

Sbírka „Ilustrace“ je nejpočetnější, čítá více než 4500 sbírkových předmětů, které představují ucelený pohled na vývoj moderní české ilustrační tvorby a zároveň pohled na

výtvarnou kulturu české knihy. Najdete zde tvorbu mnoha našich významných ilustrátorů, jako jsou Jaroslav Šerých, Cyril Bouda, Jiří Trnka, Adolf Born, Zdeněk Seydl, Oldřich Jelínek, Karel Teissig, Jindřich Kovařík, Karel Franta, Olga Čechová, Marie Tichá, Eva Šedivá, Lucie Dvořáková, Karel Svolinský, Jiří John a další. Zastoupeny jsou ilustracemi provedené různými technikami: koláž, tempera, akvarel, kvaš, perokresba, dřevoryt a různé kombinované techniky, realizované na rozmanitých materiálech: lepenka, různé druhy papírů ale také hedvábí.

Sbírka „Grafika“ představuje průřez českou grafikou vzniklou po roce 1900 až po současnost. Zahrnuje víc než 3.000 kusů od 420 autorů. Zastoupena je zde tvorba většiny významných českých grafiků, jako např. Vladimír Boudník, František Gross, Jiří John, Karel Malich, Karel Nepraš, Květa Pacovská, Zdeněk Sklenář, Emilie Tomanová. Dále regionální autoři nebo autoři mající vztah k regionu jako Jaroslav Panuška, Bohuslav Rejnek, Pavel Sukdolák, Jaroslav Šerých, a mnoho dalších. Je zde i několik děl zahraničních autorů: Silvie Billeter (Švýcarsko) a J. Zhoufa (USA), kteří rovněž mají vztah k našemu regionu. Jedná se převážně o volné grafické listy nebo jejich soubory a bibliofilie provedené různými grafickými technikami.

Sbírka „Kresba“ vznikla a rozrůstala se od druhé poloviny 60. let 20. století v souvislosti s danou specializací. Dnes čítá na 800 položek od 156 autorů. Vedle zastoupených výtvarníků s celonárodní i regionální působností je zde několik kreseb zahraničních výtvarníků, které autoři věnovali do sbírek (John Grillo, Gertruda Gruber-Goepfertová, Jack Larned, Taro Yamamoto). Součástí je i konvolut české satirické kresby a karikatury mapující první dvě třetiny 20. století, který se váže k festivalu Haškova Lipnice a který také ovlivnil sbírkotvornou specializaci galerie. Nejstaršími autory jsou Jan Bauch, Hugo Vratislav Brunner, Josef Čapek, Karel Dvořák, Božena Horská-Kusá, Josef Jambor, František Kobliha, Josef Lada, František Muzika, Jaroslav Panuška, Antonín Pelc, Emil Artur Pittermann-Longen, Vlastimil Rada, Jan Rambousek, Karel Stehlík, Karel Svolinský, Lev Šimák, Karel Štika, František Tichý, Božena Vejrychová-Solarová, Josef Vízner.

Sbírka „Obrazy“ se vyčlenila z kmenových sbírek s ohledem na odlišné podmínky jejího deponování. Vznikla a jen pomalu se rozrůstá od 70. let 20. století. Vzhledem k dané specializaci soubor je rozšiřován pouze o díla autorů, kteří jsou reprezentativně zastoupeni v kmenových sbírkách. Cílem je získat konvolut obrazů autorů tak, aby se staly součástí prezentace umělcovy tvorby především ve stálé expozici. K nejstarším patří Václav Fiala, Václav Karel, Josef Lada, Otakar Mrkvička, Zdeněk Novotný, Jaroslav Panuška, Emil Artur Pittermann-Longen.

Sbírka „Plastika“ je, stejně jako v případě obrazů, pouze malým doplňkem k hlavnímu zaměření sbírek galerie. Několika solitéry doplňuje stálou expozici a dotváří tak pohled na výtvarné umění. Jedná se převážně o komornější díla a vedle finálních děl obsahuje i sochařská bozetta pro následně rozměrnější realizace. Mimořádné postavení má Oltář sv. Kříže – tzv. Uhrovský oltář. Jeho autorem je slezský sochař a řezbář Ignác Rohrbach (1691–1747), který přišel do Čech v první polovině dvacátých let 18. století a svými díly posléze utvářel barokní obraz východočeských měst.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V NÁCHODĚ

zřizovatel: Královéhradecký kraj

V lednu 1966 byla zřízena Okresní galerie výtvarného umění v Náchodě a téhož roku jí byl převeden umělecký fond někdejší Městské obrazárny. Galerie byla umístěna v náchodském zámku, roku 1972 však v souvislosti s rekonstrukcí zámeckého areálu o tyto výstavní prostory přišla. V roce 1978 získala chátrající zámeckou jízdárnu, adaptovala ji pro své potřeby a od roku 1983 zde má sídlo i výstavní prostory. V roce 1979 provedla galerie stavební úpravy nevelkých místností v domě na náměstí T. G. Masaryka a zpřístupnila tzv. Malou výstavní síň, kterou používala pro krátkodobé výstavy do roku 2002, kdy ji byla donucena opustit.

Galerie výtvarného umění v Náchodě

Smiřických 272, 547 01 Náchod

telefon/fax: 491 423 245, e-mail: gvnu@gvnu.cz, info@gvnu.cz, www.gvnu.cz

Galerie se vedle tradičního zaměření na české umění 19. a 20. století specializovala na ruské malířství. Skromný fond ruské kresby 19. století, pocházející ještě z Městské obrazárny, byl roku 1969 rozšířen převodem několika obrazů z tehdejší Krajské galerie v Hradci Králové, Galerie umění Karlovy Vary a Národní galerie v Praze, v roce 1984 ze sbírky ČSAV. Do roku 2016 se podařilo především vlastními nákupy získat 255 obrazů, kreseb a grafik ruských umělců. Tato třetí největší sbírka ruského malířství 19. století u nás je v každém lichém roce dlouhodobě instalována v přízemí zámecké jízdárny a doplněna významnými zápůjčkami z NG v Praze, GMU v Hradci Králové, GVU v Ostravě, MG v Brně a Magistrátu města Pardubice.

V sudých letech probíhají v přízemí a na ochozu jízdárny většinou rozsáhlé retrospektivy. V lichých letech, kdy je v přízemí instalováno ruské malířství, je vnitřní ochoz jízdárny vyhrazen krátkodobým výstavám, především českého umění. V lednu 1996 byl v přízemí budovy upraven přednáškový sál jako Kabinet kresby, grafiky a fotografie. Od roku 2010 v něm probíhá výstavní program Umělci do 40 let nebo komorní výstavy ze sbírky.

Sbírky

Sbírka českého umění 19. a 20. století není vyhraněná ani ucelená, nicméně má svou tvář a obsahuje množství hodnotných děl. Sbirkový fond reprezentují díla, Antonína Machka, Augusta Piepenhagen, Josefa Mánes, Jaroslava Navrátila, Antonína Chittussiho, Jaroslava Čermáka, Františka Ženíška, Maxmiliána Pirnera, Alfonse Muchy, Antonína Slavíčka, Jana Preislera, Rudolfa Kremličky, Emila Filly, Vincence Beneše, Otakara Kubína, Václava Rabase, Karla Černého, Jana Zrzavého, Jana Baucha, Josefa Istlera, Jiřího Johna, Václava Boštíka, Otty Gutfreunda, Ladislava Zívra, Josefa Wagnera, Zdeňka Palcra, Olbrama Zoubka, Evy Kmentové, Jasana Zoubka, Miloslava Chlupáče, Stanislava Podhrázského, Mojmíra Preclíka, Věry Liškové aj. Průběžně byla sledována a doplňována tvorba z širšího regionu, představována byla pravidelně na každoročním výtvarném salonu (Náchodský výtvarný podzim). Sbírka obsahuje větší celky děl regionálních výtvarníků (A. Sládková, J. Kodým, V. Rocman, V. Macháň, B. Španiel, D. Holá-Charvátová, J. Samek, J. Středa, M. Burget).

Sbírka ruského malířství 19. století obsahuje obrazy a kresby zhruba tří generací ruských umělců. Žánrově je dosti pestrá a podává dostatečnou představu o ruské malbě především druhé poloviny 19. a počátku 20. století, včetně unikátních ukázek ruské výtvarné emigrace žijící nejen v Paříži, ale i na území prvorepublikového Československa (G. Musatov, A. Solovjev, N. Rodionov). Mezi významné ruské umělce, zastoupené ve sbírce, patří umělci F. A. Bruní, O. A. Kiprenskij, K. P. Brjulov, V. L. Borovikovskij, V. A. Tropinin, L. F. Lagorio, I. I. Šiškin, A. A. Kiselev, I. J. Repin, V. D. Polenov, E. J. Šanksová, I. I. Levitan, K. A. Korovin, M. V. Něstěrov, S. V. Ivanov, V. A. Serov, N. P. Bogdanov-Bělskij, F. A. Maljavin, G. K. Guk-Kravčenko, G. D. Alexejev, A. J. Archipov, A. A. Alexandrov a další.

V duchu starších snah vybudovat galerii umění slovanských zemí začaly od roku 1986 vznikat soubory malby, kresby, plastiky a grafiky dalších národních škol tehdejšího SSSR a Pobaltí a rovněž Polska i Bulharska.

Václav Březina, *Tragédie lesa*, (1902)

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OSTRAVĚ

zřizovatel: Moravskoslezský kraj

Galerie výtvarného umění byla založena v roce 1952 jako krajská galerie, navazující na tradice spolku Dům umění, jehož budova z roku 1926, kde dnes galerie sídlí, je vynikající památkou funkcionalistické architektury.

*Galerie výtvarného umění v Ostravě
Poděbradova 1291/12, 702 00 Ostrava
telefon: 596 112 566, fax: 596 126 445
e-mail: info@gvuo.cz, www.gvuo.cz*

Sbírky

Sbírka starého umění představuje solitérní díla hlavních uměleckých center od 15. do konce 18. století s převahou malby italské a několika vynikajícími díly rudolfinského manýrismu. Základem sbírky českého umění 19. století byl dar 120 děl (především kreseb a grafiky) z majetku ostravského stavitele Františka Jurečka, který stál i u zrodu myšlenky výstavby Domu umění v Ostravě. Sbírka byla postupně doplňována a dnes je jednou z největších v naší republice. Sporadicky je provázána i sochařskými pracemi.

Sbírka českého umění 20. století zahrnuje díla významných osobností českého moderního umění od zakladatelských generací po současnost. Někteří umělci jsou zastoupeni i početnějšími soubory prací (např. Miloš Jiránek, Antonín Procházka, Václav Špála, Jan Zrzavý, Emil Filla, Eduard Ověčáček). Obrazovou kolekci doplňuje přehled vývoje českého moderního sochařství a rozsáhlá kolekce kreseb a grafiky.

Sbírka výtvarného umění regionu Ostravska zahrnuje díla osobností spjatých životem či tvorbou se severní Moravou od 1. desetiletí našeho století do současnosti. Obsahuje např. významné kolekce Ferdyše Duši, Heleny Salichové, Vladimíra Kristina, Augustina Handzela, Bohumíra Dvorského, Jaroslava Kapce, Eduarda Ověčáčka, Antonína Kroči a dalších. Vedle jednotlivých sbírek české malby vlastní galerie také soubory prací jiných národních škol. Španělským malířům Pařížské školy dominuje soubor děl Oskara Domingueze. Sbírka ruského realistického malířství obsahuje výjimečná díla M. V. Něstěrova, V. J. Makovského, I. I. Šiškina, I. J. Repina, F. A. Maljavina, K. A. Korovina a dalších. Rakouskému a německému malířství 1. poloviny 20. století věvodí jedinečná díla – Judita od Gustava Klimta a Cařihrad od Oskara Kokoschky. Jsou zde i práce Emila Orlika, Oskara Laskeho, Antona Faistauera, Albina Egger-Lienze, Carla Ungera, Eugena von Kahlera, Maxe Pechsteina, Maxe Liebermanna, Wenzela Hablika či Antona Koliga.

Domenico Fetti, Adonis, po 1613

HORÁCKÁ GALERIE NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

zřizovatel: Kraj Vysočina

Horácká galerie byla založena v roce 1964 a navázala na bohatou výtvarnou tradici na Vysočině, rodném městě Jana Štursy a Vincence Makovského. První výstavní prostory vznikly ve 2. patře dnešní radnice a ve dvou sálech novoměstského zámku byla instalována stálá expozice, později byly prostory rozšířeny a zřízen památník Vincence Makovského. V letech 1968–1972 došlo ke sloučení Horáckého muzea v Novém Městě na Moravě s Horáckou galerií v jednu instituci. Roku 1972 byl pro potřeby galerie získán celý areál novoměstského zámku a Horácká galerie se opět stala samostatnou institucí s regionální působností. Rozsáhlá rekonstrukce zámeckých objektů pro galerijní účely byla zahájena v roce 1986. Po dokončení rekonstrukce byly veřejnosti zpřístupněny expozice z galerijních sbírek malby a plastiky a expozice sklářství na Vysočině.

Horácká galerie

Vratislavovo nám. 1, 592 31 Nové Město na Moravě

telefon: 566 654 211, fax: 566 654 219

e-mail: pokladna@horackagalerie.cz, www.horackagalerie.cz

Sbírky

Ve svém sbírkovém programu se galerie zaměřila na získávání děl nejvýznamnějších osobností regionálního výtvarného umění stejně jako na osobnosti české umělecké scény.

Stálá expozice představuje především sochařskou sbírku s důrazem na klasicistní linii v české plastice 20. století, krajinářskou malbu na Horácku a skláře Vysočiny. Sochařskou sbírku tvoří rozsáhlé pozůstalosti autorů 20. století, z nichž nejvýznamnější jsou soubory díla Jana Štursy, Vincence Makovského, Karla Pokorného, Josefa Mařatky, Jana Laudy, Ladislava Martínka, Antonína Odehnala, Václava Žaluda aj.

Sbírku malby 20. století představují soubory prací Oldřicha Blažíčka, Jaroslava Jambora, Bohdana Laciny, Michala Ranného, Emanuela Ranného st., Bohumíra Matala, Karla Němce aj.

Unikátní je sbírka hutních sklářských artefaktů, dokumentující produkci sklárny Škrdlovice, a soubor autorského skla Jaroslava Svobody, Františka Víznera aj.

KRAJSKÁ GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ VE ZLÍNĚ

zřizovatel: Zlínský kraj

Galerie ve Zlíně byla ustavena jako krajská (oblastní) galerie v roce 1953 s prozatímním sídlem na zámku v Kroměříži. V roce 1957 přesídlila do Domu umění ve Zlíně (bývalý Památník Tomáše Bati) a v roce 1960 získala další prostory ve 2. patře zlínského zámku. V květnu roku 2013 přesídlila do 14|15 Baťova institutu v budově 14 bývalého továrního areálu, kde otevřela svou novou stálou expozici a krátkodobé výstavy.

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně
Vavrečkova 7040, 760 01 Zlín, telefon: 573 032 220
e-mail: info@galeriezin.cz, www.galeriezin.cz

Sbírky

Základ galerijních sbírek tvořila část bývalé Salusovy sbírky, dále sbírky vzniklé nákupy z baťovských Zlínských salonů v letech 1936–1948 a výtvarné práce z okruhu zlínské školy umění z let 1939–1945. Od poloviny 50. let galerie systematicky budovala své sbírky již sama, a to se zaměřením na české a slovenské umění 19. a 20. století.

Nejvýznamnější součástí kolekce jsou obrazy dokumentující rozvoj českého moderního umění, zastoupené zejména díly představitelů meziválečné avantgardy – s přesahy k počátkům 20. století i do doby následující. Stěžejními díly je dokumentována tvorba představitelů Mařákovy krajinářské školy, poté následuje historický úsek od vystoupení Osmy, přes kubistickou tvorbu, neoklasicismus 20. let a práce členů Umělecké besedy, surrealismus, až po protiválečně zaměřenou tvorbu přelomu 30. a 40. let. Významné místo ve sbírce

zaujímají rovněž díla členů Skupiny 42. V kontextu tvorby 2. poloviny 20. století vynikají zejména některé práce představitelů českého informelu 60. let, ale i soubor děl z posledních tří desetiletí.

Nejvýznamnější součástí kolekce jsou obrazy dokumentující rozvoj českého moderního umění, zastoupené zejména díly představitelů meziválečné avantgardy – s přesahy k počátkům 20. století i do doby následující. Stěžejní je tvorba představitelů Mařákovy krajinářské školy, historický úsek od vystoupení Osmy, přes kubistickou tvorbu, neoklasicismus 20. let a práce členů Umělecké besedy, surrealismus, až po protiválečně zaměřenou tvorbu přelomu 30. a 40. let. Významné místo ve sbírce zaujímají díla členů Skupiny 42. V kontextu tvorby 2. poloviny 20. století vynikají zejména některé práce představitelů českého informelu 60. let, ale i soubor děl z posledních tří desetiletí.

Výtvarné umění 19. století je reprezentováno malířskou, sochařskou, grafickou a kreslířskou sbírkou, v níž jsou zastoupena díla např. F. X. Procházky, Josefa Navrátila, Antonína Mánesa a Václava Brožíka. České umění přelomu století představují práce Alfonse Muchy, ale také hodonínské skupiny SVUM, reprezentované díly Joži Uprky, Cyril Mandela aj. Z umění 20. století jsou svými díly zastoupeni Bohumil Kubišta, Emil Filla, Josef Čapek, Otto Gutfreund, Jan Zrzavý, Toyen, Jindřich Štyrský, členové Skupiny RA a Skupiny 42, dále umělci Jiří John, Bohdan Lacina, Mikuláš Medek, Jan Koblasa, Ladislav Zív, Václav Boštík, Jaroslav Hovadík, Eduard Ovčáček, Jiří Sopko, Ivan Ouhel, Otmar Oliva, Aleš Lamr a další.

PAMÁTNÍK LIDICE / LIDICKÁ GALERIE A MUZEUM

zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR

Budova Lidické galerie byla postavena roku 1957 podle projektu arch. Františka Marka a sloužila jako kulturní dům obce. Po roce 1989 přešla do soukromých rukou a přestala sloužit svému původnímu účelu. Zchátralý objekt byl vykoupěn státem a v letech 2002–2003 přestavěn k nynějšímu využití. Tato budova s dobově příznačnou architekturou s prvky dekorativismu zůstala přirozeným společenským centrem.

V přízemí budovy je možno zhlédnout stálou expozici Lidické sbírky, tvořenou dary umělců celého světa Lidicím. V 1. patře se pořádají pravidelně krátkodobé výstavy, od května do listopadu je zde instalován aktuální ročník Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice (www.mdvv-lidice.cz).

V Lidické galerii se také konají kulturní pořady, koncerty a divadelní představení.

Prostor galerie doplňuje zahrada, v níž se za slunného počasí pořádají kulturní akce a kde se také nacházejí některá sochařská díla Lidické sbírky.

Muzeum

Budova muzea byla postavena v roce 1962 podle projektu arch. Františka Marka. V roce 2005 započala rozsáhlá rekonstrukce a rozšíření celého objektu. O rok později u příležitosti pietní vzpomínky k 64. výročí vyhlazení obce Lidice, bylo otevřeno zrekonstruované muzeum s novou multimediální expozicí pod názvem A nevinní byli vinni... Expozice seznamuje návštěvníky se životem a osudy obyvatel obce, jejím zničením a obnovou na pozadí klíčových dobových událostí.

Výstavní síně In memoriam a Pod Tribunou jsou součástí areálu památníku a jsou využívány k tematickým výstavám, např. o městech a vesnicích, které postihl obdobný osud jako Lidice.

Památník Lidice / Lidická galerie

Tokajická č.p. 152, 273 54 Lidice

telefon: 312 253 063, fax: 312 253 063, e-mail: galerie@lidice-memorial.cz

www.lidice-memorial.cz

Objekty

Lidická galerie

Muzeum Lidice

Síň In memoriam

Síň Pod Tribunou

Sbírka Památníku Lidice

a) Historická podsběrka

b) Fotografická podsběrka

c) Výtvarná podsběrka – Lidická sbírka výtvarného umění je významnou součástí Památníku Lidice a je vystavená v budově Lidické galerie. Mezi galeriemi a sbírkami výtvarného umění v České republice zaujímá zcela výjimečné postavení. Tato ojedinělá sbírka moderního světového umění původně vznikla zcela spontánně, díky myšlence významného představitele hnutí „Lidice Shall Live“ (Lidice budou žít), anglického lékaře Sira Barnetta Strosse. Historická hodnota sbírky, a okolnosti jejího vzniku jsou ve světovém kontextu zcela ojedinělé.

V roce 1966 vyzval Barnett Stross umělce celého světa, aby u příležitosti nadcházejícího pětadvacátého výročí lidické tragédie vyjádřili protest proti bestiální zvůli a násilí, a to darováním uměleckého díla. Jeho myšlenka našla silnou odezvu – hned v letech 1967–1969 zaslalo bezmála 350 prací 264 umělců z 28 zemí světa.

Všechna darovaná díla byla a jsou vyjádřením svobodné vůle umělců, nevázané tématem, druhem výtvarného díla, materiálem ani technikou provedení. Proto sbírku utvářejí artefakty nejrůznějších námětů, forem a zaměření. Shromážděný soubor otevírá pohled na celé spektrum uměleckých proudů především 2. poloviny 20. století.

Od doby svého vzniku v roce 1967 byla díla Lidické sbírky svěřena do správy Středočeské galerie, později Českého muzea výtvarného umění v Praze. Trvalo bezmála třicet let, než se dostalo Lidické sbírce důstojného umístění, a to s možností využít chátrající privatizovaný kulturní dům v centru obce Lidice. Budova byla vykoupena státem, zrekonstruována a v roce 2003 otevřena.

MĚSTSKÁ GALERIE VYSOKÉ MÝTO

zřizovatel: město Vysoké Mýto

Galerie je součástí Vysokomýtské kulturní, o. p. s., která sdružuje všechny městské kulturní organizace, je statutárním orgánem.

Galerie byla založena v roce 1957 jako Okresní galerie osamostatněním obrazové sbírky Okresního muzea ve Vysokém Mýtě. Nejprve (do r. 1970) byly výstavy pořádány v budově bývalého vojenského kasina (dnes ZUŠ). Poté byly až do roku 2011 galerii k dispozici dva výstavní prostory: Výstavní síň Jana Jušky na náměstí, určená pro komorní výstavy, a dále budova renesanční zvonice u chrámu svatého Vavřince, kde byla do roku 2000 uložena poměrně nešťastně stálá sbírka, později se tu konaly a dosud konají sezónní výstavy středního formátu. Od podzimu 2013 přesídlila Městská galerie do nově zrekonstruovaných definitivních prostor v objektu tzv. Staré radnice na náměstí Přemysla Otakara II. Objekt byl rekonstruován a od září 2014 je zde otevřeno Muzeum českého karosářství, jehož je galerie součástí. Během letní sezony (květen až září) se konají výstavy také v netradičních prostorách renesanční zvonice na náměstí Otmara Vaňorného.

Městská galerie Vysoké Mýto

Náměstí Přemysla Otakara II. 96, 566 32 Vysoké Mýto

telefon: 778 531 908

e-mail: galeie@vysoke-myto.cz, www.galerie-vm.cz

Sbírky

V galerijních fondech, které čítají zhruba 1 600 obrazů a dalších výtvarných děl, jejichž převážnou část tvoří díla českých výtvarníků 20. století, upoutávají pozornost dvě rozsáhlé kolekce z pozůstalosti malíře a kreslíře Emanuela Frinty a malíře, jednoho ze zakladatelů české abstrakce Františka Matouška. Velké kolekce představují také díla českých malířů -krajinařů, především zdejšího rodáka Jana Honsy a v nedalekých Častolovicích tvořícího Antonína Hudečka; velké soubory obrazů jsou tu dále od Jakuba Obrovského či Františka Kavána i od místních malířů-Václava Prágra, Jana Jušky, Aloise Srnského, Václava Peřiny či Josefa Kubizňáka. V jednotlivostech jsou ovšem vynikajícími díly zastoupeni i klasici (Antonín Navrátil, Mikoláš Aleš, Slaviček, Beneš Knüpfer), i představitelé moderny, např. Jan Bauch, František Gross, Otakar Nejedlý, Jiří Hejna či Jan Smetana.

Jakub Obrovský, Koupání o žních, 30. léta 20. století

Jakub Obrovský, Žena v šátku, 1920

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE BŘECLAV

zřizovatel: město Břeclav

Městské muzeum a galerie v Břeclavi bylo založené jako příspěvková organizace města Břeclavi v dubnu 1995. Vlastní počátky muzejnictví však spadají do roku 1928, kdy z iniciativy představitelů českého národního života v Břeclavi byl založen Muzejní a vlastivědný spolek. Ten navazoval na aktivity městské rady, podporující shromažďování sbírkových předmětů a archiválií, vztahujících se nejen k vlastnímu městu, ale i k okolním obcím. Práce členů spolku byla násilně přerušena rokem 1938. Po záboru města německým vojskem byli členové spolku rozehnáni a sbírky ponechány bez správce, část si jich členové rozebrali domů. Opětovné snahy znovu založit muzeum v Břeclavi se projevily po ukončení druhé světové války. Od 1. ledna roku 1948 se pod názvem Městské muzeum v Břeclavi stalo členem Svazu československých muzeí. Bohužel po roce 1961 došlo v oblasti muzejnictví k výrazným změnám. Muzeum v Břeclavi se nejprve stalo článkem v síti okresních muzeí, posléze zcela zaniklo. Teprve nová společenská situace, vedla v roce 1992 k opětovnému ustavení Muzejního spolku v Břeclavi s cílem obnovit tradice muzejní práce a postavit je na pevný základ vybudováním profesionálního zařízení. Ke konkrétnímu naplnění snah několika generací vlastivědných pracovníků, došlo počátkem roku 1995. Městské muzeum a galerie Břeclav byly oficiálně zřízeny 17. ledna 1995. Od té doby se začaly postupně naplňovat základní muzejní funkce se zaměřením na archeologii, historii a etnografii.

Městské muzeum a galerie Břeclav, p. o.

Dukelských hrdinů 2747/4a, Břeclav 690 02

telefon: 519 323 050, e-mail: info@muzeumbv.cz, www.muzeumbv.cz

Objekty

Muzeum, Dukelských hrdinů 2747/4a

synagoga, U Tržiště

Lichtenštejnský dům, U Tržiště 324/8

Sbírky

Sbírka Městského muzea a galerie Břeclav je tvořena 11 podsbírkami – etnografie, historie, archeologie, galerie, knihy, plakáty, fotoarchiv, příležitostný tisk, periodika, mapy, plošná historie. Ve sbírkách se nachází téměř 40.000 předmětů. Většina sbírky je tvořena exponáty z 19. a 20. století. Podsírka galerie je tvořena zejména regionálními autory, velmi obsáhlou část tvoří i kolekce grafik z bienále Grafix.

MUZEUM MĚSTA BRNA

zřizovatel: Statutární město Brno

Muzeum města Brna bylo založeno v roce 1904, první expozice byly umístěny v prostorách dnešní Nové radnice. Nejstarší sbírkové fondy vznikly z odkazů bohatých brněnských měšťanů, z nichž nejvýznamnější byla galerie Heinricha Gomperze, která obsahovala přes 400 obrazů z evropské malby 18. a 19. století převážně rakouské a německé proveniencí. Po první světové válce Muzeum města Brno přišlo v rámci dislokací městských sbírek o část svých fondů (kolekce H. Gomperze je dnes součástí sbírek Moravské galerie), naopak získalo mnohá brunensia – převážně sbírky uměleckých řemesel a cechovní předměty. V polovině třicátých let muselo muzeum opustit své původní prostory z důvodu rekonstrukce areálu Nové radnice pro potřeby správy města a na další čtvrt století nalezlo svoje sídlo v méně vhodném prostředí tzv. Městského dvora, v bývalém nájemním domě postaveném roku 1852 po vzoru vídeňských domů typu „hof“ na brněnské Ringstrasse vídeňským architektem Franzem Fröhlichem (dnes hotel Barceló). Zásadní zlom pro rozvoj muzea přineslo jeho přesídlení na hrad Špilberk v roce 1960, kdy se natrvalo spojily jeho osudy s památnou citadelou nad městem. Pod vedením ředitele Oldřicha Tomana v letech 1958–1982 došlo k postupnému nárůstu počtu kvalifikovaných odborných pracovníků, který se odrazil na rozsahu i kvalitě muzejní činnosti, v rozšiřování muzejních sbírek, v nových výstavách a expozicích i v dalších formách odborné a kulturní činnosti. Vznikem uměnovědného oddělení (1961) byl položen základ pro vybudování ve své době jedné z největších regionálních galerií moderního umění u nás. Proto mohla být v roce 1968 otevřena první část Galerie města Brna, vystavující díla autorů brněnské Skupiny výtvarných umělců (1922–1938). O rok později přibyla stálá expozice Brno v obrazech pěti staletí, která prezentovala sbírku brněnských

vedut a nahrazovala tak klasickou expozici dějin Brna. Druhá část Galerie města Brna, zaměřená na výtvarný život v Brně po 2. světové válce, byla otevřena u příležitosti 70. výročí založení muzea roku 1974. Dlouhodobá rekonstrukce hradu Špilberku (od roku 1984) zapříčinila jistou stagnaci ve výstavní činnosti muzea, která byla překonána až ve druhé polovině 90. let 20. století po částečné opravě hradu. Byly obnoveny výstavní, vzdělávací a publikační aktivity instituce. Rekonstrukce celého hradu byla dokončena na jaře 2013. Muzeum tak získalo prostory pro expozice, mapující výtvarnou scénu v Brně od období renesance až po přesah do začátku 21. století. V současnosti má tři stálé expozice výtvarného umění. Jde o dvoudílnou expozici Od renesance po modernu (1997), která má dva samostatné výtvarné okruhy, z nichž první mapuje umění od renesance do konce 19. století, druhý pak umění první poloviny 20. století, a o expozici Od moderny po současnost (2013), která představuje umění druhé poloviny 20. a začátku 21. století. Stálá expozice O nové Brno. Brněnská architektura 1919-1939 (1998), ve své době jediná v ČR věnovaná architektuře, byla po reinstalaci znovu otevřena v roce 2013.

Špilberk 210/1, 662 24 Brno

telefon: 542 123 611 fax: 542 123 613, e-mail: muzeum.brno@spilberk.cz

www.spilberk.cz, www.tugendhat-villa.cz, www.meninska-brana.cz

Objekty

Hrad Špilberk, Brno

Vila Tugendhat, Černopolní 46, Brno

Měnínská brána, Měnínská 7, Brno

Sbírky

Sbírky Muzea města Brna, které vznikaly z odkazů bohatých brněnských měšťanů od konce 19. století, mají multikulturní charakter. Historické oddělení spravuje různorodé fondy od historických zbraní a militárií přes písemnosti a textil až po uměleckořemeslné předměty dokumentující činnost cechů a spolkovou činnost v Brně. Uměnovědné oddělení má v současné době kolem 5000 obrazů a plastik, objemný fond kresby a grafiky, dále fond historického uměleckého řemesla i nové sbírky současného užitého umění. K vzácným sbírkám patří monumentální veduty zaznamenávající Obležení Brna Švédy (Hieronymus Benno Bayer-Hans Jörg Zeiser, 1645-1646), Pohled na město od východu (Jan Křitel Spiess, 1675) a Průvod božího těla (František Vavřinec Korompay, 1750). K významným darům muzeu patřily i kolekce grafických listů brněnského rytce Josefa Axmanna, sběratele Eduarda Sykory a kreslíře a rytce Františka X. Rektora. Z kostela svatého Jakuba koncem 19. století získalo město, posléze muzeum, vzácný soubor čtyř renesančních epitafů- votivních obrazů, většinou neznámých nizozemských malířů. K vzácným souborům patří i oltářní barokní skulptury Ondřeje Schweigla z 2. poloviny 18. století. Početně rozsáhlý je v muzejní sbírce i fond brněnských malířů – portrétistů 19. století (Johann N. Gebhardt, Josef Ignaz Weidlich, Anton Johann Ferenz a další). Z rakouské malby 19. století jsou zastoupeni malíři Josef Carl Puttner, Regina Leopoldine Blau-Lang, Eduard Kasparides, František Rudolf Feilhammer a další).

Od poloviny 60. let získává muzeum akvizicemi a dary díla významných moravských a českých umělců 20. století. Vznikají fondy děl Antonína Procházky a Linky Procházkové, Jaroslava Krále, Františka Foltýna, Josefa Kubíčka, Vincence Makovského, Františka V. Süssera, Eduarda Miléna, Petra Dillingera a dalších umělců činných ve Skupině výtvarných umělců v Brně (1922–1939). Z výtvarného umění druhé poloviny 20. století jsou bohatě zastoupeni malíři – Bohumír Matal, Bohdan Lacina, Jánuš Kubíček, Pavel Navrátil, Dalibor Chatrný, Miroslav Štolfa, Miroslav Šimorda, Leonid Ochrymčuk a Petr Skácel, z grafiků Antonín Odehnal, Emanuel Ranný, Jaroslav Škarohlíd a Jiří Šindler, ze sochařů František Šenk, Sylva Lacinová, Zdeněk Macháček, z umělců střední generace Petr Kvičala, Vladimír Kokolia, Petr Veselý a další. K významným fondům Muzea města Brna patří i ojedinělý soubor brněnské meziválečné architektury, který obsahuje plánové a písemné pozůstalosti významných architektů – Bohuslava Fuchse, Jana Víška, Josefa Poláška, Emila Králíka, Jindřicha Kumpošta, Ernsta Wiesnera, Bedřicha Rozehnal a dalších.

V roce 1994 bylo Muzeum města Brna pověřeno správou jedné z významných evropských památek moderní architektury – vily Tugendhat v Brně. Budova byla postavena v letech 1929–1930 podle projektu architekta Ludwiga Mies van der Rohe, památka je zapsána na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Ve středověké Měnské bráně, jediné v Brně, prezentuje Muzeum města Brna kolekci historických hraček ze sbírky Milady Kollárové.

SEVEROČESKÁ GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V LITOMĚŘICÍCH

zřizovatel: Ústecký kraj

Galerie byla založena v roce 1956 a veřejnosti zpřístupněna v květnu 1958. Hlavním sídlem je měšťanský dům v Michalské ulici, situovaný na parcelu dvou až tří menších gotických domů, spojených renesanční přestavbou, patrně z roku 1569. Po ní následovala přestavba barokní s ponecháním některých renesančních prvků. Galerii dále patří objekty v Michalské ulici č. 30 a 31 a objekty č. 24 a 25 na Mírovém náměstí. Všechny její domy jsou součástí městské památkové rezervace. V roce 1992 získala do správy bývalý jezuitský kostel Zvěstování Panny Marie, kde pořádá výstavy výtvarného umění a koncerty. V září 1995 galerie zpřístupnila Diecézní muzeum a galerii.

Severočeská galerie výtvarného umění

Michalská 7, 412 01 Litoměřice, telefon: 416 732 382, fax: 416 732 383, e-mail: info@galerie-ltm.cz, www.galerie-ltm.cz

Objekty

Severočeská galerie, Michalská 7, Litoměřice

Galerie a muzeum Severočeské diecéze, Mírové nám. 24, Litoměřice

Sbírka insitního umění, Mírové nám. 24 (zadní trakt), Litoměřice

Jezuitský kostel Zvěstování Panny Marie, Jezuitská ulice, Litoměřice

Sbírky

Stálá expozice galerie zahrnuje sbírky umění 14. až 18. století (Pieta z doby kolem 1390, díla Mistra litoměřického oltáře, Mistra I. W., Mistra slavětínského oltáře, obrazy Petra Brandla, Johanna A. Angermayera, ad.), sbírku umění 19. století (Antonín Machek, August Piepenhagen, Josef Navrátil, Antonín Kosárek, Julius Mařák, Antonín Slaviček, Jan Preisler) a příležitostně vystavovanou sbírku umění 20. století.

V Diecézním muzeu a galerii mohou návštěvníci zhlédnout čtyři románské sochy evangelistů z kostela v Žitenicích z let 1180–1190, Madonu v Uzavřené zahradě od Mistra Tiburtinské Sibylly, obraz sv. Antonína poustevníka od L.ucose Cranacha st., dále pak díla Karla Škréty, Antona Kerna, Jana H. Steena, Jacoba Willemsze de Wet, díla flámského malíře 17. století a další.

MUZEUM UMĚNÍ OLMOUC

zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR

Muzeum umění Olomouc (dříve Galerie výtvarného umění) bylo založeno v roce 1952 v rámci Vlastivědného muzea. Po osamostatnění v roce 1989 získalo budovu v centru města s bohatou historií (již v roce 1243 zde byl zřízen útulek pro malomocné), jejíž poslední přestavby proběhly v letech 1915–1920 v duchu pozdní secese. Od roku 1991 pak probíhala adaptace budovy pro muzejní účely. Nyní Muzeum umění slouží výstavám a expozicím výtvarné kultury 20. a 21. století.

Arcidiecézní muzeum bylo založeno v roce 1998 jako součást Muzea umění a je prvním muzeem tohoto typu v dějinách naší země. Od roku 1999 byly pro potřeby muzea rekonstruovány objekty kapitulního děkanství na olomouckém Přemyslovském hradě. V roce 2006 byl zpřístupněn areál Arcidiecézního muzea, dokumentující tisíciletý vývoj lokality, od pozůstatků paláců biskupského a knížecího přes vrcholné románské, gotické a renesanční etapy až po pozdně barokní a rokokové interiéry.

Od poloviny roku 2007 je otevřeno také další pracoviště – Arcidiecézní muzeum Kroměříž. V jeho správě je více než 130 000 sbírkových předmětů arcibiskupského zámku v Kroměříži.

Muzeum umění Olomouc

Denisova 47, 771 11 Olomouc

telefon: 585 514 111, 585 229 202, fax: 585 223 166

e-mail: info@olmuart.cz, www.olmuart.cz

Objekty

Arcidiecézní muzeum, Václavské nám. 3, Olomouc

Muzeum umění, Denisova 47, Olomouc

Arcidiecézní muzeum Kroměříž, Arcibiskupský zámek, Sněmovní nám. 1, 767 01 Kroměříž

Sbírky

Instituce spravuje více než 65 000 sbírkových předmětů (z oblasti malířství, sochařství, kresby, volné a užitě grafiky, fotografie, užitého umění a dokumentace architektury).

Malířskou sbírku starého umění tvoří kolekce italského umění 14. až 18. století, flámské a holandské umění 16. až 18. století a menší soubory francouzských, španělských a anglických umělců. Soubor středoevropských malířů 15. až 18. století reprezentují díla Matthäuse Gundelacha, Wolfganga Heimbacha, Johanna von Spielenbergera, Karla Škréty ad. Součástí této sbírky je také kolekce umění 19. století zaměřená na česko-rakouskou oblast. Mimo díla rakouských malířů (Hans Makart) a miniaturistů (Moritz Michael Daffinger) jsou to především obrazy rodiny Mánesů, Jaroslava Navrátila, Antonína Chitussiho, Václava Brožíka, Jakuba Schikanedera ad.

Malířská sbírka umění 20. století mapuje vývoj moderního umění u nás od počátku století až po současné tendence v dílech Jana Preislera, Bohumila Kubišty, Jana Zrzavého, Františka Tichého, Václava Špály, Toyen, Emila Filly, Františka Hudečka, Josefa Čapka, Roberta Piensena, Mikuláše Medka, Vladimíra Kokolii ad.

V sochařské sbírce jsou zastoupeni čeští umělci od konce 19. století až po současnost.: Josef Václav Myslbek, František Bílek, Jan Štursa, Otto Gutfreund, Ladislav Zív, Hana Wichterlová, Eva Kmentová, Olbram Zoubek.

Rozsáhlá grafická sbírka soustřeďuje listy od 15. století po současnost, díla flámská, holandská a francouzská, německá a česká: od Albrechta Altdorfera, Annibale Carraciho, Lucase Cranacha st., Václava Hollara a Giovanni Battisty Piranesiho, přes české autory 19. století až k české avantgardě století dvacátého. Součástí sbírky je soubor tzv. autorské knihy.

Sbírka architektury je specifikem – dokumentuje moravskou a slezskou architekturu 19. a 20. století.

zřizovatel: Město Benešov

Muzeum umění bylo založeno v roce 1990 pod původním názvem Galerie výtvarného umění Tomášem a Annou Fassatiovými. Jeho prvním zřizovatelem se stal Okresní úřad. Za necelý rok, kdy hrozilo zrušení, jej na základě široké společenské odezvy převzalo Město Benešov. V prvních letech sloužily veřejnosti pouze výstavní síň, otevřený ateliér a mediátka. Výstavy navazovaly na čtyřicetiletou tradici expozic v tzv. Síni Ladislava Šímy (benešovského malíře, člena SVU Mánes). Postupně se též rozvíjela akviziční činnost, podpořená Českým muzeem výtvarných umění a místními dárci.

Od poloviny 90. let umožnil zřizovatel další rozvoj muzea uvolňováním komerčně využívaných prostor v secesní budově, sídle muzea, která byla po částech rekonstruována. Veřejnosti se postupně otevřela stálá expozice regionálního umění, čajovna a posléze trvalé instalace řady oborů českého umění 20. století: grafiky, fotografie, grafického designu, plastiky a malby. Stálá expozice historie české a slovenské fotografie byla otevřena v roce 1998 jako první v České republice a dodnes jako nejrozsáhlejší v ČR, prezentuje díla více než stovky autorů. Jejím zřízením muzeum symbolicky navázalo na činnost známé banskobystrické Galérie F, s níž jej pojí osoba ředitele. Než se podařilo všechny expozice umístit ve vlastní budově, prezentovalo je v piaristické koleji nebo na blízkém zámku Jemniště. Muzeum přijalo v roce 1995 pod svou střechu také výtvarné studio benešovské umělecké školy. Jeden z výrazných výzkumných programů muzea je orientován na muzejní pedagogiku. Proto zde od počátku funguje interaktivní didaktická expozice a specializovaný archiv publikací o muzejní pedagogice, jako první tu byla otevřena v letech 1992–1998 veřejná laboratoř elektronické tvorby. Vedle tradiční filosofie sbírkotvorných ústavů, která je postavena především na zkoumání vztahů uvnitř samotné oblasti umění, se Muzeum umění Benešov snaží stavět také na obecně sociálním přístupu k umění.

Vzhledem k tomu, že muzeum je zaměřeno nejen na volné, ale také užité umění, zejména grafický design, zřizuje od roku 1990 českou pobočku International Institute for Information Design. Část odborné knihovny a archivu je proto věnována dokumentování

mezinárodního informačního designu. Muzeum se angažovalo také ve prospěch kolegiálních institucí: v počátcích 90. let se podílelo na činnosti Evropského kulturního klubu, později připravilo na FF UK pro muzejní pracovníky postgraduální kurz filosofie, sociologie a psychologie, ve spolupráci i ICOM pak studijní cestu do USA.

Muzeum umění a designu Benešov

Malé nám. 1/74, 256 01 Benešov u Prahy, telefon: 317 729 113, fax: 317 724 601

e-mail: recepce@muzeum-umeni-benesov.cz, www.muzeum-umeni-benesov.cz

Sbírky

Muzeum umění a designu v Benešově spravuje sbírky volného a užitého umění. Prvotní sbírková kolekce byla v roce 1990 sestavena z několika převodů, mezi nimiž dominoval soubor české malby a plastiky druhé poloviny 20. století z Českého muzea výtvarných umění. Zásadní rozvoj sbírky nastal až v polovině 90. let 20. století. Kolekce malby a plastiky obsahuje díla českých osobností konce 20. století a také podrobněji mapuje regionální tvorbu celého století. Kolekce grafiky a dalších prací na papíře shromažďuje dílo většiny významných osobností českého umění 20. století.

Kolekce fotografie shromažďuje díla celé české a slovenské historie (19. a 20. století) tohoto média. Jejím specifikem je zájem o veškeré technologie, nejen o bromografické pozitivy nebo autorské zvětšeniny cibachrome. Zajímavou část kolekce tvoří velká série daguerrotypií a dalších starých technik.

Kolekce české i zahraniční elektronické tvorby a holografie je nejmladší a nejméně rozsáhlou částí sbírky volného umění. Muzeum se jí snaží zaplnit mezeru v akvizičním programu českých institucí a vítá jakékoli nové dary.

Mezinárodní kolekce grafického designu 20. století je nejrozsáhlejší částí sbírky, která obsahuje také mnohé, dosud netříděné fondy. Jejím specifikem je zájem o tzv. sociální mapování tvorby od špičkové oblasti až po lidovou. Je členěna na samostatné části podle sdělovacích útvarů: plakát, kniha, pozvánka, katalog-program, pohlednice, navštívenka, potravinářský obal, obaly snímkových materiálů, elektronická karta, mapa, jídelní lístek, podniková značka a logotyp, umělá a papírová nákupní taška, výroční zpráva, vstupenka, jízdenka, jízdní řád, telefonní seznam, obal nosičů AV-nahrávek, novoročenka, kalendář, samolepka, má ale také zvláštní části pro corporate identity a praktickou vizuální komunikaci. Kolekce shromažďuje také soubory charakterizující dílo jednotlivých českých osobností grafického designu. Tematicky vyčleňuje soubory politické a turistické propagace. Za dominantní specializovaný soubor je považována tzv. oblast „sociální reklamy“, zařazená od roku 2002 do dlouhodobého prezentačního programu muzea s názvem „Jiná priorita“. Muzeum sbírá především distribuční formy klasické, méně pak elektronické.

Dnes již velmi bohatá je také kolekce produktového designu. Je zaměřena na řadu užitných produktů běžného života (stolování, AV-technika, sedací nábytek, hračky, svítidla ad.), sleduje vývoj některých tuzemských a mezinárodních značek (Meopta, Eta, Tesla, Tescoma, Apple, Braun, Elektrolux ad.) a soustřeďuje se také na některé specifické materiály (bakelit, hliník ad.). Design je sbírán nejen z hlediska stylu, ale také funkčnosti a ergonomie. Kolekce architektury obsahuje projekty a fotodokumentaci výrazných stavebních počinů na území Benešovska nejen ze staršího období, ale zejména z 20. století (Cajthamlová, Fragner, Kotěra, Kovář, Lábus, Línek, Novotný, Pleskot, Roškot, Vaculík ad.).

zřizovatel: Ministerstvo kultury České republiky

Národní galerie v Praze je největší a nejvýznamnější veřejná sbírka výtvarného umění v České republice. Jejimi předchůdkyněmi byly dvě samostatné sběratelské instituce, Obrazárna Společnosti vlasteneckých přátel umění a Moderní galerie Království českého. Dějiny Národní galerie v Praze se počítají od roku 1796, kdy vznikla první z těchto institucí. Skupina příslušníků patrioticky cítící aristokracie založila Společnost vlasteneckých přátel umění, jejíž součástí se později stala veřejně přístupná obrazárna. První expozice obrazárny byla tvořena zápůjčkami ze sbírek členů Společnosti a obsahovala malířská díla od středověku do současnosti (tehdejší současnosti – tj. do konce 18. století).

Společnost plnila po jistou dobu funkci jediného organizátora uměleckého života v Praze, její zásluhou zde vznikla v roce 1800 první umělecká škola – Akademie umění. Od roku 1821 se zásluhou Společnosti v Praze konaly výroční umělecké výstavy a v roce 1835 se formoval první umělecký spolek v Čechách – Krasoumná jednota, do jejíž působnosti pořádání těchto výstav přešlo (kromě jiných aktivit). Obrazárna získala v roce 1918 podobu profesionálně vedeného muzea v čele s ředitelem Vincencem Kramářem a v roce 1936 se stala státní institucí.

Soukromou fundací císaře Františka Josefa I. byla v Praze v roce 1902 založena druhá veřejná umělecká sbírka, Moderní galerie Království českého, sběratelsky orientovaná na nové (z tehdejší perspektivy) umění, což v té době představovalo zejména umění 19. století a postupné mapování soudobého umění. S ohledem na národnostní skladbu obyvatelstva českých zemí se Moderní galerie dělila na dva relativně samostatné odbory, český a německý. Každý z nich byl spravován kurátorem a realizoval vlastní sběratelskou politiku.

Obě sbírky byly v roce 1942 sloučeny v Českomoravskou zemskou galerii, po válce přejmenovanou na Národní galerii v Praze. O čtyři roky později pak její existenci jako státního ústavu kodifikoval zákon č. 148/1949 Sb., o Národní galerii v Praze. Deklaroval její hlavní poslání: sbírat díla výtvarného umění všech dob, odborně je zpracovávat a uchovávat, vědecky o nich bádát a zpřístupňovat je veřejnosti.

V téže době Národní galerie převzala do své správy od Národního muzea sbírku starých tisků Hollareum, která se stala základem dnešní Sbírkou grafiky a kresby. V padesátých letech dvacátého století pak vznikla ještě Sbírka orientálního umění.

Dnes Národní galerie spravuje přibližně 350 000 sbírkových předmětů z oboru malířství, sochařství, kresby, grafiky, architektury 20. století, současného umění v netradičních médiích a orientálního umění. Početně výrazně převládá sbírka grafiky a kresby.

Od mnoha srovnatelných muzeí ve světě se Národní galerie v Praze liší tím, že není soustředěna v jedné budově, nýbrž v několika historických budovách na území města, navzájem od sebe různě vzdálených.

Národní galerie v Praze, Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1, www.ngprague.cz

Objekty

Klášteř sv. Anežky České, U Milosrdných 17, Praha
Stálá expozice: Středověké umění v Čechách a střední Evropě
Schwarzenberský palác, Hradčanské nám. 4, Praha
Stálá expozice: Baroko v Čechách

Salmovský palác, Hradčanské nám. 2, Praha
Stálá expozice: Sbířka umění 19. století
Šternberský palác, Hradčanské nám. 15, Praha
Stálá expozice: Evropské umění od antiky do závěru baroka

Veletržní palác, Dukelských hrdinů 47, Praha
Stálá expozice: Umění 20. a 21. století

Palác Kinských, Staroměstské nám. 12, Praha
Stálá expozice: Umění Asie, Umění starověku, Sbířka orientálního umění, Sbířka grafiky a kresby

Klášteř sv. Anežky České

První klášteř klarisek severně od Alp byl založen pravděpodobně v roce 1231 sv. Anežkou Českou, dcerou krále Přemysla Otakara I. Do dnešní podoby a pro potřeby Národní galerie v Praze byl rekonstruován v roce 1980. Nejprve v něm byla umístěna expozice umění 19. století. Od roku 2000 je zde umístěna expozice Středověké umění v Čechách a ve střední Evropě. Soubor středověkého umění české proveniencie je klíčovou částí sbířky Národní galerie. Obsahuje zásadní díla 14. století a z doby kolem roku 1400, kdy Praha a Čechy patřily k významným evropským uměleckým centrům, např. Mistra Vyšebrodského oltáře, Mistra Michelské madony, zástupce „měkkého slohu Mistra Theodorika, Mistra Třeboňského oltáře, Madonu svatovítskou, Sv. Petra ze Slivice, variantu Krumlovské madony. Od 15. století a v období pozdní gotiky reflektovala česká produkce vnější vlivy, jak dokládají např. práce Mistra Svatojiřského oltáře, Mistra Puchnerovy archy nebo Mistra Litoměřického oltáře.

Tato díla jsou expozici vsazena do širšího středoevropského rámce reprezentovaného např. Mistrem IW, Lucasem Cranachem st., Mistrem IP a za tzv. podunajskou školu Albrechtem Altdorferem.

Schwarzenberský palác

Jedna z významných renesančních staveb v Praze. Od roku 1910 se v něm nacházela expozice Technického muzea, později v něm sídlilo Vojenské muzeum. Po nedávné úplné rekonstrukci zde byla instalována expozice Baroko v Čechách. Zde se prezentuje malířská a sochařská produkce českých zemí od pozdní renesance do konce 18. století. Na počátku stojí umění na dvoře Rudolfa II., např. Hans von Aachen, Bartholomeus Spranger, Roelant Savery. Barokní malba je vedle reprezentativních ukázek z tvorby Karla Škréty a Petra Brandla zastoupena kvalitními soubory děl Michaela Willmanna, Jana Kryštofa Lišky, Václava Vavřince Reinera, Antona Kerna, Jana Petra Molitora a Norberta Grunda. V expozici se uplatňují také barokní sochaři, např. Ferdinand Maxmilián Brokoff, Matyáš Bernard Braun, Ignác Weiss, Karel Josef Hiernle, Jan Antonín Quitainer a Ignác František Platzer. Další významnou částí je větší kolekce barokního uměleckého řemesla dlouhodobě zapůjčená ze sbírky Umělecko-průmyslového muzea v Praze.

Salmovský palác

Sbírka umění 19. století Národní galerie v Praze otevřela v říjnu 2014 v rekonstruovaném Salmovském paláci na Hradčanském náměstí novou expozici umění 19. století, která představuje nejvýznamnější díla malířství a sochařství období od klasicismu k romantismu. Vybraná kolekce, doplněná o reprezentativní zápůjčky z významných institucí a soukromých sbírek, je koncipovaná v chronologické linii do stylových, tematických a autorských celků. České umění bylo nedílnou součástí středoevropského uměleckého prostoru a jeho výchozí kritéria i hodnocení byla úzce spojena nejen s uměleckou scénou, ale i s institucemi ve Vídni i v německých uměleckých centrech. Z těchto důvodů jsou integrální součástí expozice též plátna německých a rakouských tvůrců. Představený umělecký soubor prezentuje obrazy Františka Tkadlíka, Antonína Machka, Josefa Navrátila, Augusta Piepenhagena nebo reprezentativní kolekci malířské rodiny Mánesů v čele s pracemi Josefovými. Hausshoferovu krajinářskou školu pražské Akademie reprezentují plátna Adolfa Kosárka, Bedřicha Havránka a dalších, díla studentů Rubenovy školy historické malby provedou diváka naší i evropskou historií. Rakouské a německé umění zastupují slavné malby Caspara Davida Friedricha, Carla Spitzwega, Christiana Morgensterna, Carla Rottmanna, Friedricha Amerlinga nebo Ferdinanda Georga Waldmüllera, dokládající vzájemné umělecko-kulturní vztahy. V širším výběru je zastoupena také sochařská tvorba našich nejlepších autorů – Václava Prachnera, Václava Levého, bratří Josefa a Emanuela Maxů a dalších.

Prostory v přízemí Salmovského paláce jsou vyčleněny na proměnné výstavní projekty. Návštěvníci zde najdou také studijní depozitář, kde mohou v rámci speciálních programů lektorského oddělení nahlédnout do zákulisí galerijní práce a uvidí umělecká díla v instalaci na sítích tak, jak se nacházejí v našich depozitářích. Velký prostor zde má také interaktivní studio lektorského oddělení, doplněné přednáškovou místností a ateliérem.

Šternberský palác

Barokní palác na pražských Hradčanech nechal postavit Václav Vojtěch hrabě ze Šternberka v letech 1697–1707. Historické sídlo Obrazárny Společnosti vlasteneckých přátel umění. Zde je instalována expozice Evropské umění od antiky do závěru baroka. Oddíl umění 14.-16. století obsahuje zejména díla staršího italského umění pocházející ze slavné sbírky d'Este, např. toskánské mistry B. Daddiho, Lorenza Monaca, práce benátské dílny Vivariniů či ukázky florentského manýrismu v dílech A. Bronziniho a A. Alloriho. Pozoruhodná je kolekce nizozemského malířství s triptychem Geertgena de tot Sint Jansa a monumentální archou od Jana Gossaerta zv. Mabusse. V části 16.-18. století pak vynikají práce Tintorettovy, Ribery, El Grecovy, Rubensovy a van Dyckovy. Německé a rakouské umění 16.-18. století je instalováno samostatně. K nejvýznamnějším exponátům zde patří např. práce Hanse Baldunga zv. Grien, Lucase Cranacha a zřejmě nejznámější obraz sbírky starého umění v Národní galerii, Dürerova Růžencová slavnost z roku 1506.

Veletržní palác

Největší pražská funkcionalistická stavba byla navržena architektky Oldřichem Tylem a Josefem Fuchsem a postavena v letech 1925-1929. Do roku 1951 se zde konaly pravidelné veletrhy. Po velkém požáru v roce 1979 byl objekt kompletně rekonstruován pro Národní galerii v Praze. Od roku 1995 je zde umístěna Sběrka moderního a současného umění se svou rozsáhlou expozicí Umění 20. a 21. století. Jde o nejrozsáhlejší expozici Národní galerie, zabírající 13 500 m² plochy a čítající více než 2000 exponátů českého i mezinárodního umění. Vedle malířství a sochařství jsou zde v podstatné míře zastoupeny i další umělecké disciplíny jako architektura, design a umělecké řemeslo, fotografie a film, jevištní výtvarnictví, které pocházejí z fondů spolupracujících muzeí, Národního muzea, Uměleckoprůmyslového muzea, Národního technického muzea, Národního filmového archivu. Úvodní část tvoří umění 90. let 19. století a z období přelomu století, světelný realismus krajinářů Mařákovy školy, např. Antonína Slavíčka, Otakara Lebedy, Františka Kavána, Miloše Jiráka a symbolismus Antonína Hudečka, Jana Preislera a sochaře Františka Bílka. Větší oddíl je věnován výrazné solitérní osobnosti malířství první poloviny století Františku Kupkovi, jehož kolekce v Národní galerii je mimořádná. V chronologickém pořádku následují příklady tvorby expresionistů skupiny Osma a kubistů Skupiny výtvarných umělců, neoklasicistů a civilistů dvacátých let, kde dominují soubory Josefa Čapla a dalšího solitéra českého moderního umění Jana Zrzavého a také sochařů Otto Gutfreunda a Oldřicha Stefana. Třicátá léta jsou reprezentována surrealisty, např. Františkem Janouškem, Jindřichem Štyrským a Toyen včetně raného sochařského díla Vincence Makovského, pro válečná léta pak bylo signifikantní působení Skupiny 42 (např. František Gross, František Hudeček, Jan Kotík, Jan Smetana, Bohumír Matal a sochař Ladislav Zivř), která ikonograficky navazovala na tvorbu avantgardistické skupiny Devěsil ze dvacátých let, avšak tematiku moderní techniky a civilizace interpretovala méně optimistickým, spíše psychologizovaným způsobem. Tzv. socialistický realismus, který byl českému umění vnucen politickým importem sovětského stalinismu, je v Národní galerii v Praze zastoupen pouze několika ilustrativními příklady. Vedle něho ve sféře utajené, neoficiální tvorby existovaly i pozoruhodné nezávislé projevy jako např. Pavel Brázda či V. V. Modrý, Andrej Belocvetov. Nejvýznamnější kapitolou poválečného umění byla bezesporu československá účast na světové výstavě Expo 58 v Bruselu, jíž je věnován samostatný kabinet. Umění následujícího období pak sleduje linii od informelu, (Mikuláš Medek, sochaři Jan Koblasa a Aleš Veselý, grafik Vladimír Boudník) přes konceptuální umění (Zorka Ságlová, Jiří Valoch ad.) až ke tvorbě současné nejmladší generace (Míla Dopitová, Jiří Černický, Štěpánka Šimlová).

Zvláštní místo expozice ve Veletržním paláci je věnováno patrně nejznámějšímu souboru Národní galerie v Praze, tzv. Francouzské sbírce, jejímž základem byla státní akvizice z roku 1923. Nacházejí se zde díla počínaje Eugenem Delacroixem přes příslušníky barbizonské školy, impresionisty a postimpresionisty až po malíře Ecole de Paris, včetně reprezentativního výběru plastik Augusta Rodina, Antoina Bourdella a Aristida Maillola. Nepřehlédnutelná je početná série Picassových a Braqueových obrazů, které pocházejí ze známé pražské sbírky Vincence Kramáře a představují nejvýznamnější sbírku svého druhu na světě. Další mezinárodní umění je instalováno v samostatném patře. Obsahuje vynikající ukázky rakouského umění (např. Gustav Klimt, Egon Schiele, Oskar Kokoschka, Anton Hanak), německých expresionistů (Max Pechstein, Karl Schmidt-Rottluff) malou kolekci ruského umění (Robert Falk, Školnik, Boris Grigoriev) a sérii obrazů španělských malířů, např. Gonzales, Vines, Parra, Tapies) a další jednotlivosti (Edvard Munch, Konstant Permeke, Georg Grosz, James Ensor, Josef Beuys, Antony Cragg, Sol Le Witt).

Palác Kinských

Pozdně barokní palác byl postaven na místě dvou středověkých domů Anselmem Luragem podle staršího projektu Kiliána Ignáce Dienzenhofera v letech 1755-1765. Dnes je hlavním sídlem instituce a je v něm umístěna Sběrka grafiky a kresby. Sběrka zde pravidelně připravuje proměnné výstavy v prostorách předního traktu i v zrekonstruované konírně.

V roce 2009 se do objektu rovněž přemístila ze svého dosavadního působiště ve zbraslavském zámku Sběrka orientálního umění s cennými soubory umění Číny a Japonska, umění jihovýchodní Asie, Tibetu, Indie a umění islámu, a též i s početným darem afrického umění od sběratele Rainera Kreissla z nedávné doby. Sběrka připravila v paláci Kinských svou stálou expozici, která bude rozšířena o zápůjčky starověkého umění, a to jak klasické antiky, tak předovýchodních kultur.

OBLASTNÍ GALERIE V LIBERCI

zřizovatel: Liberecký kraj

Budova galerie se nachází na promenádní Masarykově ulici naproti Severočeskému muzeu. Původně stavba sloužila jako městské lázně, ale v letech 2011-2013 prošla rozsáhlou rekonstrukcí podle projektu Ing. arch. Jiřího Bučka a Ing. Karla Novotného (SIAL), kteří za rekonstrukci obdrželi cenu Grand Prix Obce architektů ČR.

Původní sídlo Oblastní galerie, tzv. Liebiegův palác galerie opustila v prosinci 2013. V Liebiegově paláci galerie sídlila od roku 1946, kdy byla veřejnosti zpřístupněna první obrazová expozice, ještě pod hlavičkou Severočeského muzea. V roce 1953 se osamostatnila od muzea a stala se krajskou galerií, po novém územněsprávním rozdělení země byla přejmenována na Oblastní galerii v Liberci a s přestěhováním do bývalých lázní změnila název na Oblastní galerie Liberec.

Oblastní galerie, Masarykova 723/14, 460 01 Liberec

telefon: 485 106 321, 723 588 829, e-mail: oblgal@ogl.cz, www.ogl.cz

Sbírky

V současné době je v galerii přístupné pět stálých výstav – kvalitativně vyrovnaná kolekce nizozemského malířství 16. až 18. století, obsahující díla tzv. malých mistrů, expozice věnovaná historii galerie a lázní a dále expozice věnovaná sbírce Heinricha Liebiega a umění v českých zemích od pozdního středověku po novověk.

Expozice o Heinrichu Liebiegovi obsahuje francouzskou krajinomalbu 19. století s kolekcí obrazů příslušníků barbizonské školy - Theodora Rousseau, Diaze de la Peña, Léona Richeta, Charlese Daubignyho a s největším souborem krajin Eugena Boudina, jednoho z přímých předchůdců francouzského impresionismu, ve střední Evropě. V expozici dále najdeme německé a rakouské malířství 19. století s obrazy Wilhelma Leibla, Adolpha von Menzela,

Carla Spitzwega, Waltera Leistikowa, Eugena Jettela, Augusta von Pettenkofena, Jacoba a Rudolfa von Altů a dalších.

Expozice umění v českých zemích je koncipována chronologicky od pozdního středověku po současnost. Ke skvostům této sbírky patří Stromovka Antonína Slavička, obrazy Josefa Čapka, Bohumila Kubišty, Josefa Šímy, díla členů Skupiny 42 a představitelů českého informelu a Nové figurace. Ve stálé expozici jsou zastoupeni rovněž umělci z libereckého regionu.

Bohumil Kubišta, Polibek smrti, 1912

OBLASTNÍ GALERIE VYSOČINY V JIHLAVĚ

zřizovatel: Kraj Vysočina

Od konce 19. století pořádaly v Jihlavě výstavy výtvarného umění různé místní spolky, k úspěšnému založení městské galerie však došlo až v roce 1948. V 50. letech byla galerie včleněna do Krajského vlastivědného ústavu a znovu se osamostatnila roku 1960. Na podzim roku 1964 se galerie přestěhovala do zrekonstruovaných prostor budovy na Komenského ulici. Druhou budovu galerie získala na Masarykovo náměstí v roce 1989 a její prostory využila k prezentaci svých sbírek formou stálé expozice. Obě budovy jsou zajímavými ukázkami renesanční patricijské architektury z 16. století.

Oblastní galerie Vysočiny

Komenského 10, 586 01 Jihlava, telefon: 567 301 680, telefon/fax: 567 301 681

e-mail: ogv@ogv.cz, www.ogv.cz

Objekty

Masarykovo nám. 24, Jihlava

Komenského 10, Jihlava

Sbírky

Sbírka Oblastní galerie Vysočiny v současné době spravuje více jak 6 000 sbírkových předmětů. Svou výstavní, odbornou a sbírkotvornou činností zaměřuje především na umění od 19. století do současnosti.

Sbírkový fond malby 19. století není velký, jsou v něm zastoupena díla Antonína Machka, Antonína Mánesa, Josefa Navrátila, Bedřicha Havránka, Antonína Chittussiho, Václava Brožíka, Jakuba Schikanedera, Antonína Slavíčka, Aloise Kalvody a dalších.

Kolekce českého umění 1. poloviny 20. století sleduje jak nástup a proměny české avantgardy, především členů skupiny Osma a Skupiny výtvarných umělců, tak i tradičně zaměřené umění v dílech Jana Preislera, Františka Bílka, Jana Štursy, Bohumila Kubišty, Antonína Procházky, Otty Gutfreunda, Jana Zrzavého, Františka Tichého, Jana Baucha, Josefa Šímy a dalších autorů. Početnou část fondů soubor obrazů tvůrců Skupiny 42.

Těžiště sbírky 2. poloviny 20. století spočívá v tvorbě 60. let: Mikuláš Medek, Jiří Kolář, Jiří John, Vladimír Preclík, Eva Kmentová, Olbram Zoubek.

Sbírka regionálního umění mapuje výtvarné umění Českomoravské vysočiny. Ze současných umělců jsou zde zastoupeni například Jindřich Boška, František Dörfl, Jiří Jirmus, Ladislav Novák, Radek Wiesner, Karel Hylíš, Roman Podrázský.

Sbírka grafiky v současnosti obsahuje více než 3000 děl. Nejucelenější je soubor grafik Bohuslava Reynka, Maxe Švabinského, jehož velkou část tvoří portréty, a dřevorezy a slepotisky Františka Bílka. Nepříliš obsáhlý je soubor avantgardních tvůrců z počátku minulého století-Václav Špála, Jindřich Štyrský, Toyen, Josef Šíma, zastoupena je skupina Sursum a tvůrci Skupiny 42, i další tvůrci 40. let (František Tichý, Ladislav Zivř). Z umělců působících v regionu Vysočiny je třeba zmínit Evu Činčerovou, Karla Němce, Gustava Kruma, Jaroslava Šerých, Františka Dörfla a Jindřicha Bošku.

Z abstraktní grafiky 60. let je zajímavý soubor Václava Boštíka, aktivní a magnetické grafiky Vladimíra Boudníka, serigrafie Dalibora Chatrného a několik děl Ivana Chatrného, Radoslava Kratiny či Karla Malicha. Dále můžeme zmínit grafiku Eduarda Ovčáčka, Naděždy Plíškové a Jiřího Valocha. Z následujícího desetiletí pochází díla Čestmíra Kafky. Figurativními díly je zastoupen Jiří Balcar, Josef Istler, Jiří John, Ivan Kafka, Zdeněk Sklenář či Adriana Šimotová. Ze sedmdesátých let je zde větší soubor od Olgy Čechové.

Samostatná sbírka kresby byla vydělena až v polovině 90. let při zavádění elektronického evidenčního systému a zahrnuje přes 1600 položek. Dlouhodobá nesamostatnost sbírky a podřízení sbírkového fondu různým účelům (putovní výstavy) přispěli k nepříliš koncepčnímu obrazu sbírky. Výsledkem je rozmanitost sbírky, jejíž jádro tvoří kresby autorů 20. století.

Sbírka plastiky zaznamenává dějiny českého sochařství ve zběžném řezu. Soustavněji je zastoupena tendence sociální, či tvorba umělců poválečné skupiny Trasa.

RABASOVA GALERIE RAKOVNÍK

zřizovatel: Středočeský kraj

Rakovnickou galerii založila Společnost přátel umění v Rakovníku. První iniciativní kroky učinila roku 1939, původně zamýšlela vytvořit „krajanskou“ obrazárnu, stálou expozici děl umělců, kteří měli nebo mají určitou vazbu k regionu Rakovnicka. Společnost zahájila i nákup vybraných obrazů, ale v průběhu války její aktivita ustala. Po osvobození se k původnímu záměru vrátila, vyhledala vhodné prostory a ustavila kuratorium galerie. Galerie tehdy fungovala pod rakovnickým místním a okresním národním výborem. Rakovnická galerie byla otevřena 15. srpna 1948 v prostorách spořitelny (postavené ve 30. letech podle projektu architekta F. A. Libry) na náměstí v Rakovníku.

Protože neměla vlastní sbírku, vystavovala většinou vypůjčená umělecká díla z nákupů ministerstva školství a osvěty, spořitelny, ale také z darů a zápůjček od jednotlivých umělců. Rozhodující úlohu při založení galerie sehrál malíř Václav Rabas, proto později po jeho smrti byla galerie nazvána jeho jménem.

Provoz instituce zajišťovala místní osvětová beseda, v 50. letech uspořádala několik výstav, získala darem několik sbírkových předmětů a udržovala veřejně přístupnou expozici. Roku 1960 bylo rozhodnuto o likvidaci expozice a přestěhování sbírek do městského muzea, následovalo převzetí většiny sbírek Středočeskou galerií v Praze, která se potom starala o prezentaci výtvarného umění ve výstavní síni muzea po celá 60. léta. Na konci 60. let se skupina nadšenců pokusila aktivitu Rabasovy galerie obnovit, ale jen v rámci okresního muzea a galerie.

V roce 1982 byla otevřena stálá expozice malířského díla V. Rabase v části opravené rakovnické synagogy v jedné síni se začaly pořádat krátkodobé výstavy. Konečně roku 1991 se

galerie vyčlenila ze svazku s okresním muzeem a nadále působí jako samostatná příspěvková organizace zřizovaná státem (Okresním úřadem) a později Středočeským krajem.

Rabasova galerie Rakovník

Vysoká 232, 269 01 Rakovník,

telefon: 313 513 953, e-mail: rabasova.galerie@tiscali.cz, www.rabasgallery.cz

Objekty

Rabasova galerie, Vysoká 232, Rakovník

Nová síň pod Vysokou branou, Vysoká 226, Rakovník

Výstavní síň na Radnici, Husovo náměstí 27, Rakovník

Sbírky

Sbírka galerie vznikala od čtyřicátých let 20. stol., obsahuje díla autorů z rakovnického regionu a především soudobých. Kromě rozsáhlého souboru maleb, kreseb a grafiky Václava Rabase, jsou zastoupeni Pravoslav Kotík, Vojtěch Tittelbach, Vlastimil Rada, Zdeněk Balaš, Václav Zykmond, Jaroslav Král, sochaři Josef Fojtík, Miroslav Pangrác a další. V poslední době vzniká sbírka soch z místní opuky, které vytvořili účastníci mezinárodního sochařského symposia Džbán.

zřizovatel: Zlínský kraj

Galerie Slovákého muzea v Uherském Hradišti má své sídlo v budově bývalé barokní vojenské zbrojnice z roku 1723, která byla postavena podle plánů Jacoba Albla a Leandra Anquisoly.

Do roku 1782 sloužila budova v rámci ochrany města. Na přelomu 18./19. století zde sídlil poštovní úřad (dodnes se užívá název „Na staré poště“), během 1. světové války využívala prostory armády, později se stala obytným domem pro městskou chudinu.

V roce 1955 převzalo Slováké muzeum tento velmi zchátralý objekt, jemuž hrozila likvidace. Za pouhé čtyři roky se podařilo vytvořit důstojný prostor pro prezentaci výtvarného umění. Od 21. října 1962 slouží Galerie Slovákého muzea veřejnosti. V letech 1990–1992 byla budova nově zrekonstruována, avšak ničivá povodeň v roce 1997 si vyžádala další generální rekonstrukci.

V současné době má Galerie Slovákého muzea k dispozici tři výstavní sály pro krátkodobé výstavy (v přízemí a v 1. patře) a jeden sál (v původním půdním prostoru) slouží jako stálá expozice „Umění jihovýchodní Moravy“. Výstavní programy jsou sestavovány v širokém kontextu české i zahraniční výtvarné scény.

Slováké muzeum v Uherském Hradišti

Smetanovy sady 179, 686 01, Uherské Hradiště

telefon: 572 556 556

e-mail: info@slovackemuzeum.cz, www.slovackemuzeum.cz

Sbírky

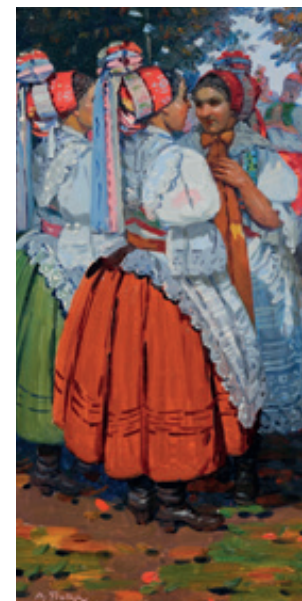
Sbírka Galerie Slovákého muzea obsahuje přes 7 000 kusů artefaktů vytvořených od 17. století do současnosti (obrazy, kresby, grafické listy, plastiky, medaile, reliéfy, keramika). Základ uměleckého fondu vznikl v roce 1914 (založení Slovákého muzea), kdy tehdejší regionální umělci a sběratelé podpořili svými dary nově začínající kulturní instituci (např. Joža Uprka, František Kretz).

V dalším vývoji se do fondu dostávala umělecká díla nejen jako dary, ale také různými převody a nákupy. Zvláštní oddíl tvoří konvolut regionálního umění (Joža Uprka, Franta Uprka, Antoš Frolka, Cyril Mandel, Alois Kalvoda, Stanislav Lolek, Erwin Raupp, Miloš Boria, Jiří Jaška, Vladimír Hroch, Vladislav Vaculka, Ida Vaculková aj.).

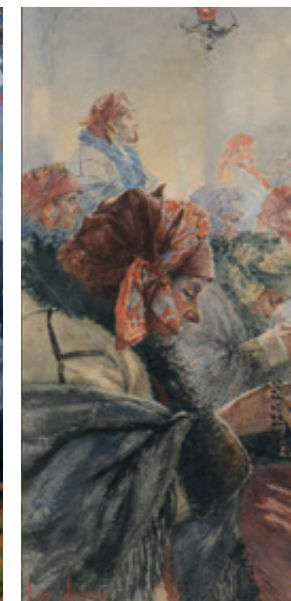
V souvislosti se vznikem zlínské Školy umění a následnou uherskohradištskou Střední uměleckoprůmyslovou školou se okruh zastoupených umělců rozšířil o novou generaci z druhé poloviny 20. století (Jan Gajdoš, Otmar Oliva, Miroslav Malina, Tomáš Měšťánek, Zdeněk Tománek, Vladimír Vašíček, Jiří Vlach aj.).

V posledních letech se sbírkotvorný zájem Galerie Slovákého muzea ještě více zaměřuje na tvorbu bývalých absolventů SUPŠ, jejichž tvorba svým významem přesahuje hranice regionu (František Hodonský, Boris Jirků, Vladimír Kokolia, Lubomír Janečka, Ludmila Kovářiková, Oldřich Tichý ad.).

Jako nový samostatný soubor se také vyvíjí sbírka sochařských prací vzniklých na deseti ročnících uherskohradištského Mezinárodního sochařského sympozia lité medaile, plakety a drobné plastiky (od roku 1988 do roku 2009). Mezi několika desítkami prací najdeme artefakty nejen od známých českých autorů, ale i od zahraničních umělců (Milada Othová, Michal Vitanovský, Karel Zeman, Martin Zet, Jacek Dworski, Gabriela Gaspárová-Illéšová, Marián Huba, Marián Polonský, Raimo Jaatinen, Janis Karlovs, Erika Ligeti, Éva Varga, Enikő Szöllösy, Lászó Zagyva ad.).

Joža Uprka, V kostele, (1894)

Antoš Frolka, Z hodů, nedatováno

VÝCHODOČESKÁ GALERIE V PARDUBICÍCH

zřizovatel: Pardubický kraj

Dnešní Východočeská galerie v Pardubicích byla zřízena jako Krajská galerie v roce 1953, v době, kdy byla u nás zakládána síť státních galerií. Jako sídlo jí byly přiděleny prostory v hospodářské části pardubického zámku. Významná část výstavních aktivit se odehrávala také na pobočkách v Chrudimi, ve Vysokém Mýtě a v Litomyšli, které byly později, v roce 1960, osamostatněny. Roku 1959 byla sloučena s Krajským muzeem a památkovým ústavem v jednu kolosální instituci – Krajský vlastivědný ústav. Funkčnost organizace s tak širokým zaměřením se neosvědčila a od následujícího roku fungovala galerie již jen ve spojení s muzeem jako Muzeum a galerie v Pardubicích.

K 1. červenci 1961 došlo k rozdělení obou institucí a galerie se osamostatnila s názvem Východočeská galerie v Pardubicích (VČG). Šedesátá léta znamenala pro galerii významný rozvoj v oblasti sbírkového fondu, rekonstrukce výstavních prostor na zámku i odborné činnosti. V roce 1962 byla otevřena první stálá expozice Českého výtvarného umění 20. století s důrazem na umění Východních Čech. V letech 1968–69 proběhly dva ročníky ojedinělého sochařského sympozia Artchemo, které VČG pořádala ve spolupráci s tehdejšími n. p. VCHZ Synthesia a které se soustředilo na zkoumání možností využití umělých hmot ve výtvarném umění. V závěru desetiletí se také VČG podílela na přípravě několika ročníků Výtvarného Hlinecka a od roku 1971 až do roku 1990 organizovala v nedalekých Nasavrkách každoroční přehlídku Nasavrcká paleta.

V roce 1972 se galerii podařilo získat výstavní prostory v Domě U Jonáše na Pernštýnském náměstí, kde byla v roce 1978 otevřena Galerie Jaroslava Gruse. V 80. letech se činnost galerie zaměřila především na doplnění a prezentaci sbírky klasického českého krajinářství a soudobého malířství, kresby a grafiky. Pracovníci galerie připravili přelomové výstavy Evy Kmentové, Karla Malicha a reprízovali výjimečné výstavy jako např. Linie, barva, tvar a Soudobá česká grafika.

Po roce 1989 se výstavní činnost soustředila na prezentaci v podstatě neznámých, dřívějším režimem diskriminovaných osobností a výtvarných skupin našeho poválečného výtvarného umění. Ve stejném duchu se galerie snažila aktualizovat svou stálou expozici a představit umění druhé poloviny 20. století. V pololetí téhož roku přišla galerie v restitučním řízení o výhodně situovaný Dům U Jonáše a své výstavní aktivity soustředila tedy do budovy zámku a jeho okolí. V roce 1993 pořádala první ročník úspěšné sochařské výstavy Pardubické valy, další ročníky proběhly v letech 1994, 1995, 1997. K 1. prosinci 2000 získala VČG zpět rekonstruovaný dům U Jonáše, rozšířený o prostory v zadním traktu, kde téměř okamžitě zahájila výstavní činnost.

*Východočeská galerie, Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, 530 02 Pardubice
e-mail: vcg@vcg.cz, www.vcg.cz*

Objekty

Východočeská galerie, zámek 3, Pardubice
Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, Pardubice

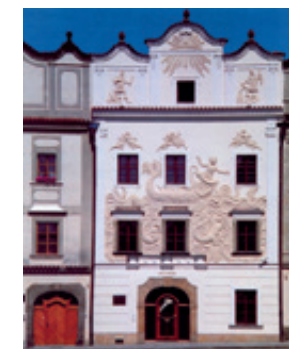
Sbírky

VČG neměla možnost navázat na předchozí historické sbírky a od počátku 50. let byla budována na základě převodů majetku z Národní galerie a Ministerstva školství a kultury, darů a samozřejmě vlastními akvizicemi.

Východočeská galerie v Pardubicích vlastní celkem 18 tisíc sbírkových předmětů včetně negativů a fotografií.

Ve sbírkách se nachází velká kolekce krajinomalby konce 19. století (díla Josefa Mánesa, Adolfa Kosárka, Antonína Chittussiho, Julia Mařáka aj.) po tendence současné (František Hodonský, Jiří John, Ivan Ouhel, Otto Placht). Nejvýznamnější soubory dále představují výtvarná díla z období civilismu a sociálního umění 20. let, Skupiny 42, sympozia Artchemo 1968 a 1969 a další. Léta šedesátá reprezentují Mikuláš Medek, Stanislav Podhrázký, Vladimír Preclík, Jaroslav Šerých, Milan Grygar, Otakar Slavík, Eva Kmentová, Jiří Kolář, František Ronovský, Zdena Fibichová, Karel Malich, Věra Janoušková, Dalibor Chatrný, Jaroslava Pešicová, František Štorek a další.

Akviziční činnost galerie se rovněž věnuje sledování regionální výtvarné scény. Z posledních let je významný nákup rozsáhlého souboru negativů a fotografií Jiřího Tomana (1924–1972), jež dokumentuje dílo výjimečné osobnosti pardubické kultury 60. let.

ZÁPADOČESKÁ GALERIE V PLZNI

zřizovatel: Plzeňský kraj

Západočeská galerie vznikla roku 1954 v rámci budování galerijní sítě na tehdejší československém území. V letech 1954–1972 byla veškerá práce Západočeské galerie spojena s budovou plzeňského muzea. V roce 1972 byla slavnostně otevřena výstavní síň Masné krámy, která je jednou z nejzajímavějších výstavních sálů v Čechách. Masné krámy od roku 1392 sloužily jako středověká masná tržnice. V roce 1997 došlo ke vzniku komorní výstavní síně „13“, která umožnila další rozšíření sbírek a působnosti Západočeské galerie. V původním goticko-renesančním, klasicistně upraveném nárožním domě v Pražské 13 je umístěno i administrativní zázemí galerie, veřejná knihovna a přednáškový sál.

Obě výstavní síně e nacházejí v bezprostřední blízkosti historického náměstí s monumentální katedrálou. Konají se v nich dočasné výstavy, ale i koncerty, přednášky, literární pořady aj. Náročný výstavní program, vydavatelská činnost a kvalita sbírek ji řadí k nejvýznamnějším muzeím a galeriím v republice.

*Západočeská galerie v Plzni, Pražská 13, 301 00 Plzeň
telefon: 377 908 511, 377 908 523, fax: 377 908 510
e-mail: info@zpc-galerie.cz, www.zpc-galerie.cz*

Objekty

Výstavní „13“, Pražská 13, Plzeň
Masné krámy, Pražská 18, Plzeň

Sbírky

Sbírky Západočeské galerie pokrývají období od 14. století po současnost a vedle jednotlivých špičkových děl obsahují kvalitní soubory umění 19. století, umění přelomu století a české moderny, zahrnující zvláště hodnotnou sbírku kubismu. Rozsáhlé samostatné celky v ucelené vývojové linii tvoří díla Bohumila Kubišty, Emila Filly, Václava Špály, Josefa Váchala, Františka Tichého, Josefa Čapka aj. V rámci regionu a v některých případech i v kontextu českého umění hraje důležitou úlohu soubor regionálního umění 19. a 20. století, jehož významní představitelé jsou zařazeni do jednotlivých kapitol sbírkového fondu. Těžištěm sbírky Západočeské galerie v Plzni je umění 19. až 1. třetiny 20. století. Sbírkový fond v současnosti čítá přes 10000 děl.

RADA GALERIÍ ČESKÉ REPUBLIKY

(25 let činnosti)

ed. Eva Neumannová

texty: Alexandra Brabcová, Dagmar Jelínková, Jiří Jůza, Vladimíra Mazačová,
Eva Neumannová, Hana Nováková, Jiří Vykoukal

recenzenti: Tomáš Fassati, Dagmar Jelínková, Ivan Neumann, Alena Potůčková

překlad: David Livingstone

fotografie: archívy jednotlivých institucí, Jan Brodský, Tomáš Fassati, Jiří Gordon,
Petr Kuklík (GMU Hradec Králové), David Mahovský (Břeclav),

Martin Polák (GMU Hradec Králové), Filip Skalák (GMU Roudnice), Miloš Strnad (MMBrna)

grafická úprava: Eva Prokopová

korektury: Dana Řondíková

tiskárna: M ARTprint, s.r.o. Praha

ISBN 978-80-903422-5-5

MINISTERSTVO
KULTURY

Publikaci podpořilo Ministerstvo kultury ČR finanční dotací